

PROJEKT

Gminny Program Rewitalizacji Gminy Wodzisław do 2030r.

REWITALIZACJA

Wrzesień 2025r.

Spis treści

Wprowadzenie	3
1. Zasady prac nad Gminnym Programem Rewitalizacji	7
1.1 Logika prac nad programem.....	7
1.2. Ocena dotychczasowych efektów procesu rewitalizacji	10
1.3. Opis procesu zaangażowania partnerów i interesariuszy	13
1.3.1. Zaangażowanie na etapie prac nad programem	13
1.3.2. Zaangażowanie w trakcie realizacji programu	14
2. Powiązania GPR z dokumentami strategicznymi gminy.....	16
2.1. Strategia Gminy Wodzisław na lata 2015-2025	16
2.2 Dokumenty z obszaru polityki przestrzennej	17
2.3 Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Wodzisław na lata 2024 – 2031	19
2.4 Gminny Program Wspierania Rodziny dla Gminy Wodzisław na lata 2023-2025.....	19
2.5 Program Współpracy Gminy Wodzisław z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami o których mowa w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003r.	19
2.6 Wieloletni Program Gospodarowania Mieszkaniowym Zasobem Gminy Wodzisław na lata 2022 - 2026	22
3. Szczegółowa diagnoza obszaru rewitalizacji	23
3.1. Ogólna charakterystyka obszaru rewitalizacji.....	23
3.2. Diagnoza zjawisk społecznych	23
3.3. Diagnoza zjawisk gospodarczych.....	29
3.4 Diagnoza zjawisk środowiskowych.....	33
3.5. Diagnoza zjawisk przestrzenno-funkcjonalnych i technicznych	38
3.6. Synteza diagnozy obszaru rewitalizacji wraz z analizą problemów, potrzeb i potencjałów rozwojowych, w tym wzajemnych powiązań gospodarczych, społecznych i środowiskowych	47
4. Opis wizji stanu obszaru rewitalizacji po przeprowadzeniu działań w zakresie rewitalizacji	52
5. Cele rewitalizacji oraz odpowiadające im kierunki działań służących eliminacji lub ograniczeniu negatywnych zjawisk.....	53
6. Przedsięwzięcia rewitalizacyjne	56
6.1. Podstawowe przedsięwzięcia rewitalizacyjne.....	56
6.2. Charakterystyka pozostałych dopuszczalnych przedsięwzięć rewitalizacyjnych	70
7. Mechanizmy integrowania działań oraz przedsięwzięć rewitalizacyjnych.....	74
8. Szacunkowe ramy finansowe programu	80
8.1. Ramy finansowe realizacji programu	80
8.2. Potencjalne źródła finansowania programu	81
9. Struktura zarządzania programem	84
9.1. Opis struktury zarządzania realizacją GPR.....	84
9.2. Zaangażowanie partnerów społecznych i gospodarczych w realizację Gminnego Programu Rewitalizacji.....	86
9.3. Koszty zarządzania.....	87
9.4. Ramowy harmonogram realizacji GPR	89
10. System monitorowania i oceny Programu	91
10.1. Monitorowanie postępów realizacji programu.....	91
10.2. Ocena aktualności i stopnia realizacji programu.....	94
11. Zmiany związane z wdrażaniem Programu	95
11.1. Zmiany w uchwałach dotyczących polityki mieszkaniowej gminy	95
11.2. Zmiany dotyczące planowania i zagospodarowania przestrzennego	95
11.3. Specjalna Strefa Rewitalizacji	95
Spis tabel	96
Spis map	96

Wprowadzenie

„Gminny Program Rewitalizacji dla Gminy Wodzisław do 2030r.” (dalej: GPR) jest dokumentem opracowanym w oparciu o przepisy *ustawy o rewitalizacji* z dnia 9 października 2015r. (Dz. U. z 2024r. poz. 278 z późn. zm.).

W art. 2 ust. 1 *ustawy o rewitalizacji*, rewitalizację zdefiniowano jako proces wyprowadzania ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych, prowadzony w sposób kompleksowy poprzez zintegrowane działania na rzecz społeczności lokalnej, przestrzeni i gospodarki, skoncentrowane terytorialnie, prowadzone przez interesariuszy rewitalizacji na podstawie gminnego programu rewitalizacji. Proces rewitalizacji ma w pierwszej kolejności charakter społeczny, a jego celem jest poprawa jakości życia i aktywna pomoc w rozwiązaniu problemów mieszkańców żyjących w tych częściach gminy Wodzisław, które z różnych powodów znajdują się w trudnym położeniu. Jak wynika z *ustawy o rewitalizacji* i inaczej niż w przypadku innych dokumentów strategicznych obowiązujących w Gminie Wodzisław, postanowienia GPR koncentrują się na wybranych fragmentach gminy (obszarze rewitalizacji), co ma na celu maksymalnie efektywne wykorzystanie zasobów i środków finansowych do poprawy sytuacji na obszarze przewidzianym do rewitalizacji.

GPR to kierunkowy i ramowy dokument, który ma na celu integrować realizację przedsięwzięć o charakterze społecznym, gospodarczym, środowiskowym, funkcjonalno-przestrzennym oraz technicznym. Jego sporządzenie poprzedziło opracowanie szczegółowej diagnozy wyznaczającej obszary zdegradowany i rewitalizacji z uwzględnieniem problemów, potrzeb i potencjałów rozwojowych. W założeniach Programu uwzględniono podejście zintegrowane, a w dokumencie zdefiniowano również listę przedsięwzięć rewitalizacyjnych (projektów) oraz wskazano również sposób zarządzania procesem rewitalizacji.

Podczas prac nad dokumentem szczególny nacisk położono na możliwie szerokie zaangażowanie interesariuszy procesu rewitalizacji. Opierając się na przepisach ustawy, należy uznać, że rewitalizacja jest procesem realizowanym na rzecz mieszkańców oraz wspólnie z nimi. Interesariuszami są zatem wszystkie osoby i podmioty zainteresowane włączeniem w projektowanie i realizację zadań na obszarze rewitalizacji. Na każdym etapie prac nad GPR-em uwzględniono potrzebę zaangażowania partnerów społeczno-gospodarczych oraz właściwych podmiotów reprezentujących społeczeństwo obywatelskie, podmiotów działających na rzecz ochrony środowiska oraz podmiotów odpowiedzialnych za promowanie włączenia społecznego, praw podstawowych, praw osób ze specjalnymi potrzebami, równości płci i niedyskryminacji.

Opinie i propozycje zgłaszane przez interesariuszy procesu rewitalizacji były zestawiane z obiektywnymi miernikami sytuacji społeczno-gospodarczej na obszarze rewitalizacji. Połączenie ilościowych i jakościowych metod pozyskiwania i analizy danych daje gwarancję tego, że interwencja w obszarze rewitalizacji będzie prowadzona na właściwym obszarze i przy pomocy narzędzi adekwatnych do zidentyfikowanych potrzeb, wyzwań, barier, deficytów i potencjałów. W latach poprzedzających opracowanie GPR wdrażano „Lokalny Program Rewitalizacji dla Gminy Wodzisław na lata 2016–2025” przyjęty uchwałą nr XXIV/166/2016 Rady Gminy w Wodzisław z dnia 28.12.2016 r. (z późn. zm.) w sprawie przyjęcia „Lokalnego Program Rewitalizacji dla Gminy Wodzisław na lata 2016–2025”, a jednocześnie realizowano liczne działania wpisujące się w założenia ustawy o rewitalizacji. Były to między innymi działania ukierunkowane na:

- aktywizację i integrację osób zagrożonych wykluczeniem społecznym,
- aktywizację seniorów,
- poprawę infrastruktury społecznej,
- modernizację i zagospodarowanie przestrzeni publicznych.

Wizja jaką sformułowano w „**Lokalnym Programie Rewitalizacji dla Gminy Wodzisław na lata 2016–2025**” brzmiała

„Obszar rewitalizacji w Gminie Wodzisław – funkcjonalną i estetyczną przestrzenią publiczną ze stworzonymi atrakcyjnymi warunkami oraz wykreowanymi możliwościami do aktywności społecznej i przedsiębiorczości mieszkańców w zakresie rozwoju funkcji rekreacyjnej i turystycznej z wykorzystaniem lokalnego dziedzictwa kulturowego i naturalnego.”.

W dokumencie określono dwa cele rewitalizacji:

CEL REWITALIZACJI 1. Wzmocnienie kapitału społecznego, aktywności i przedsiębiorczości mieszkańców

CEL REWITALIZACJI 2 Stworzenie funkcjonalnej przestrzeni publicznej bazującej na lokalnym potencjale kulturowym, rekreacyjnym i zasobach naturalnych

edukacyjnych dzieci wiejskich z Gminy Wodzisław poprzez zapewnienie miejsc wychowania przedszkolnego dla 10 dzieci 3-4 letnich i rozszerzenie oferty edukacyjnej dla 32 dzieci, 3-5 latków w PS w Wodzisławiu w okresie IX.2016-VI.2017.

- Termomodernizacja budynków użyteczności publicznej – OSP Wodzisław, Brzeście, Niegosławice
- Modernizacja oświetlenia ulicznego na terenie gminy Wodzisław
- Kompleksowa poprawa bazy dydaktycznej i sportowej w placówkach oświatowych na terenie Gminy Wodzisław

W toku realizacji w/w przedsięwzięć przedstawiciele Urzędu Miasta i Gminy, gminnych instytucji i ich partnerzy nabyli doświadczenia, które są wartościowym zasobem w toku prac nad GPR-em i zostaną one wykorzystane we wdrażaniu założeń Programu. Na proces rewitalizacji w kontekście społecznym należy też patrzeć przez pryzmat wyzwań rozwojowych przed jakimi staje cała gmina. Są nimi, przede wszystkim, wykorzystanie szans oraz znalezienie odpowiedzi na zagrożenia wynikające np. z depopulacji gminy, wzrostu liczby osób w wieku senioralnym, spadku liczby dzieci w wieku przedszkolnym oraz szkolnym. *Gminny Program Rewitalizacji Gminy Wodzisław do 2030r.* stwarza ramy do tego, aby poprzez realizację kompleksowych i komplementarnych przedsięwzięć uwzględniających potrzeby mieszkańców oraz aktualne trendy i wytyczne w zakresie realizacji polityk publicznych podejmować ambitne działania na obszarze rewitalizacji, które będą korzystnie oddziaływać na zidentyfikowany obszar rewitalizacji.

1. Zasady prac nad Gminnym Programem Rewitalizacji

1.1 Logika prac nad programem

Podstawą do rozpoczęcia prac nad Gminnym Programem Rewitalizacji była uchwała nr XVII/158/2025 Rady Miejskiej w Wodzisławiu z dnia 26 czerwca 2025r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia *Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Wodzisław do 2030 r.* Podjęcie tej uchwały było następstwem opracowania diagnozy, dotyczącej wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji dla Gminy Wodzisław, w oparciu o którą w dniu 23 maja 2025r. podjęto uchwałę nr XVI/146/2025 Rady Miejskiej w Wodzisław w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji dla Gminy Wodzisław.

W oparciu o przepisy *ustawy o rewitalizacji* należy uznać, że obszarem rewitalizacji jest obszar znajdujący się w stanie kryzysowym z powodu koncentracji negatywnych zjawisk społecznych, takich jak ubóstwo, bezrobocie, czy też liczba osób ze szczególnymi potrzebami. Dodatkowo, na obszarze rewitalizacji powinny występować deficyty w sferach: gospodarczej i/lub środowiskowej i/lub przestrzenno-funkcjonalnej i/lub technicznej. Powinien to być obszar o istotnym znaczeniu dla rozwoju lokalnego zajmujący nie więcej niż 20% powierzchni gminy, a także zamieszkiwany przez nie więcej niż 30% jej mieszkańców. Diagnozę, pozwalającą na wyznaczenie obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji w Gminie Wodzisław przeprowadzono w oparciu o obiektywne i policzalne wskaźniki, umożliwiające analizę negatywnych zjawisk na terenie gminy. Analizy wskaźnikowe pozwoliły na wyznaczenie obszaru rewitalizacji – miasto Wodzisław. Wyznaczony obszar obejmuje powierzchnię 7,9 km² co stanowi 4,48% powierzchni gminy i jest zamieszkały przez 1035 osób co stanowi 15,47% wszystkich mieszkańców gminy.

Tabela 1 Liczba mieszkańców objętych rewitalizacją do ogółu mieszkańców gminy

Liczba mieszkańców miasta Wodzisław na 31.12.2023	1 035
Liczba mieszkańców Gminy Wodzisław na 31.12.2023	6 692
Procent mieszkańców gminy objętych rewitalizacją	15,47%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miasta Gminy w Wodzisławiu

Dla wyznaczenia zasięgu obszaru rewitalizacji kierowano się następującymi przesłankami:

1. na obszarze tym zidentyfikowano wysokie natężenie negatywnych zjawisk w sferze społecznej (bezrobocie, niekorzystna sytuacja demograficzna, duża liczba osób korzystających z pomocy OPS w Wodzisławiu) oraz gospodarczej, przestrzenno-funkcjonalnej, technicznej i środowiskowej,
2. obszar ten ma kluczowe znaczenie dla rozwoju całej gminy,
3. wybór obszaru uzyskał całkowitą akceptację zarówno władz lokalnych jak i mieszkańców.

Wyznaczone, zgodnie ze wspomnianą powyżej procedurą, granice obszaru rewitalizacji (obejmujące teren całej miejscowości) gwarantują zachowanie ciągłości działań rewitalizacyjnych, prowadzonych we wcześniejszych okresach. W przyjętym w 2016 r. Lokalnym *Programie Rewitalizacji dla Gminy Wodzisław na lata 2016-2025* obszar rewitalizacji obejmował bowiem wówczas także miejscowość Wodzisław.

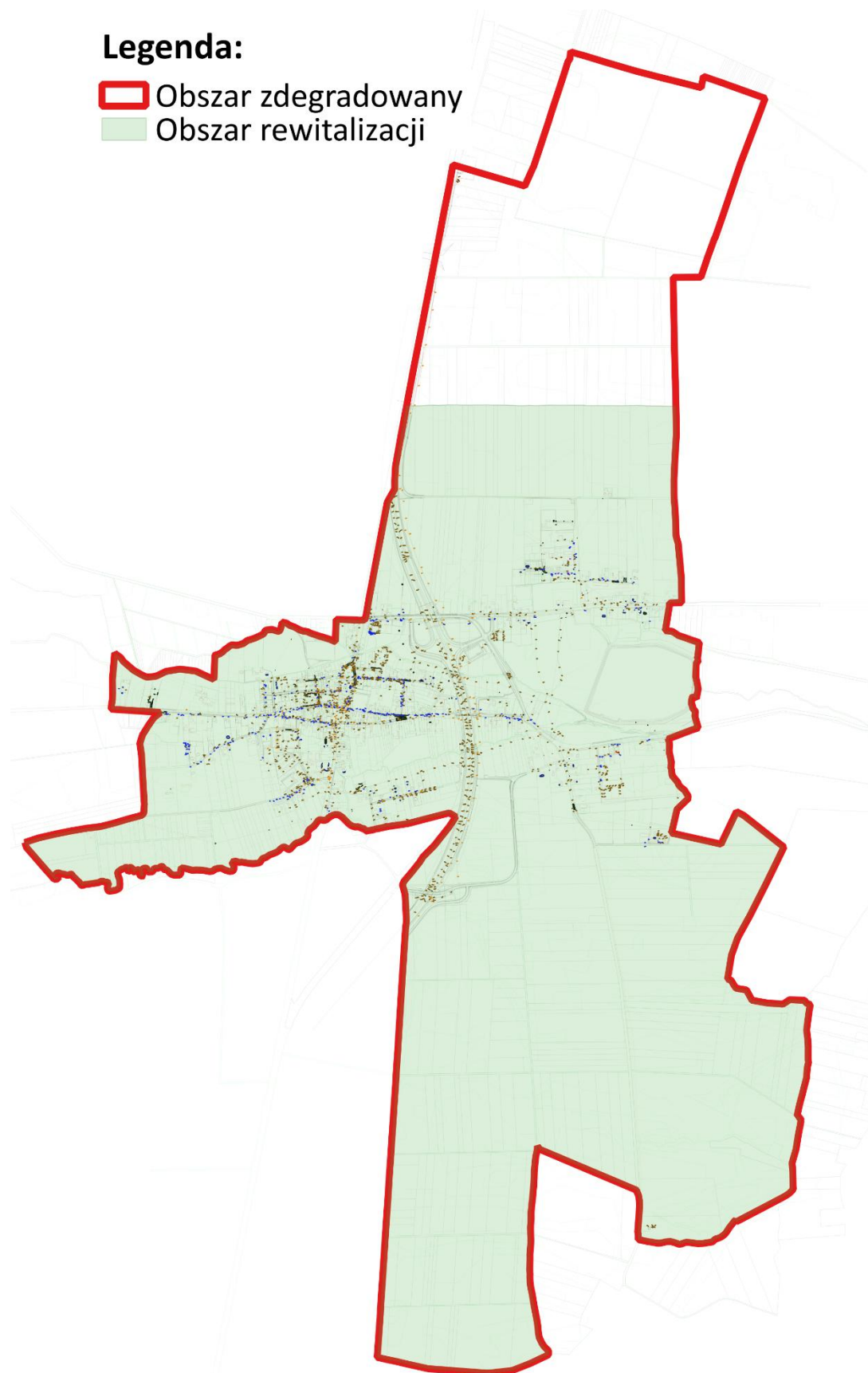
W toku prac nad GPR-em wykorzystano różnorodne metody i podejścia do gromadzenia i analizy informacji, które przełożyły się następnie na konkretne zapisy dokumentu. Obok ilościowych analiz wskaźnikowych przeprowadzono rozbudowane działania konsultacyjne, ukierunkowane

na pozyskanie indywidualnych opinii mieszkańców gminy, przedstawicieli formalnych i nieformalnych grup mieszkańców, biznesu, a także przedstawicieli Urzędu Miasta i Gminy i jego jednostek organizacyjnych oraz innych instytucji publicznych. Na początku prac nad GPR uznano, że kluczowe dla powodzenia całego procesu będzie zarówno odpowiednie przepracowanie doświadczeń związanych z realizacją dotychczasowych przedsięwzięć rewitalizacyjnych w miejscowości Wodzisław i otwarcie tego procesu na nowe propozycje zgłaszane przez zainteresowanych interesariuszy. Programowanie przedsięwzięć rewitalizacyjnych powiązano ponadto z ustaleniami „Strategii Rozwoju Gminy Wodzisław na lata 2015-2025”¹ i innymi dokumentami planistycznymi obowiązującymi w gminie, a także na szczeblach: regionalnym, krajowym i unijnym. Przyjęto wreszcie, że osiągnięcie celów procesu rewitalizacji będzie możliwe tylko w przypadku zaplanowania i realizacji zestawu różnorodnych przedsięwzięć o charakterze społecznym i infrastrukturalnym.

¹ Dokument przyjęty Uchwałą nr XV/98/2016 z dnia 26 lutego 2016 roku Rada Gminy Wodzisław przyjęła Strategię Gminy Wodzisław na lata 2015-2025. <https://wodzislaw.biuletyn.net/?bip=1&cid=1593>

Mapa 2 Obszar zdegradowany oraz obszar rewitalizacji na terenie Gminy Wodzisław –miasto Wodzisław

Źródło: Diagnoza służąca wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i rewitalizacji dla Gminy Wodzisław

1.2. Ocena dotychczasowych efektów procesu rewitalizacji

Na terenie miasta Wodzisław zrealizowano w ostatnich latach liczne działania/zadania, których założenia i konkretne efekty w pełni wpisują się w założenia *ustawy o rewitalizacji* w zakresie partycypacyjnego podejścia do projektowania przedsięwzięć rewitalizacyjnych, jak i promowania kompleksowych rozwiązań ukierunkowanych na poprawę jakości życia mieszkańców. W treści „Lokalnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Wodzisław na lata 2016-2025” zaplanowano realizację kilkunastu przedsięwzięć rewitalizacyjnych, których wdrożenie przyczyniło się do osiągnięcia części celów rewitalizacji. Kluczowe przedsięwzięcia wskazane w poprzednio obowiązującym Programie to:

- aktywizacja społeczno-gospodarcza osób wykluczonych lub zagrożonych wykluczeniem społecznym,
- ukształtowanie wielofunkcyjnej przestrzeni publicznej do rozwoju aktywności społecznej, rekreacji i integracji,
- rozszerzenie oferty kulturalnej na terenie Gminy Wodzisław,
- poprawa bezpieczeństwa ciągów pieszych,
- poprawa efektywności energetycznej z wykorzystaniem odnawialnych źródeł energii w budynkach użyteczności publicznej na terenie Gminy Wodzisław,
- usprawnienie dostępu do podstawowej opieki zdrowotnej.

Dobłą praktyką było prowadzenie przez Urząd Miasta i Gminy w Wodzisławiu regularnego monitoringu z realizacji projektów rewitalizacyjnych w sposób, który umożliwia prześledzenie postępów w ich wdrażaniu. Przy projektowaniu przedsięwzięć rewitalizacyjnych uwzględniono wytyczne wynikające z przepisów *ustawy o rewitalizacji* – traktującej rewitalizację jako proces ukierunkowany na rozwiązywanie problemów społecznych, przy równoczesnej realizacji projektów w innych sferach funkcjonowania. Analiza informacji ze zrealizowanych w ramach Programu Rewitalizacji projektów jak i udział interesariuszy rewitalizacji w opracowaniu „Diagnozy” prowadzą do wniosku, że w ostatnich latach wdrażano działania wpisujące się w osiągnięcie celów wszystkich podstawowych przedsięwzięć rewitalizacyjnych, wynikających z treści PR. Na uwagę zasługują w szczególności:

- poprawa infrastruktury edukacyjnej,
- organizowanie wydarzeń ukierunkowanych na aktywizację społeczno-zawodową mieszkańców borykających się z problemami na rynku pracy; czy też
- tworzenie przez gminne instytucje oferty czasu wolnego, jako narzędzia integracji oraz budowy relacji pomiędzy różnymi grupami mieszkańców z obszaru i spoza obszaru rewitalizacji.

W latach 2017-2023 Gmina Wodzisław realizowała szereg projektów mających ożywić miejscowość Wodzisław.

Tabela 2 Przedsięwzięcia rewitalizacyjne zrealizowane w ostatnich latach lub w trakcie realizacji obejmujące miejscowość Wodzisław

Nazwa projektu	Program, w ramach którego projekt był realizowany	Okres realizacji	Wartość ogółem (w PLN)	Dofinansowanie (w PLN)
Termomodernizacja budynków użyteczności publicznej – OSP Wodzisław, Brzeście, Niegostawice	Regionalny Program Operacyjny Województwa Świętokrzyskiego na lata 2014-2020	29.X.2020 – 17.I.2023	2 209 887,80 zł	1 660 772,74 zł
Przebudowa ulic Żeromskiego i Mlecznej w Wodzisławiu"	—	17.VI.2021 – 22.XII.2021	1 153 992,34 zł	0,00 zł
Przebudowa ulic Ariańskiej i Sportowej w miejscowości Wodzisław	Rządowy Fundusz Rozwoju Dróg	XI.2023-.X.2024	2 459 825,24 zł	966 624,00 zł
Wymiana pokrycia dachowego na sygnaturce i części kościoła p.w. św. Marcina w Wodzisławiu	Rządowy Fundusz Polski Ład: Fundusz Inwestycji Strategicznych Edycja RPOZ/2022	16.VIII.2024-03.VII.2025	596 978,36 zł	330 000,00 zł
Wykonanie pokrycia dachowego na kaplicy bocznej kościoła p.w. św. Marcina w Wodzisławiu	Rządowy Fundusz Polski Ład: Fundusz Inwestycji Strategicznych Edycja 2RPOZ/2023	16.VIII.2024-03.VII.2025	110 037,49 zł	100 000,00 zł
Rozbudowa i przebudowa budynku Gminnego Ośrodka Zdrowia w Wodzisławiu	Rządowy Fundusz Polski Ład: Fundusz Inwestycji Strategicznych Edycja Szósta PGR	07.I.2024- 07.II.2025	3 455 000,00 zł	2 500 000,00 zł
„Modernizacja placu zabaw przy ul. Szkolnej w Wodzisławiu” – zadanie realizowane przez GOSiR	PROW	VI-IX.2023	117 120,00 zł	74 416,00 zł
Poprawienie standardu infrastruktury turystyczno-rekreacyjnej Gminy Wodzisław	Program Operacyjny Rybactwo i Morze	06.I.2022- 06.XII.2022	87 255,00 zł	56 900,00 zł
Przebudowa sieci wodociągowej na moście w ul. Jędrzejowskiej w Wodzisławiu	-	26.IX.2022- 10.XII.2022	49 003,20 zł	0,00 zł
Rewitalizacja zbiornika wodnego Brzezie w Wodzisławiu	Rządowy Fundusz Polski Ład: Fundusz Inwestycji Strategicznych Edycja Ósma	2025-	10 000 000,00 zł	8 000 000,00 zł
Doposażenie OSP Wodzisław w lekki samochód do działań ratowniczych wraz z wyposażeniem jednostki z Krajowego Systemu Ratowniczo-Gaśniczego	Fundusze Europejskie dla Świętokrzyskiego 2021-2027	29.III.2024-31.XII.2024	380 576,52 zł	323 490,02

Gminny Program Rewitalizacji Gminy Wodzisław do 2030r.

Modernizacja budynku OSP Wodzisław	-	19.IV.2023-.XII.2024	336 724,29 zł	0,00 zł
Dostawa i montaż systemu monitoringu w ramach zadania inwestycyjnego „Budowa systemu monitoringu na terenie miasta Wodzisław”	-	XII.2022r.	133 624,17 zł	0,00 zł
Montaż instalacji fotowoltaicznej o mocy 49,65 kWp na obiekcie oczyszczalni ścieków w Wodzisławiu	-	XII. 2021	326 300,00 zł	0,00 zł
Budowa Publicznego Szaletu w Wodzisławiu	-	2025	179 530,84 zł	0,00 zł
Budowa budynku Centrum Kultury w Wodzisławiu	Rządowy Fundusz Polski Ład: Fundusz Inwestycji Strategicznych	XII.2023- VI.2025	8 552 757,12 zł	7 688 073,38 zł
Poprawa infrastruktury drogowej na terenie gminy Wodzisław	Rządowy Fundusz Polski Ład: Fundusz Inwestycji Strategicznych Edycja 2	IV.2023-XI.2023	9 841 462,65	9 349 389,52
Modernizacja oświetlenia ulicznego na terenie Gminy Wodzisław	Regionalny Program Operacyjny Województwa Świętokrzyskiego na lata 2014-2020	1.I.2020 -30.XII.2022	3 673 700,59	3 122 645,50

Źródło: Urząd Miasta i Gminy w Wodzisławiu

1.3. Opis procesu zaangażowania partnerów i interesariuszy

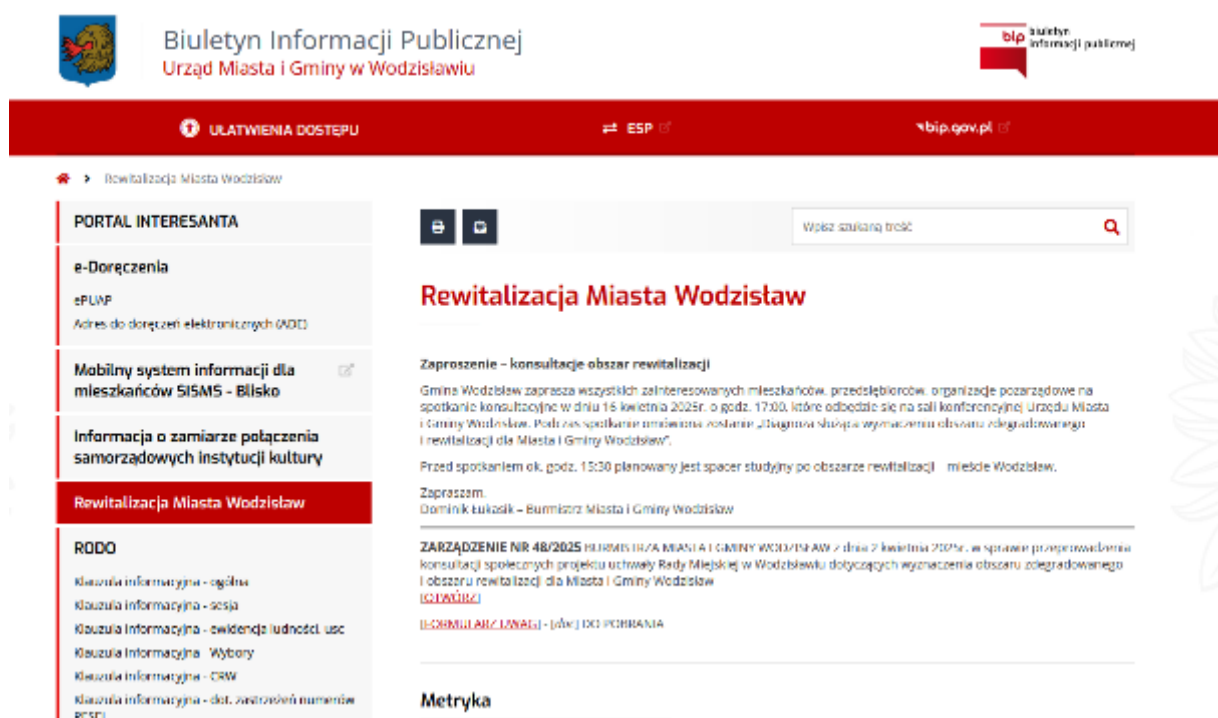
1.3.1. Zaangażowanie na etapie prac nad programem

W całym procesie prac nad GPR i na poprzedzającym go etapie wyznaczenia obszarów zdegradowanego i rewitalizacji podejmowano różnego rodzaju aktywności w celu zapewnienia szerokiego udziału partnerów społeczno-gospodarczych oraz podmiotów reprezentujących środowiska pozarządowe, w tym podmiotów działających w obszarze społeczeństwa obywatelskiego, ochrony środowiska, włączenia społecznego, praw podstawowych, osób z niepełnosprawnościami czy równości płci i niedyskryminacji.

Transparentne informowanie o pracach nad wyznaczeniem obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji oraz o pracach nad GPR

Współpraca z interesariuszami oraz włączanie społeczności Gminy Wodzisław w prace dotyczące GPR wymagały wykorzystywania szeregu platform i środków komunikacji. Do najważniejszych z nich należą:

- strona internetowa BIP Gminy Wodzisław <https://wodzislaw.biuletyn.net/> (zakładka: Rewitalizacja Miasta Wodzisław), gdzie na bieżąco zamieszczano informacje nt. działań podejmowanych w ramach tworzenia Programu,
- plakaty informujące o procesie rewitalizacji rozmieszczane na terenie gminy Wodzisław.

Liczne wydarzenia konsultacyjne w różnych formach adresowane do mieszkańców i interesariuszy rewitalizacji

W ramach prac nad GPR-em i poprzedzających je działań związanych z wyznaczeniem obszarów zdegradowanego i rewitalizacji przeprowadzono kilka form konsultacji społecznych. Wśród nich wymienić należy przede wszystkim:

- w ramach prac nad wyznaczeniem obszarów zdegradowanego i rewitalizacji: otwarte spotkanie konsultacyjne dla mieszkańców, przedsiębiorców i organizacji pozarządowych (16.04.2025r.),
- spacer studyjny po obszarze rewitalizacji (16.04.2025r.),
- w ramach prac nad GPR:
 - wywiady grupowe z przedstawicielami:
 - 1 Urzędu Miasta i Gminy Wodzisław,
 - 2 organizacji pozarządowych prowadzącymi działalność na terenie sołectwa Wodzisław,
 - 3 przedsiębiorców prowadzącymi działalność gospodarczą na terenie miejscowości Wodzisław.
 - warsztaty tematyczne w celu wypracowania kierunków działań i charakteru przedsięwzięć rewitalizacyjnych Gminnego Programu Rewitalizacji,
 - nabór fiszek przedsięwzięć rewitalizacyjnych.

Postulaty podnoszone przez interesariuszy procesu rewitalizacji przełożyły się na końcową treść GPR zarówno w części diagnostycznej jak i w fazie formułowania celów oraz kierunków działań, a także konkretnych przedsięwzięć. Dotyczyły one m.in.: potrzeb w zakresie realizacji kompleksowych przedsięwzięć wspierających integrację mieszkańców obszaru rewitalizacji; poprawę estetyki i stanu zagospodarowania przestrzeni publicznych; czy też modernizacji, poprawy dostępności i tworzenia nowej infrastruktury w celu stałego rozwijania oferty usług publicznych (kulturalnych, społecznych, rekreacyjnych, itd.) na obszarze rewitalizacji.

1.3.2. Zaangażowanie w trakcie realizacji programu

Partycypacja społeczna stanowiąca punkt wyjścia dla opracowania programu rewitalizacji, jest i będzie stałą zasadą i ciągłą praktyką również w trakcie wdrażania GPR-u zgodnie z przyjętym systemem zarządzania obejmującym zasady współpracy z otoczeniem społecznym oraz gospodarczym. W trakcie wdrażania Programu przewiduje się stałe informowanie interesariuszy rewitalizacji o podejmowanych i planowanych działaniach. W tym celu wykorzystywana będzie zwłaszcza utworzona podstrona dedykowana procesowi rewitalizacji.

Informowanie o procesie rewitalizacji będzie miało na celu stworzenie optymalnych warunków dla realnego współdecydowania mieszkańców o realizacji przedsięwzięć zaplanowanych w GPRze.

Kluczową formą zaangażowania interesariuszy będzie **Komitet Rewitalizacji** stanowiący forum współpracy i dialogu interesariuszy z odpowiedzialnymi za koordynację tego procesu organami Gminy Wodzisław w sprawach dotyczących przygotowania, prowadzenia i oceny rewitalizacji. Komitet Rewitalizacji będzie zajmował stanowiska dotyczące kluczowych etapów procesu rewitalizacji. Należą do nich opiniowanie oceny aktualności i stopnia realizacji GPR oraz projektu programu lub jego zmiany.

CZYM JEST KOMITET REWITALIZACJI?

Komitet rewitalizacji

jest miejscem współpracy mieszkańców z Urzędem Miejskim w sprawach dotyczących procesu rewitalizacji a także pełni funkcję opiniotwórczo-doradczą dla Burmistrza Miasta

Podstawą powołania Komitetu jest Ustawa o rewitalizacji z dnia 9 października 2015 r.

Kadencja Komitetu trwa 3 lata od pierwszego posiedzenia

Skład Komitetu

mieszkańcy obszaru rewitalizacji

organizacje pozarządowe

przedstawiciele spółdzielni i wspólnot mieszkaniowych z obszaru rewitalizacji

przedsiębiorcy

przedstawiciele instytucji publicznych

Narzędziem angażowania interesariuszy rewitalizacji w ocenę efektów procesu rewitalizacji będzie również ocena aktualności i stopnia realizacji GPR (przynajmniej raz w okresie wdrażania Programu). Na szczególną uwagę (w kontekście zaangażowania interesariuszy w trakcie realizacji GPR) zasługują również podstawowe przedsięwzięcie rewitalizacyjne wpisujące się w kierunki działań pn. „4.1 Aktywny Zespół ds. rewitalizacji”, „4.2 Uczący się Zespół ds. rewitalizacji” i „4.3 Współpracujący i innowacyjny Zespół ds. rewitalizacji”. Ich zakres zakłada bowiem m.in. organizację cyklicznych wydarzeń (spacerów, spotkań itd.) z udziałem mieszkańców obszaru rewitalizacji, które pozwolą na stałą weryfikację postępu wdrażania GPR i adekwatności jego postanowień do potrzeb, barier i potencjałów, które występują na obszarze rewitalizacji.

2. Powiązania GPR z dokumentami strategicznymi gminy

Zgodnie z art. 15 ust. 1 pkt 2) *ustawy o rewitalizacji*, w GPR powinien znaleźć się opis powiązań tego dokumentu z innymi opracowaniami strategicznymi gminy, w tym ze strategią rozwoju, mpzp, studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego oraz strategią rozwiązywania problemów społecznych. Ze względu na fakt, że rewitalizacja jest procesem złożonym, który oddziałuje na sposób realizacji innych polityk publicznych na terenie gminy, w tym miejscu warto przeanalizować także powiązania GPR z innymi gminnymi dokumentami strategicznymi.

2.1. Strategia Gminy Wodzisław na lata 2015-2025

Strategia została przyjęta uchwałą nr XV/98/2016 z dnia 26 lutego 2016 roku Rada Gminy Wodzisław przyjęła Strategię Gminy Wodzisław na lata 2015-2025. Gminny Program Rewitalizacji jest spójny ze Strategią na poziomie zidentyfikowanych w tym dokumencie domen rozwoju, a także przyporządkowanych im celów głównych, szczegółowych oraz kierunków działań. Interwencje zaplanowane w GPRze przyczynią się do osiągnięcia celów wyznaczanych w Strategii cele tj.

Obszar 1 – Rozwój infrastruktury technicznej

Cel strategiczny 1: Budowa i modernizacja infrastruktury drogowej

Cel strategiczny 2: Rozwój infrastruktury z zakresu ochrony środowiska

Cel strategiczny 3: Rozwój infrastruktury związanej ze sportem, oświatą, kulturą i usługami publicznymi

Cel strategiczny 4: Rozwój turystyki

Obszar 3 – Przedsiębiorczość i rynek pracy

Cel strategiczny 2: Kreowanie przedsiębiorczości

W konsekwencji powyższego, cele GPR wpisują się także w realizację działań priorytetowych ujętych w Strategii dotyczących np. aktywizacji i angażowania społeczności lokalnych w życie/funkcjonowanie i rozwój gminy Wodzisław, a także stworzenia centralnej – spójnej i urządzonej – przestrzeni publicznej na terenie centralnej miejscowości gminnej. Na potrzeby zmian w odniesieniu do poprawy estetyki i funkcjonalności centrum Wodzisławia (tereny wokół Urzędu Miasta i Gminy, Szkoły Podstawowej) zwracali uwagę interesariusze zaangażowani w prace nad GPR, dzięki czemu odpowiednie i szczegółowo opisane przedsięwzięcia znalazły się w treści Programu Rewitalizacji. W tym zakresie zatem, należy stwierdzić, że postanowienia GPR uszczegóławiają zapisy Strategii w zakresie projektów rewitalizacyjnych oraz tworzą ramy operacyjne do realizacji kierunków interwencji wynikających ze Strategii.

Biorąc pod uwagę relacje pomiędzy treścią Strategii a postanowieniami GPR, pozytywnie należy ocenić fakt, że pierwszy z wymienionych dokumentów został przyjęty wcześniej tworząc szerokie ramy interwencji dla działań z zakresu rewitalizacji. GPR natomiast należy uznać jako dokument organizujący proces rewitalizacji, który przyczyni się do sprawniejszego i efektywnego osiągania celów Strategii na obszarze rewitalizacji. Biorąc pod uwagę hierarchię dokumentów strategicznych obowiązujących na terenie gminy należy uznać to za właściwe podejście, korzystnie wpływające na osiągnięcie spójności pomiędzy Strategią oraz GPR.

2.2 Dokumenty z obszaru polityki przestrzennej

Do instrumentów wdrażania polityki przestrzennej Gminy Wodzisław należą:

- Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy Wodzisław,
- Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego Gminy Wodzisław [Uchwała nr XXI/142/2016 Rady Gminy Wodzisław z dnia 29 września 2016 r. w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Wodzisław]².

Zgodnie ze Studium głównym celem rozwoju miasta i gminy Wodzisław, jest osiągnięcie wszechstronnego, zrównoważonego i stabilnego rozwoju, zaspokajającego bieżące potrzeby mieszkańców, tworzącego warunki wzrostu poziomu życia mieszkańców i przyszłych pokoleń, przy zachowaniu wartości środowiska naturalnego i kulturowego miasta i gminy.

W rozwoju gminy należy zachować właściwe relacje między celami szczegółowymi:

- ekonomicznymi i społecznymi, ze szczególnym uwzględnieniem utworzenia podstawy rozwoju ekonomicznego i socjalnego mieszkańców,
- przyrodniczymi, kulturowymi i przestrzennymi, ze szczególnym uwzględnieniem potrzeby zachowania i przywrócenia wartości przyrodniczych i kulturowych.

Za cele ekonomiczne uznaje się:

- rozwój lokalnego rynku pracy,
- rozwój nowych małych i średnich przedsiębiorstw produkcyjnych nieuciążliwych (głównie usługi, przemysł lekki, elektroniczny i przetwórstwo rolno-spożywcze),
- rozwój usług o znaczeniu ponadlokalnym, głównie o charakterze turystycznym,
- restrukturyzację rolnictwa.

Polityką ich osiągania jest przygotowanie terenów i ofert lokalizacyjnych pod różnego rodzaju działalność gospodarczą i usługową oraz tworzenie przez gminę systemu preferencji dla rozpoczynających działalność.

Za cele społeczne uznaje się:

- zapewnienie dogodnych warunków zamieszkania,
- zapewnienie stanu wyposażenia w usługi zaspokajające potrzeby lokalne,
- zapewnienie sprawnej obsługi komunikacyjnej,
- zapewnienie wyposażenia w infrastrukturę techniczną.

Polityką ich osiągania jest położenie nacisku na zwiększanie i modernizację zasobów mieszkaniowych, tworzenie rezerw terenowych pod nową zabudowę i rozwój infrastruktury społecznej i technicznej terenu gminy i usprawnienie komunikacji.

Za cele przyrodnicze uznaje się;

- zachowanie istniejących wartości środowiska,
- zahamowanie i zapobieganie procesom degradacji środowiska,
- ochrona i racjonalne gospodarowanie zasobami środowiska,
- poprawę zdrowotnych warunków życia mieszkańców,

² <https://wodzislaw.biuletyn.net/?bip=2&cid=1116&id=5251>

- zachowanie wartości krajobrazowych, krajoznawczych i rekreacyjnych.

Polityką realizacji tych celów jest racjonalna gospodarka zasobami środowiska tj. wody powierzchniowe, podziemne, lasy, gleby i ograniczanie negatywnych oddziaływań ze źródeł lokalnych.

Za cele kulturowe uznaje się;

- zachowanie tożsamości lokalnej,
- ochrona istniejących zasobów kulturowych,
- rozszerzanie zakresu prawnej ochrony zespołów zabudowy,
- zachowanie otwartych przestrzeni o wybitnych walorach przyrodniczo – kulturowych.

Polityką ich osiągnięcia jest ochrona istniejących obiektów i zasobów kulturowych, wyeksponowanie i uporządkowanie historycznej struktury miejscowości gminnej i kształtowanie współczesnej zabudowy wsi w nawiązaniu do tradycji.

Za cele przestrzenne uznaje się;

- uporządkowanie struktury miasta, uczytelnienie struktury ośrodków osadniczych,
- wyeliminowanie konfliktów wynikających z różnych sposobów użytkowania terenów,
- racjonalne wykorzystanie istniejących terenów zainwestowania osadniczego.

Polityką realizacji tych celów jest podporządkowanie zagospodarowania terenów osadniczych, przemysłowych i usługowych, wymogom harmonijnego kształtowania przestrzeni a także ochrona krajobrazu otwartego, o najwyższych walorach przestrzennych na obszarze gminy.

W *Studium zagospodarowania* wskazano podstawowe kierunki polityki przestrzennej dla obszaru objętego GPR, które pozwalają na określenie jego rangi w strukturze gminy. Obszar rewitalizacji obejmuje obszar koncentracji usług społecznych, który uznano za kluczowe dla polityki przestrzennej gminy. Kierunki polityki przestrzennej przyjęte w Studium dla obszaru objętego GPR – np. w zakresie planowanego przeznaczenia terenów na realizację i utrzymanie zabudowy umożliwiającej rozwijanie usług społecznych, czy też w odniesieniu do usług sportu i rekreacji oraz obszarów aktywności gospodarczej – nie stoją w sprzeczności z jego zapisami. Wdrażanie przedsięwzięć rewitalizacyjnych będzie natomiast wspierać realizację Studium m.in. poprzez działania zmierzające do poprawy dostępności usług oraz poprawy jakości infrastruktury drogowej na obszarze rewitalizacji.

Nowelizacja *ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym* z 2023r. wprowadza istotne zmiany w systemie planowania przestrzennego w kraju (Dz. U. z 2024, poz. 1130, 1907, 1940). W perspektywie roku 2030 skutki tych zmian nie wpłyną jednak znacząco na gospodarowanie przestrzenią na obszarze rewitalizacji. W pracach nad planem ogólnym – czyli nowym instrumentem planistycznym – zostaną natomiast uwzględnione granice obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji oraz inne istotne dla treści planu ogólnego ustalenia GPR.

2.3 Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Wodzisław na lata 2024 – 2031³

Realizacja GPR będzie wspierać wdrażanie postanowień Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Wodzisław (dalej: Strategia), uchwalonej przez Radę Miejską w Wodzisławiu uchwałą nr LXV/596/2023 z dnia 28 grudnia 2023 roku, obejmującej lata 2024-2031.

Zgodnie z zapisami Strategii, opracowanej na podstawie art. 17 ust. 1 pkt 1) ustawy z 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej, działania wskazane w GPR będą ukierunkowane na rozwiązywanie problemów społecznych występujących na obszarze rewitalizacji. Wśród nich znajdują się inicjatywy wspierające integrację społeczną, pomoc rodzinom o niskich dochodach oraz projekty zapewniające dzieciom i młodzieży odpowiednie warunki rozwoju. Ponadto podejmowane będą działania mające na celu eliminację barier, zarówno architektonicznych, jak i innych, które utrudniają dostęp do usług publicznych osobom ze szczególnymi potrzebami, w tym seniorom i osobom niepełnosprawnym. Kompleksowość tych działań, wynikających ze Strategii, przyczyni się do realizacji celów GPR.

2.4 Gminny Program Wspierania Rodziny dla Gminy Wodzisław na lata 2023-2025⁴

Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2023–2025 (dalej: Program Wspierania Rodziny) jest kolejnym dokumentem, którego wdrażanie będzie wspierane przez realizację działań wynikających z GPR. W ramach tego programu w mieście Wodzisław zidentyfikowano problemy społeczne odpowiadające tym opisanym w GPR. Potwierdza to słuszność diagnozy przeprowadzonej podczas opracowywania GPR oraz wskazuje, że innowacyjne i kompleksowe przedsięwzięcia rewitalizacyjne, oddziałujące m.in. na sferę społeczną, gospodarczą i techniczną, będą bezpośrednio realizowały strategiczne cele Programu Wspierania Rodziny, w szczególności zapobiegając zagrożeniom i sytuacjom kryzysowym wpływającym na prawidłowe funkcjonowanie rodzin.

2.5 Program Współpracy Gminy Wodzisław z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami o których mowa w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003r.⁵

W Gminie Wodzisław ramy współpracy samorządu terytorialnego z organizacjami pozarządowymi od lat wyznaczają programy uchwalane przez Radę Miejską. W okresie wdrażania poprzedniego Programu Rewitalizacji kwota zarezerwowana na realizację programów współpracy systematycznie wzrastała, co świadczy o występowaniu stałego potencjału organizacji pozarządowych w gminie Wodzisław do prowadzenia działań w partnerstwie z lokalnym samorządem.

³ <https://wodzislaw.biuletyn.net/?bip=2&cid=1535&id=9237>

⁴ <https://wodzislaw.biuletyn.net/?bip=2&cid=1535&id=8640>

⁵ <https://wodzislaw.biuletyn.net/?bip=2&cid=1558&id=9793>

Tabela 3 Środki finansowe przeznaczone przez Gminę Wodzisław na realizację Programu współpracy z organizacjami pozarządowymi w latach 2015 - 2025

Rok	Planowane	Wydatkowane
2015	90 000,00 zł	90 000,00 zł
2016	97 000,00 zł	97 000,00 zł
2017	106 000,00 zł	106 000,00 zł
2018	112 000,00 zł	112 000,00 zł
2019	115 000,00 zł	115 000,00 zł
2020	139 000,00 zł	139 000,00 zł
2021	112 000,00 zł	112 000,00 zł
2022	125 000,00 zł	125 000,00 zł
2023	192 000,00 zł	192 000,00 zł
2024	301 000,00 zł	301 000,00 zł
2025	328 000,00 zł	w trakcie

Źródło: Urząd Miasta i Gminy Wodzisław

Tematyczne obszary współpracy gminy i organizacji pozarządowych odpowiadają tematyce przedsięwzięć rewitalizacyjnych ukierunkowanych na rozwiązywanie problemów społecznych. Zgodnie z treścią Programu współpracy Gminy Wodzisław z organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego na rok 2025, przyjętego uchwałą nr VIII/70/2024 Rady Miejskiej w Wodzisławiu z dnia 29 listopada 2024 r. w sprawie przyjęcia rocznego programu współpracy Gminy Wodzisław z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami, o których mowa w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia za priorytetowe działania gminy uznano przedsięwzięcia z zakresu:

1) w zakresie pomocy społecznej:

- a) pomoc mieszkańcom Gminy znajdującym się w trudnej sytuacji,
- b) podejmowanie działań prowadzących do pełnego uczestnictwa osób niepełnosprawnych w życiu społeczności lokalnej i wyrównywania ich szans - w szczególności w zakresie samodzielnego i aktywnego życia, edukacji i zatrudnienia,
- c) usprawnienie systemu pomocy osobom znajdującym się w sytuacji kryzysowej,
- d) wspomaganie wolontariatu,
- e) tworzenie warunków dla rozwoju aktywności i samodzielności osób starszych, w szczególności wpieranie samopomocowych form aktywizacji tych osób,
- f) organizowanie pomocy osobom bezdomnym, tworzenie systemu wychodzenia z bezdomności, angażowanie osób wykluczonych społecznie do poprawy swojej sytuacji, pomoc osobom zagrożonym wykluczeniem społecznym,
- g) aktywizacja osób pozostających bez pracy,
- h) organizowanie pomocy ofiarom katastrof i klęsk,
- i) wspomaganie aktywności mieszkańców na rzecz poprawy jakości życia w Gminie;
- j) wszechstronne wspomaganie rodzin,

2) w zakresie kultury i dziedzictwa narodowego:

- a) zwiększanie dostępu mieszkańców Gminy do dóbr kultury,
- b) upowszechnianie kultury,
- c) edukacja kulturalna dzieci i młodzieży w tym prowadzenie świetlic wiejskich i środowiskowych,
- d) działania na rzecz kultury, sztuki oraz wspieranie zadań z zakresu ochrony obiektów zabytkowych,

e) wspomaganie rozwoju kultury i sztuki, w tym twórczości artystycznej oraz organizowanie przedsięwzięć artystycznych wzbogacających ofertę Gminy,

3) w zakresie ochrony i promocji zdrowia:

a) popularyzowanie wiedzy o zachowaniach zdrowotnych oraz profilaktyce chorób, szczególnie cywilizacyjnych,

b) popularyzowanie wiedzy o zagrożeniach zdrowotnych wynikających z uzależnienia od tytoniu, alkoholu i narkotyków, leków oraz innych środków i zachowań stanowiących zagrożenie dla zdrowia,

c) promocja i ochrona zdrowia, szczególnie w tych obszarach, które nie są dostatecznie zabezpieczone w ramach systemu ochrony zdrowia,

d) propagowanie idei oraz wspieranie przynależności do sieci zdrowych szkół, przedszkoli i placówek medycznych,

4) w zakresie upowszechniania sportu i rekreacji:

a) wspieranie działań na rzecz rozwoju sportu i rekreacji mieszkańców Gminy, w tym osób niepełnosprawnych,

b) tworzenie warunków pozwalających na osiągnięcie wysokiego poziomu sportowego, zwłaszcza w rywalizacji sportowej dzieci i młodzieży,

c) organizowanie i prowadzenie zajęć sportowych,

d) organizowanie obozów szkoleniowo-sportowych,

e) wspieranie organizacji imprez i widowisk sportowych,

f) wspieranie działań mających na celu lepsze i pełniejsze wykorzystanie walorów sportowych, rekreacyjnych i krajoznawczych,

g) wspieranie organizacji imprez krajoznawczych na terenie Gminy,

5) w zakresie bezpieczeństwa i porządku publicznego,

a) wspieranie pozytywnych wzorców kibicowania, a także tendencji zmierzających do demokratyzacji środowiska kibiców, jego upodmiotowienia i wyzwolenia z dominacji grup o charakterze chuligańskim,

b) realizacja działań mających na celu zwiększenie bezpieczeństwa niechronionych uczestniczek i uczestników ruchu drogowego;

6) w zakresie edukacji:

a) prowadzenie alternatywnych form edukacji oraz wyrównywanie szans edukacyjnych dzieci i młodzieży,

b) podnoszenie poziomu wiedzy i umiejętności mieszkańców Gminy, w szczególności dzieci i młodzieży,

c) popularyzacja tradycji narodowych i patriotyzmu,

d) wzmacnianie tożsamości lokalnej i regionalnej,

e) rozwój demokracji, propagowanie wolności i praw człowieka,

f) wspomaganie działań popularyzujących szczególne osiągnięcia mieszkańcom Gminy w różnych dziedzinach,

g) wspieranie działań na rzecz integracji europejskiej, w tym upowszechnianie wiedzy o funkcjonowaniu Unii Europejskiej,

h) organizowanie czasu wolnego dzieci i młodzieży, w tym w zakresie sportu i rekreacji,

7) w zakresie działalności wspomagającej organizacje pozarządowe:

a) wspomaganie rozwoju organizacji pozarządowych, zwłaszcza w profesjonalizacji ich pracy,

8) działania proekologiczne, w tym edukacja ekologiczna, upowszechnianie idei ochrony zwierząt i dziedzictwa przyrodniczego, promowanie zachowań proekologicznych związanych z korzystaniem ze środowiska naturalnego, w tym właściwa gospodarka wodna oraz odpadowa,

9) wspomaganie przedsiębiorczości,

a) aktywizacja zawodowa i przeciwdziałanie bezrobociu,

b) inkubacja nowych podmiotów i wspieranie ich rozwoju,

10) w zakresie współpracy międzynarodowej:

a) upowszechnianie i rozwijanie kontaktów partnerskich Wodzisławia z innymi miastami w kraju i poza jego granicami,

b) propagowanie aktywnego kreowania tych kontaktów przez organizacje pozarządowe,

11) w zakresie działalności wspomagającej rozwój wspólnot i społeczności lokalnych: wspieranie działań realizowanych przez lokalne społeczności.

W toku wdrażania GPR, program współpracy z organizacjami pozarządowymi będzie odgrywał coraz większe znaczenia, ponieważ wśród kierunków działań określonych w GPR jest także wspieranie aktywności i rozwoju organizacji społecznych działających na obszarze rewitalizacji. Zatem oba programy wspierają się i uzupełniają nawzajem.

2.6 Wieloletni Program Gospodarowania Mieszkaniowym Zasobem Gminy Wodzisław na lata 2022 -2026⁶

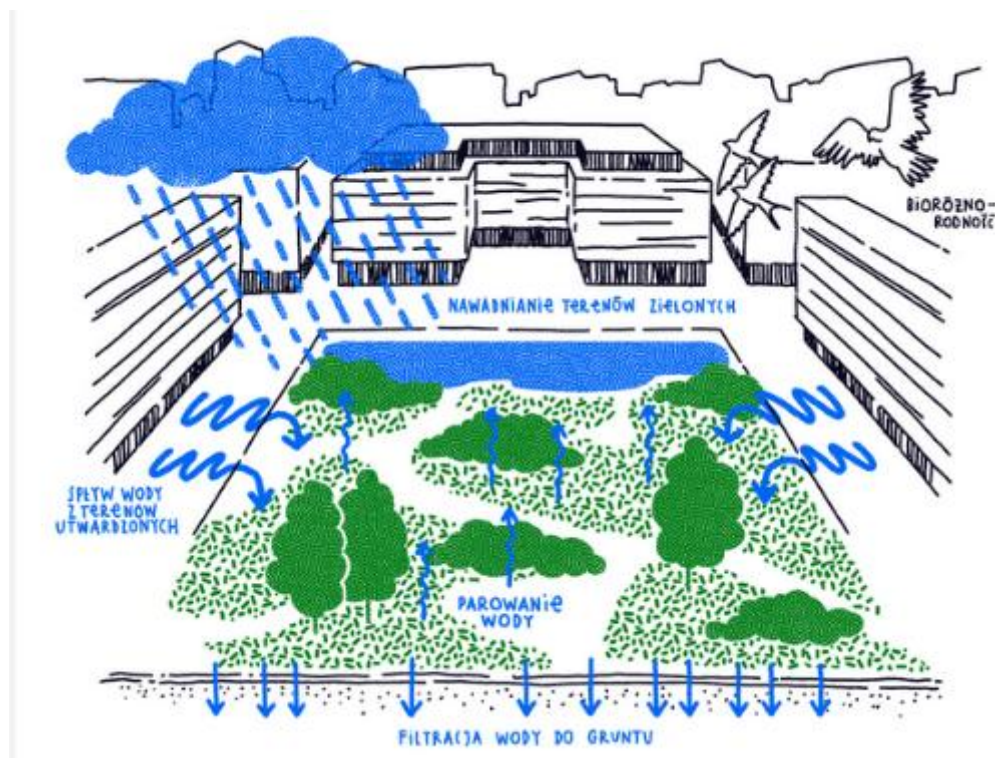
Ważnym instrumentem oddziaływania samorządu na trudną sytuację rodzin oraz grup mieszkańców ze szczególnymi potrzebami oraz rozwiązywania innych problemów społecznych w ramach procesu rewitalizacji jest polityka mieszkaniowa. Jak wynika z treści „Wieloletniego Programu Gospodarowania Mieszkaniowym Zasobem Gminy Wodzisław na lata 2021 -2026”, istotną część zasobu mieszkaniowego gminy znajduje się na obszarze rewitalizacji (15 lokali). Wdrażanie postanowień GPR przyczyni się m.in. do osiągnięcia celów *Programu gospodarowania zasobem mieszkaniowym* poprzez działania zmierzające do:

- poprawy efektywności energetycznej budynków komunalnych oraz wymiany ich źródeł ciepła,
- powiększania zasobu mieszkaniowego gminy,

a także – co niemniej ważne:

- poprawy jakości przestrzeni wokół i w bliskim sąsiedztwie budynków komunalnych i ich dostosowania do wymagań związanych z instalowaniem błękitno-zielonej infrastruktury, zwiększania retencji opadowej oraz udziału powierzchni biologicznie czynnej.

⁶ Dokument przyjęty uchwałą XL/391/2022 Rady Miejskiej w Wodzisławiu z dnia 30 marca 2022 r. w sprawie uchwalenia wieloletniego programu gospodarowania mieszkaniowym zasobem Gminy Wodzisław na lata 2022 - 2026

3. Szczegółowa diagnoza obszaru rewitalizacji

3.1. Ogólna charakterystyka obszaru rewitalizacji

Granice i specyfika obszaru rewitalizacji

Choć problemy występujące na obszarze rewitalizacji bywają zbliżone, ich rozwiązanie wymaga traktowania każdego z nich odrębnie, z jednoczesnym dostrzeżeniem i respektowaniem najważniejszych potrzeb lokalnej społeczności

Analiza wskaźnikowa przeprowadzona na potrzeby wyznaczenia obszarów zdegradowanego i rewitalizacji wykazała występowanie koncentracji negatywnych zjawisk społecznych i gospodarczych, środowiskowych, funkcjonalno-przestrzennych oraz technicznych. W związku z tym, zgodnie z art. 9 ust. 2 ustawy o rewitalizacji, zdecydowano się na wyodrębnienie obszaru rewitalizacji obejmującego miasto Wodzisław.

3.2. Diagnoza zjawisk społecznych

Najważniejsze problemy społeczne i trendy demograficzne na obszarze rewitalizacji

Kumulacja problemów społecznych oraz niekorzystne trendy demograficzne, które obserwujemy na terenie miasta Wodzisław, jednoznacznie wskazują na konieczność podjęcia kompleksowych działań. Tylko w ten sposób możliwe będzie skuteczne ożywienie społeczno-gospodarcze tego obszaru oraz poprawa jakości życia jego mieszkańców

Diagnoza przeprowadzona na potrzeby wyznaczenia obszarów zdegradowanego i rewitalizacji wykazała, że najtrudniejsza sytuacja w sferze społecznej występuje w 11 jednostkach analitycznych: Folga Pierwsza, Konary, Kowalów Górny, Ludwinów, Olbrachcice, Podlesie, Przyłęczek, Przyrąb, Sadki, Wodzisław, Wola Lubecka. Najwyższe natężenie problemów społecznych występuje na terenie miasta Wodzisław. W *Diagnozie* przeanalizowano m.in. następujące wskaźniki dotyczące:

- wyludnienie się gminy - porównanie liczby mieszkańców poszczególnych jednostek analitycznych (sołectw/miasta) wg stanu na koniec 2019 i 2023r.,
- udział osób w wieku poprodukcyjnym do ogólnej liczby mieszkańców poszczególnych sołectw/miasta,
- udział osób w wieku przedprodukcyjnym do ogólnej liczby mieszkańców poszczególnych sołectw/miasta,
- udział osób w wieku produkcyjnym do ogólnej liczby mieszkańców poszczególnych sołectw/miasta,
- liczba osób korzystających z pomocy społecznej na 100 mieszkańców poszczególnych sołectw/miasta,
- liczba osób korzystających z pomocy społecznej - powód przyznania pomocy: bezrobocie na 100 mieszkańców poszczególnych sołectw/miasta,
- liczba osób korzystających z pomocy społecznej - powód przyznania pomocy: ubóstwo na 100 mieszkańców poszczególnych sołectw/miasta,
- liczba osób korzystających z pomocy społecznej - powód przyznania pomocy: niepełnosprawność na 100 mieszkańców poszczególnych sołectw/miasta,
- liczba osób korzystających z pomocy społecznej - powód przyznania pomocy: długotrwała lub ciężka choroba na 100 mieszkańców poszczególnych sołectw/miasta,
- liczba osób korzystających z pomocy społecznej - powód przyznania pomocy: bezradność w sprawach opiekuńczo wychowawczych na 100 mieszkańców poszczególnych sołectw/miasta,
- liczba osób korzystających z pomocy społecznej - powód przyznania pomocy: alkoholizm na 100 mieszkańców poszczególnych sołectw/miasta,
- liczba wypłaconych zasiłków stałych w latach 2021-2023 przez OPS w Wodzisławiu w przeliczeniu na 100 mieszkańców poszczególnych sołectw/miasta,
- liczba wypłaconych zasiłków okresowych w latach 2021-2023 przez OPS w Wodzisławiu w przeliczeniu na 100 mieszkańców poszczególnych sołectw/miasta,
- liczba wypłaconych zasiłków celowych w latach 2021-2023 przez OPS w Wodzisławiu w przeliczeniu na 100 mieszkańców poszczególnych sołectw/miasta,
- liczba dzieci korzystających z dożywiania w szkołach w przeliczeniu na 100 mieszkańców w wieku przedprodukcyjnym poszczególnych sołectw/miasta,
- liczba osób zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w latach 2021-2023 w przeliczeniu na 100 mieszkańców poszczególnych sołectw/miasta
- liczba przestępstw i wykroczeń popełnionych w latach 2021-2023 w poszczególnych sołectwach/mieście Wodzisław w przeliczeniu na 100 mieszkańców,
- frekwencja wyborcza w poszczególnych obwodach wyborczych,
- liczba organizacja pozarządowych działających w poszczególnych sołectwach/mieście w przeliczeniu na 1000 mieszkańców.

Na przestrzeni ostatnich lata można zauważyć stopniowy spadek liczby mieszkańców korzystających z pomocy społecznej zarówno na terenie obszaru rewitalizacji jak i całej gminy. Na obszarze rewitalizacji główną przyczyną korzystania z pomocy OPS w Wodzisławiu jest bezrobocie oraz ubóstwo.

Tabela 4 Liczba osób korzystających z pomocy społecznej na terenie Miasta i Gminy Wodzisław w latach 2021-2023

Wyszczególnienie	2021		2022		2023	
	Liczba osób	Liczba rodzin	Liczba osób	Liczba rodzin	Liczba osób	Liczba rodzin
Miasto Wodzisław	90	40	92	41	76	34
Gmina Wodzisław	452	184	511	216	419	170

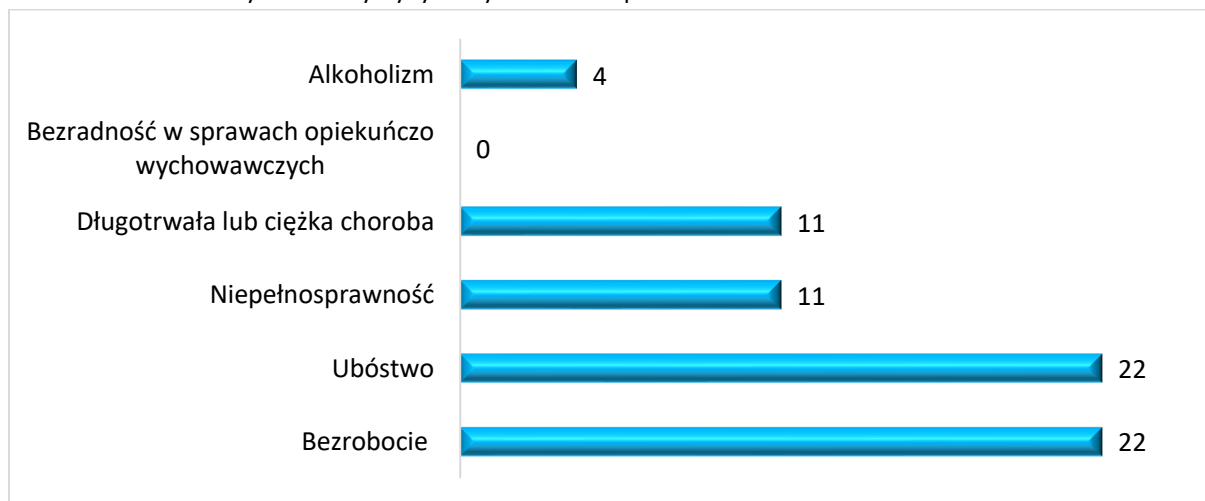
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych OPS w Wodzisławiu

Tabela 5 Liczba rodzin korzystających ze wsparcia OPS w Wodzisławiu w 2023r. zamieszkująca obszar rewitalizacji – miasto Wodzisław

Przyczyny korzystania z pomocy OPS w Wodzisławiu	Miasto Wodzisław
Bezrobocie	22
Ubóstwo	22
Niepełnosprawność	11
Długotrwała lub ciężka choroba	11
Bezradność w sprawach opiekuńczo wychowawczych	0
Alkoholizm	4

Źródło: opracowanie własne na podstawie Diagnozy służącej wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i rewitalizacji dla Gminy Wodzisław

Wykres 1 Przyczyny korzystania ze wsparcia OPS w Wodzisławiu w 2023r.

Źródło: opracowanie własne

Tabela 6 Liczba wypłaconych zasiłków stałych, celowych, okresowych w latach 2022-2024 na terenie Miasta i Gminy Wodzisław

Wyszczególnienie	stały			okresowy			celowy		
	2021	2022	2023	2021	2022	2023	2021	2022	2023
Miasto Wodzisław	6	10	5	5	2	5	9	8	11

Gmina Wodzisław	32	33	31	12	6	9	40	26	42
-----------------	----	----	----	----	---	---	----	----	----

Źródło: opracowanie wysłane na podstawie Diagnozy służąca wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i rewitalizacji dla Gminy Wodzisław

Tabela 7 Liczba dzieci i młodzieży do 14 roku życia korzystająca z dożywiania w szkołach w latach 2022-2024 na terenie Miasta i Gminy Wodzisław

Wyszczególnienie	2022	2023	2024
Miasto Wodzisław	13	12	12
Gmina Wodzisław	100	97	95

Źródło: opracowanie wysłane na podstawie Diagnozy służąca wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i rewitalizacji dla Gminy Wodzisław

Z roku na rok można zauważyć stopniowy spadek liczby mieszkańców zarówno całej gminy jak i obszaru rewitalizacji. Największy wpływ na wyludnianie się obszaru rewitalizacji oraz gminy ma stale ujemne saldo migracji (więcej osób wyprowadza się z gminy niż się w niej osiedla) oraz przyrost naturalny, który w ostatnich latach kształtuje się na poziomie ujemnym.

Tabela 8 Liczba mieszkańców w poszczególnych sołectwach i na terenie Miasta Wodzisław wg stanu na koniec 2019r. i 2023r.

L.p.	Jednostka analityczna	Rok 2023	Rok 2019	Wzrost/ubyttek	Wyludnienie
1.	Miasto Wodzisław	1035	1099	-64	-5.82%
2	Gmina Wodzisław	6692	7067	-375	-5.31%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miasta i Gminy Wodzisław

Struktura wieku mieszkańców obszaru rewitalizacji przedstawia się następująco:

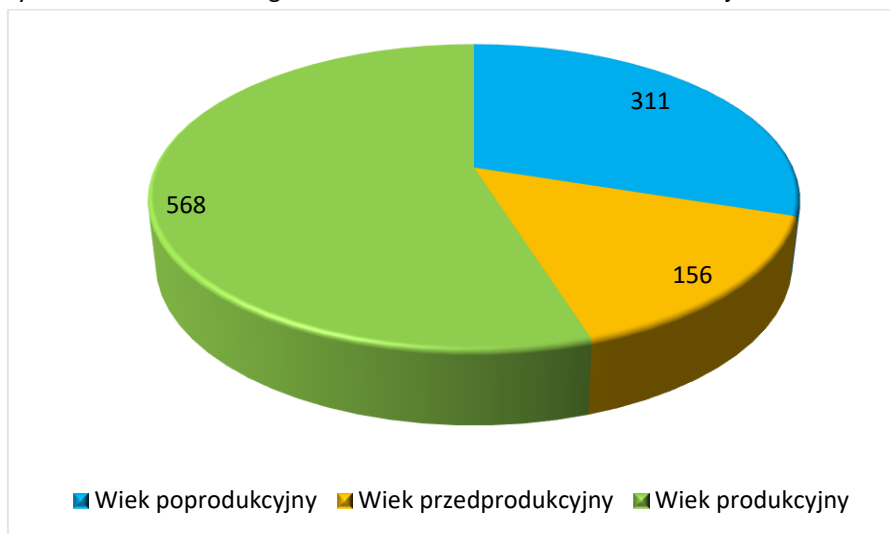
- 54,88% mieszkańców miasta Wodzisław jest w wieku produkcyjnym (wartość dla gminy wynosi 56,38%)
- 15,07% w wieku przedprodukcyjnym (gmina 16,32%) a
- 30,05% mieszkańców jest w wieku poprodukcyjnym (wartość dla gminy wynosi 27,30%)

Tabela 9 Struktura demograficzna na terenie Miasta i Gminy Wodzisław na koniec 2023r.

Wyszczególnienie		Kobiety	Mężczyźni	Razem
wiek poprodukcyjny	Obszar rewitalizacji	200	111	311
	Gmina Wodzisław	1142	685	1827
Wiek przedprodukcyjny	Obszar rewitalizacji	85	71	156
	Gmina Wodzisław	528	564	1092
Wiek produkcyjny	Obszar rewitalizacji	251	317	568
	Gmina Wodzisław	1692	2081	3773

Źródło: opracowanie wysłane na podstawie Diagnozy służąca wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i rewitalizacji dla Gminy Wodzisław

Wykres 2 Struktura demograficzna mieszkańców obszaru rewitalizacji na koniec 2023r.

Źródło: opracowanie własne

Liczba osób zarejestrowanych w PUP w Jędrzejowie zamieszkująca obszar rewitalizacji na przestrzeni ostatnich trzech lat nie uległa znacznej zmianie. Ciągłe jest to istotny problemem społeczno-gospodarczy zarówno w Mieście, jak i w Gminie Wodzisław. Warto zaznaczyć, iż jest to zjawisko trudne do zmierzenia, gdyż statystyki najczęściej odnoszą się do skali bezrobocia rejestrowanego, przez co część osób pozostająca bez pracy nie jest w nich ujęta.

Tabela 10 Liczba osób zarejestrowanych w PUP w Jędrzejowie w podziale na płeć oraz Miasto i Gminę Wodzisław w latach 2021-2023

Wyszczególnienie	Stan na 31.12.2021 r.			Stan na 31.12.2022 r.			Stan na 31.12.2023 r.		
	K	M	Razem	K	M	Razem	K	M	Razem
Miasto Wodzisław	11	12	23	17	12	29	11	15	26
Gmina Wodzisław	99	65	164	94	61	155	91	62	153

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych PUP w Jędrzejowie

W 2023 roku w gminie Wodzisław stwierdzono 59 przestępstw i oznacza to, że na każdych 100 mieszkańców odnotowano 3,50 przestępstwa. Analizując ilość wszystkich ujawnionych wykroczeń i dzieląc je na poszczególne kategorie, należy wskazać, że najwięcej przestępstw powodują nietrzeźwi kierujący.

Tabela 11 Liczba przestępstw i wykroczeń dokonanych przez mieszkańców Miasta i Gminy Wodzisław w latach 2021-2023

Wyszczególnienie	2021	2022	2023	Razem
Wodzisław	29	21	11	61
Razem	92	83	59	234

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Powiatowej komendy Policji w Jędrzejowie

Tabela 12 Frekwencja wyborcza na terenie Miasta i Gminy Wodzisław

Wyszczególnienie	Frekwencja w wyborach Wójtów, Burmistrzów i Prezydentów Miast	Frekwencja w wyborach do Rad Gmin i rad miejskich	Frekwencja w wyborach do Sejmu 2023 r.	Frekwencja w wyborach do Senatu 2023 r.	Łączna Frekwencja
Miasto Wodzisław	55.00	54.64	70.84	70.67	62.79
Gmina Wodzisław	56.44	56.35	67.19	67.15	61.78

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Państwowej Komisji Wyborczej

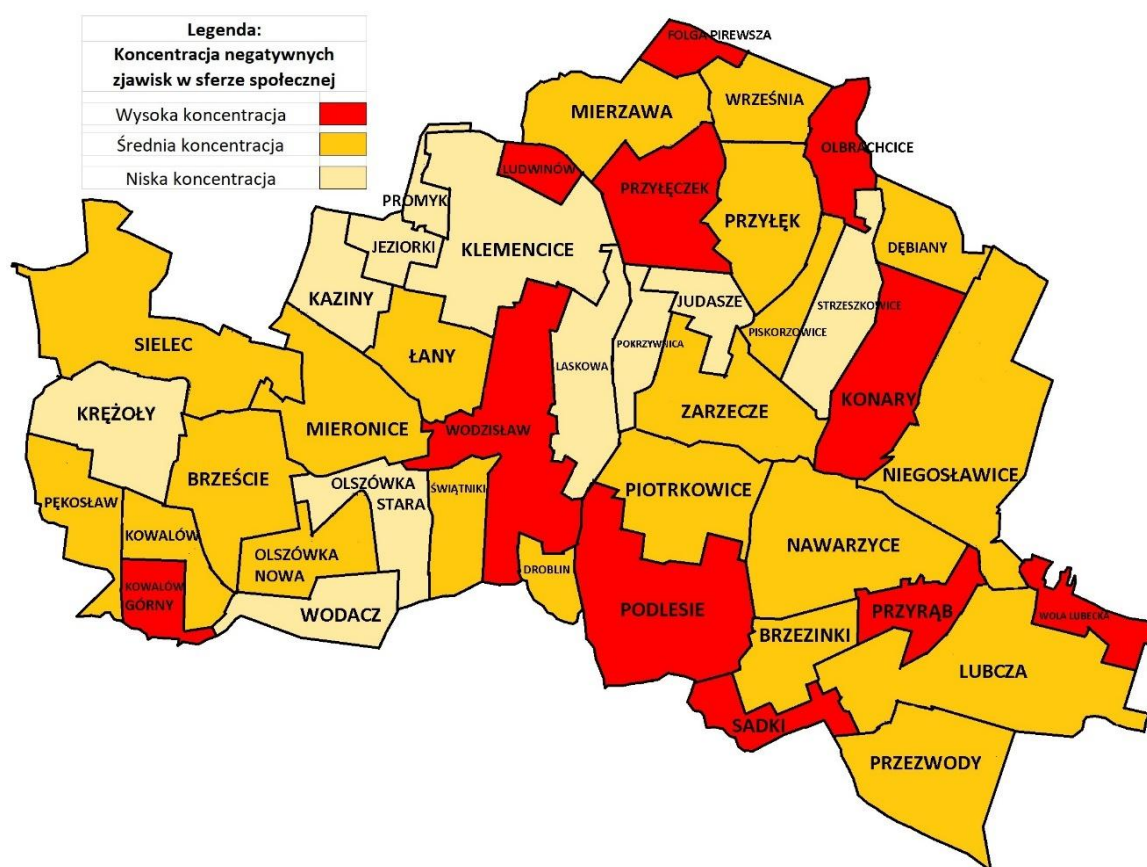
Tabela 13 Liczba organizacji społecznych na terenie Miasta i Gminy Wodzisław w latach 2020-2023

Wyszczególnienie	2020	2021	2022	2023
Miasto Wodzisław	8	9	9	9
Gmina Wodzisław	37	38	38	38

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Zarówno dane na temat frekwencji wyborczej jak i liczby działających organizacji pozarządowych tj. fundacji/stowarzyszeń i organizacji pozarządowych wskazują, iż zaangażowanie społeczne jest nieco niższe na terenach wiejskich niż w mieście.

Mapa 3 Koncentracja negatywnych zjawisk w sferze społecznej na terenie Gminy Wodzisław w podziale sołectwa/miasta

Źródło: Diagnoza służąca wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i rewitalizacji dla Gminy Wodzisław, str. 58

Potencjały lokalne

Zgodnie z art. 15 ust. 1 ustawy o rewitalizacji program rewitalizacji zawiera szczegółową diagnozę obszaru rewitalizacji, o której mowa w art. 4 ust. 1 pkt. 2, obejmującą analizę negatywnych zjawisk, o których mowa w art. 9 ust. 1 oraz lokalnych potencjałów występujących na terenie tego obszaru. W związku z powyższym w poniżej przedstawiono potencjały lokalne występujące na obszarze rewitalizacji.

L.p.	Jednostka analityczna	Sfera społeczna	Sfera techniczno - funkcjonalna
40.	Wodzisław	GMINNY OŚRODEK ZDROWIA W WODZISŁAWIU OŚRODEK POMOCY SPOŁĘCZNEJ W WODZISŁAWIU STOWARZYSZENIE "ZIEMI WODZISŁAWSKIEJ" OCHOTNICZA STRAŻ POŻARNA W WODZISŁAWIU "TOWARZYSTWO PRZYJACIÓŁ WODZISŁAWIA" ZWIĄZEK ZAWODOWY PRACOWNIKÓW GMINNEJ SPÓŁDZIELNI "SAMOPOMOC CHŁOPSKA" W WODZISŁAWIU STOWARZYSZENIE PRODUCENTÓW TRZODY CHLEWNEJ W WODZISŁAWIU KLUB SPORTOWY "PARTYZANT" W WODZISŁAWIU STOWARZYSZENIE KLUB SENIORA "ZADORA" STOWARZYSZENIE "KAROLINA"	Dostęp do infrastruktury wodociągowej, częściowy dostęp do infrastruktury kanalizacyjnej. Na obszarze rewitalizacji swoją siedzibę mają Urząd Miasta i gminy w Wodzisławiu, funkcjonuje Centrum Kultury i Biblioteka, OSP Wodzisław. Mieszkańcy obszaru mają dostęp do: świetlicy, boiska trawiastego, boiska typu "Orlik", siłowni wewnętrznej, siłowni zewnętrznej, placu zabaw, kortu tenisowego. W Wodzisławiu znajduje się szkoła podstawowa, oddział przedszkolny

Źródło: Diagnoza służąca wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i rewitalizacji dla Gminy Wodzisław

3.3. Diagnoza zjawisk gospodarczych

Przedsiębiorczość lokalna

Planowanie przedsięwzięć rewitalizacyjnych wymaga uwzględnienia zróżnicowanego stanu lokalnej przedsiębiorczości na obszarze rewitalizacji.

Z analizy wskaźnikowej, przeprowadzonej na potrzeby wyznaczenia obszarów zdegradowanego i rewitalizacji, wynika, że najmniej korzystnie wypadają sołectwa Krężoły i Kaziny.

W *Diagnozie* wzięto pod uwagę trzy wskaźniki:

- liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych w rejestrze REGON w przeliczeniu na 100 mieszkańców,
- liczba nowo rejestrowanych przedsiębiorstw w rejestrze REGON w przeliczeniu na 100 mieszkańców oraz

- liczba wyrejestrowywanych przedsiębiorstw w rejestrze REGON w przeliczeniu na 100 mieszkańców.

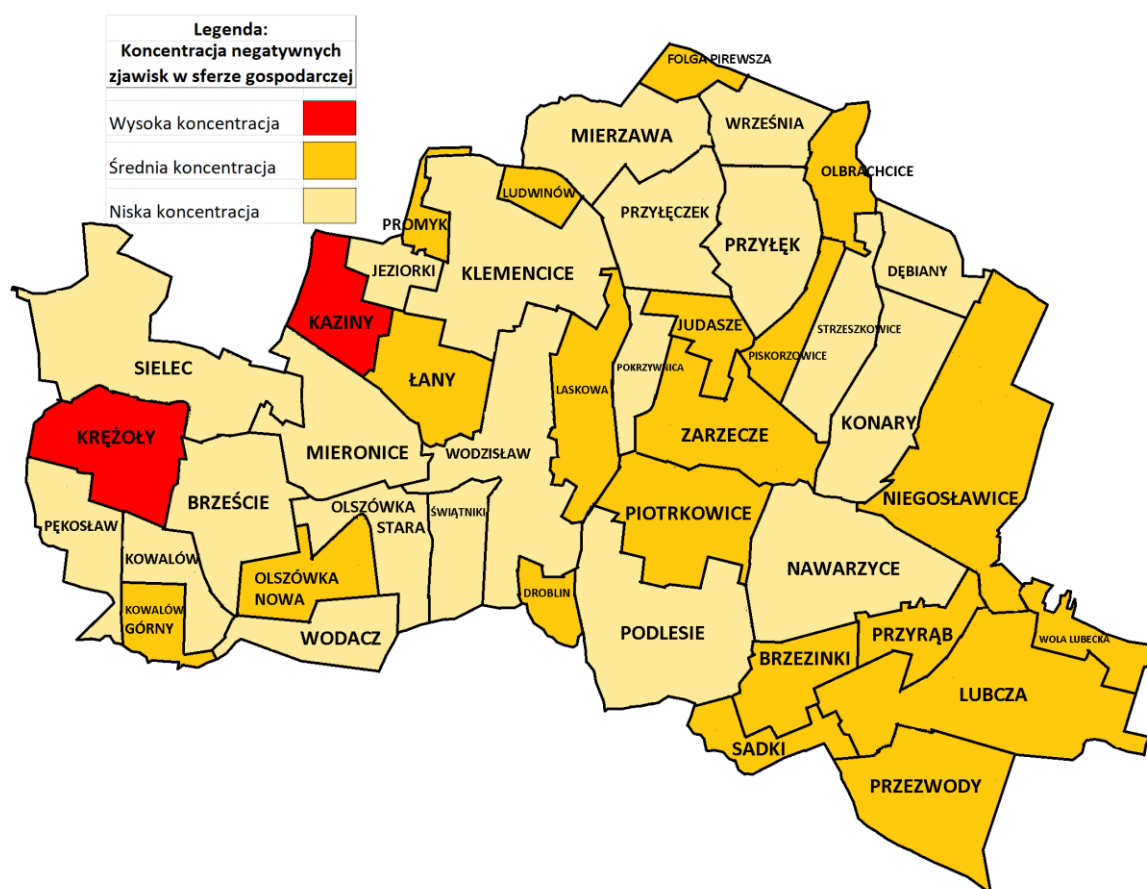
Kwestie dotyczące oceny kondycji podmiotów gospodarczych działających na obszarze rewitalizacji, były również uwzględniane podczas dyskusji z mieszkańcami podczas otwartych spotkań.

Tabela 14 Ilość podmiotów wpisanych, nowo rejestrowanych ora wyrejestrowywanych na obszarze rewitalizacji w latach 2021-2023

L.p.	Obszar rewitalizacji Miasto Wodzisław	2021	2022	2023
1.	Liczba podmiotów wpisanych do rejestru REGON	120	130	128
2.	Liczba nowo rejestrowanych przedsiębiorstw w rejestrze REGON	5	11	7
3.	Liczba wyrejestrowywanych przedsiębiorstw w rejestrze REGON	5	4	8

Źródło: Diagnoza służąca wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i rewitalizacji dla Gminy Wodzisław

Mapa 4 Koncentracja negatywnych zjawisk w sferze gospodarczej na terenie Gminy Wodzisław w podziale na sołectwa/miasto

Źródło: Diagnoza służąca wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i rewitalizacji dla Gminy Wodzisław, str. 65

Estetyka obszaru rewitalizacji

Poprawa estetyki na obszarze rewitalizacji jako element poprawiający wizerunek lokalnych przedsiębiorców i szansa na budowanie partnerskich relacji na linii biznes-samorząd lokalny.

Jednym z kluczowych zagadnień poruszonych podczas spaceru badawczego w obszarze rewitalizacji Wodzisławia jest potrzeba poprawy estetyki centralnej części miejscowości, zwłaszcza terenów wokół Urzędu Miasta i Gminy. Uczestnicy podkreślali, że uporządkowanie i wizualne uatrakcyjnienie tej przestrzeni publicznej może nie tylko zwiększyć komfort mieszkańców i odwiedzających, ale również pozytywnie wpłynąć na rozwój lokalnej przedsiębiorczości, zachęcając do korzystania z oferty usług i produktów dostępnych w centrum gminy. Poprawa wizerunku tej reprezentatywnej części Wodzisławia jest zatem ważnym elementem strategii rewitalizacyjnej.

Należy też zauważyć, że znaczna część mieszkańców biorących udział w spotkaniu otwartym uznała, że działania w zakresie wspierania lokalnej przedsiębiorczości powinny być realizowane w centrum Wodzisławia, co potwierdza wyniki analizy wskaźnikowej, przeprowadzonej na potrzeby wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji.

Włączenie lokalnych przedsiębiorców w proces rewitalizacji

Niewielkie zaangażowanie lokalnych przedsiębiorców w prace nad Gminnym Programem Rewitalizacji nie oznacza braku możliwości angażowania biznesu w rozwiązywanie złożonych problemów, które występują na obszarze rewitalizacji.

W otwartych spotkaniach konsultacyjnych uczestniczyli również przedsiębiorcy prowadzący działalność gospodarczą na obszarze rewitalizacji. W trakcie dyskusji nie zgłaszali oni jednak wielu propozycji dotyczących działań rewitalizacyjnych ukierunkowanych na wsparcie lokalnych przedsiębiorców. Zamiast tego, ich wypowiedzi koncentrowały się na kwestiach związanych z jakością infrastruktury drogowej, pieszej i rowerowej, bezpieczeństwem oraz potrzebą zwiększenia liczby i jakości terenów rekreacyjnych.

Na podstawie charakteru tych wypowiedzi można sformułować następujące wnioski:

- Brak wskazań dotyczących potrzeb działań rewitalizacyjnych może świadczyć o dobrej sytuacji przedsiębiorstw w opinii respondentów.
- Alternatywnie, brak takich sugestii może wynikać z ograniczonej wiedzy na temat procesu rewitalizacji oraz możliwych form współpracy między biznesem a administracją publiczną.
- Czynniki mające największy wpływ na prowadzenie działalności gospodarczej, według właścicieli firm, to przede wszystkim przepisy ogólnokrajowe, obciążenia podatkowe oraz ceny energii, a nie lokalne uwarunkowania czy działania samorządu.

Uczestnicy konsultacji zwracali uwagę na potrzebę budowy stałych relacji i form wymiany informacji pomiędzy władzami gminy a lokalnym biznesem. Mimo wykorzystania różnych form informowania o konsultacjach jak i różnicowanych formach ich prowadzenia, wzięło w nich udział niewielu lokalnych przedsiębiorców. Równocześnie jednak przedsiębiorcy, którzy brali udział w spotkaniach stwierdzili, że chcą się zaangażować we wdrażanie programu rewitalizacji. Można zatem

stwierdzić, że pozytywne postrzeganie procesu rewitalizacji przez przedsiębiorców jest ważnym zasobem, na którym można budować ich zaangażowanie w przedsięwzięcia rewitalizacyjne, np.

w zakresie wspierania, powstawania oraz funkcjonowania podmiotów ekonomii społecznej.

Jak ustalono w trakcie konsultacji społecznych, problemem dla przedsiębiorców – również tych, którzy prowadzą swoją działalność na obszarze rewitalizacji – jest znalezienie i utrzymanie w firmach pracowników, o których konkurują firmy na większych rynkach pracy (głównie Kielce, Jędrzejów, Kraków).

W Urzędzie Gminy brakuje przejrzystego modelu i zasad współpracy pomiędzy instytucjami publicznymi oraz lokalnymi przedsiębiorcami w zakresie aktywizacji zawodowej osób wymagających wsparcia i zagrożonych wykluczeniem społecznym oraz w zakresie współpracy władz gminy z firmami chcącymi być społecznie odpowiedzialnymi (czyli planującymi lub prowadzącymi działania w ramach tzw. społecznej odpowiedzialności biznesu – CSR). Przedsiębiorcy mają spory potencjał w zakresie wspierania społeczności lokalnej. Angażowali się bowiem w ostatnich latach w działania na rzecz integracji mieszkańców. Pozytywnymi przykładami w tym zakresie są m.in. wsparcie organizacji wydarzeń organizowanych przez Gminę Wodzisław. Nie bez znaczenia dla planowania przyszłych działań rewitalizacyjnych pozostaje fakt, że zdecydowana większość wydarzeń gminnych organizowana jest na terenie rewitalizacji. Są to zatem wydarzenia Dożynki gminne, Dni Wodzisławia itp. osadzone w świadomości lokalnych przedsiębiorców, wokół których spontanicznie wytworzyły się relacje międzyludzkie, co stanowi zasób w kontekście programowania przedsięwzięć rewitalizacyjnych w perspektywie kolejnych lat. Wyzwaniem w zakresie prowadzenia procesu rewitalizacji jest wzmacnianie różnorodności podmiotów gospodarczych oraz atrakcyjności sołectwa jako miejsca prowadzenia biznesu. Istnieje w tym zakresie potrzeba tworzenia nowych miejsc wspierania aktywności gospodarczej, w tym dla osób rozpoczynających lub chcących rozpocząć własną działalność. Rozszerzenia wymaga też skierowana do lokalnego biznesu oferta szkoleń, doradztwa oraz innych form stymulowania transferu wiedzy i kompetencji.

3.4 Diagnoza zjawisk środowiskowych

W sferze środowiskowej – w Diagnozie – dokonano m.in. analizy:

- ilości azbestu pozostającego do unieszkodliwienia w poszczególnych sołectwach oraz
- wskaźnika dotyczącego przekroczenia standardów jakości powietrza na terenie gminy.

Analizując sferę środowiskową wzięto również pod uwagę konieczność ochrony obszarów cennych przyrodniczo, które znajdują się w granicach Gminy Wodzisław oraz przeanalizowano występowanie obszarów zagrożonych zalaniem i/lub podtopieniem oraz terenów narażonych na występowanie suszy.

Azbest i wyroby azbestowe stanowią one grupę materiałów niebezpiecznych dla życia i zdrowia ludzi. Materiał był ten powszechnie stosowany w czasach PRL-u w budownictwie, energetyce, transporcie, przemyśle chemicznym oraz w drogownictwie. Na obszarze rewitalizacji pozostało do utylizacji 20,88 ton wyrobów zawierających azbest.

Tabela 15 Azbest pozostający do utylizacji w poszczególnych sołectwach/mieście Wodzisław
wg stanu na dzień 30.10.2024r.

L.p.	Jednostka analityczna (sołectwo/miasto)	Szacunkowa liczba ton azbestu pozostająca do utylizacji	Liczba ton azbestu pozostającego do utylizacji na 1 mieszkańca
1.	Wodzisław	20.88	0.02
2.	Razem	4031.967	0.60

Źródło: opracowanie własne

Zanieczyszczenie powietrza

Na terenie całej rewitalizowanej przestrzeni zaobserwowano przekroczenia dopuszczalnych norm emisji zanieczyszczeń, przy czym szczególnie intensywna koncentracja budynków odpowiedzialnych za niską emisję występuje w mieście Wodzisław.

Ponieważ nie ma możliwości analizy wskaźnika dotyczącego przekroczenia standardów jakości powietrza dla poszczególnych jednostek analitycznych przeprowadzono analizę całej gminy na podstawie raportu „Ocena jakości powietrza w województwie świętokrzyskim za 2023r.”. Dla województwa świętokrzyskiego badania odbywają się w odniesieniu do dwóch sfer:

- miasta Kielce (PL 2601),
- strefy świętokrzyskiej (PL 2602) – w której znajduje się Gmina Wodzisław.

W przypadku benzo(a)piren w pyłe zawieszonym PM₁₀ przekroczenia poziomu dopuszczalnego w klasyfikacji podstawowej skutkowały nadaniem obu strefom klasy C. Dla pozostałych zanieczyszczeń, z uwagi na dotrzymanie poziomu dopuszczalnego lub docelowego, strefom nadano status klasy A.

Walka z niską emisją

Bogata oferta programów dotacyjnych nie przekłada się na zadowalające tempo wymiany źródeł ciepła w budynkach naruszających normy środowiskowe.

Władze Gminy Wodzisław podejmują od lat szereg działań ukierunkowanych na likwidację źródeł tzw. niskiej emisji, czyli emisji pyłów i gazów do wysokości 40 metrów, która pochodzi głównie z nieefektywnego spalania węgla w przestarzałych, domowych piecach grzewczych lub lokalnych kotłowniach węglowych. Z danych Europejskiej Agencji Środowiska wynika, że w 2020r. aż 69% emisji pyłów PM_{2,5} w Polsce pochodziło z zabudowy mieszkaniowej, handlowej oraz zanieczyszczeń emitowanych przez budynki użyteczności publicznej. Osoby dysponujące tytułami do nieruchomości położonych na terenie gminy mogą korzystać z krajowego programu dofinansowania na pokrycie kosztów wymiany kopciuchów. Od 2018 r. mieszkańcy Gminy Wodzisław mogą też korzystać ze środków rządowego programu „Czyste Powietrze”, który pozwala na uzyskanie dofinansowania na wymianę źródeł ciepła, naruszających normy środowiskowe, na nowoczesne źródła energii, a także pozyskanie środków na termomodernizację budynków. Mieszkańcy Wodzisławia – podobnie jak mieszkańcy wszystkich innych miejscowości w Polsce – mogą uzyskać dofinansowanie na zrealizowanie inwestycji w powyższym zakresie.

Dotychczasowe doświadczenia z realizacji opisanych powyżej programów dotacyjnych pokazują, że pomimo rozbudowanej oferty instytucji publicznych, tempo energomodernizacji budynków mieszkalnych wyposażonych w źródła ciepła na paliwa stałe nie odpowiada na zidentyfikowane zapotrzebowanie w tym zakresie i nie wykorzystuje potencjału inwestycji sprzyjających poprawie efektywności energetycznej. Wyzwaniem w tym zakresie jest nie tyle wygospodarowanie odpowiedniej puli środków, czy też pozyskanie finansowania zewnętrznego, ile wypracowanie kanałów komunikacji i sposobów docierania do właścicieli lub użytkowników nieruchomości. Powyższe wnioski bazują na opiniach i postulatach uczestników spaceru badawczego w ramach prac nad pogłębioną diagnozą obszaru rewitalizacji.

Ochrona środowiska i klimatu

Przedsięwzięcia rewitalizacyjne szansą na wypracowanie standardu w zakresie poszanowania walorów środowiska oraz ochrony klimatu przy realizacji gminnych inwestycji i projektów.

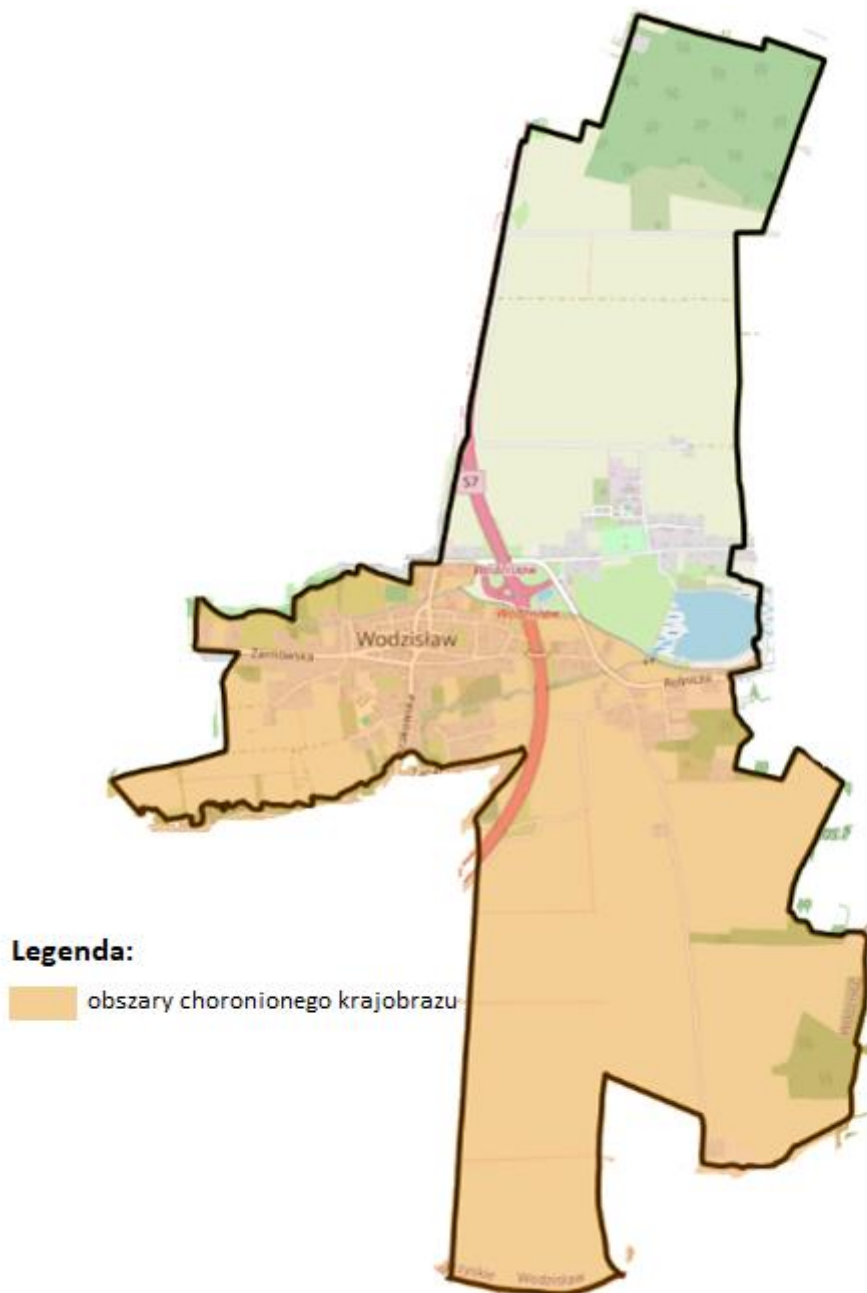
Walory przyrodnicze Gminy Wodzisław

Na terenie gminy Wodzisław występują następujące formy ochrony przyrody

- Rezerwat Przyrody – Lubcza,
- Miechowsko-Działoszycki Obszar Chronionego Krajobrazu,
- Natura 2000 Dolina Mierzawy,
- pomniki przyrody 11 szt.,
- twory przyrody 13 szt.

Na terenie miasta Wodzisław znajduje Miechowsko-Działoszycki Obszar Chronionego Krajobrazu.

Mapa 5 Obszary chronione na terenie miasta Wodzisław

Źródło: <http://geoserwis.gdos.gov.pl/mapy>

Obszary zagrożone powodzią i suszą

Zgodnie z definicją zawartą w art. 16 pkt 34 ustawy Prawo wodne, obszary szczególnego zagrożenia powodzią obejmują tereny, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest średnie i wynosi 1% oraz obszary o wysokim ryzyku, gdzie prawdopodobieństwo to wynosi 10%. Ponadto obszary szczególnego zagrożenia obejmują tereny między linią brzegu a wałem przeciwpowodziowym lub naturalnym wysokim brzegiem, w których istnieją wały przeciwpowodziowe, a także wyspy i przymuliska (o których mowa w art. 224 tej samej ustawy), stanowiące działki ewidencyjne oraz pasy techniczne.

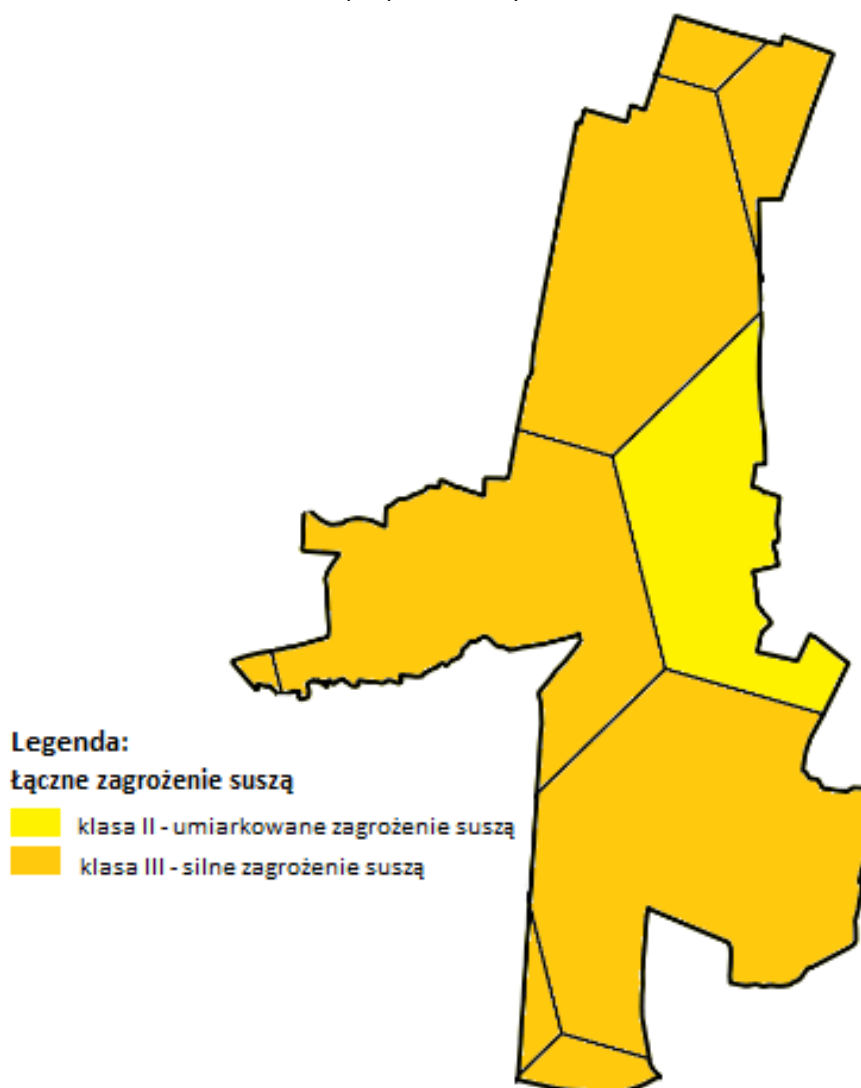
Analizując dostępne na stronie Hydroportalu Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie mapy przedstawiające obszary szczególnego zagrożenia powodzią stwierdzono, że na terenie Gminy Wodzisław/na terenie obszaru rewitalizacji nie występują obszary szczególnego zagrożenia powodzią.

Mapy przedstawione na stronie <https://wody.isok.gov.pl> wskazują, iż:

- Miasto Wodzisław to obszar charakteryzujący się zarówno silnym i ekstremalnym zagrożeniem wystąpienia suszy rolniczej, oraz słabym zagrożeniu wystąpienia w/w suszy,
- na obszarze rewitalizacji występują tereny charakteryzujące się umiarkowanym zagrożeniem wystąpienia suszy hydrologicznej oraz umiarkowanym zagrożeniem wystąpienia suszy hydrogeologicznej.

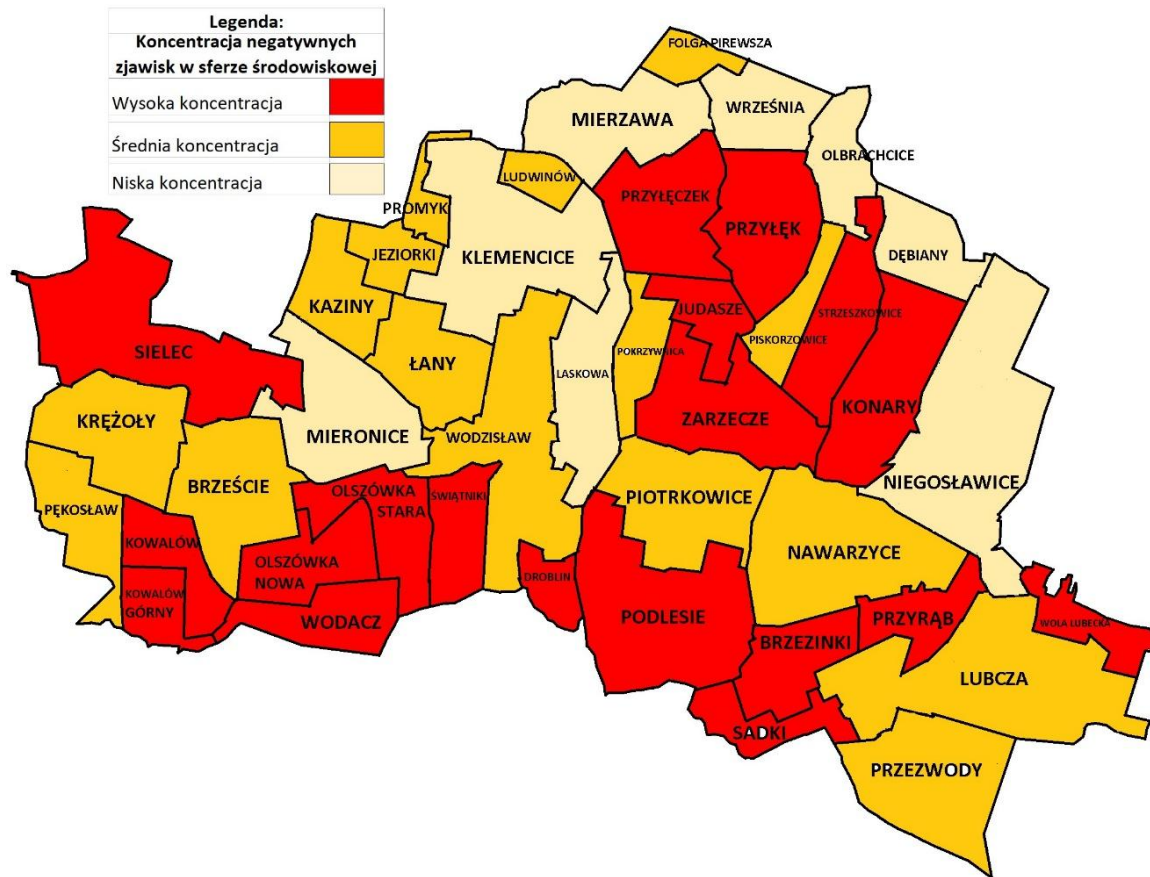
Według klas łączonego zagrożenia suszą na terenie Miasta Wodzisław występują zarówno obszary umiarkowanego jak i silnego zagrożenia suszą.

Mapa 6 Mapa łącznego zagrożenia suszą suma klas zagrożenia suszą rolniczą, hydrologiczną i hydrogeologiczną – ocena w siatce pól podstawowych dla Miasta Wodzisław

Źródło: opracowanie własne przy użyciu programu QGIS

Bardzo wysokie natężenie negatywnych zjawisk w sferze środowiskowej stwierdzono w szczególności w sołectwach: Brzezinki, Drobin, Judasze, Konary, Kowalów Dolny, Kowalów Górny, Nowa Olszówka, Podlesie, Przyłęczek, Przyłęk, Przyrąb, Sadki, Sielec, Stara Olszówka, Strzeszkowice, Świątniki, Wodacz, Wola Lubecka, Zarzecze.

3.5. Diagnoza zjawisk przestrzenno-funkcjonalnych i technicznych

Bariery przestrzenne

Występowanie barier przestrzennych stanowi główne wyzwanie w zakresie integracji różnych części obszaru rewitalizacji.

W całej gminie występują negatywne zjawiska w sferze funkcjonalno – przestrzennej. Najmniej korzystnie wypadły sołectwa: Brzeście, Brzezinki, Dębiany, Drobin, Folga Pierwsza, Jeziorki, Judasze, Klemencice, Kowalów Dolny, Kowalów Górny, Łany, Laskowa, Lubcza, Mieronice, Nawarzyce, Niegosławice, Nowa Olszówka, Olbrachcice, Pękośław, Piotrkowice, Piskorzowice, Podlesie, Promyk, Przyłęk, Sadki, Sielec, Stara Olszówka, Strzeszkowice, Świątniki, Wodacz, Wodzisław, Września, Zarzecze. Analizując sferę funkcjonalno – przestrzenną wzięto pod uwagę dostępność infrastruktury społecznej, rekreacyjnej (takiej jak boiska, place zabaw, siłownie zewnętrzne ogólnodostępne), a także dostępność do infrastruktury kultury, do podstawowych usług związanych z zaopatrzeniem w wodę i oczyszczaniem ścieków, dostęp do infrastruktury zdrowotnej, edukacyjnej (szkolnej/przedszkolnej) oraz opieki nad dziećmi do lat 3. Przeanalizowano również dostępność oraz jakość infrastruktury komunikacyjnej oraz stan i zachowanie obiektów zabytkowych.

Na obszarze rewitalizacji swoją siedzibę mają Centrum Kultury i Biblioteka oraz Gminny Ośrodek Sportu i Rekreacji w Wodzisławiu. W mieście funkcjonuje Świetlica Środowiskowa.

Zdjęcie 1 Centrum Kultury i Biblioteka w Wodzisławiu

Źródło: <https://echodnia.eu/swietokrzyskie/osrodek-kultury-i-biblioteka-w-wodzislawiu-pokazuje-zakamarki-zobaczcie-jak-sie-prezentuje-przed-otwarciami/ar/c1p2-27406193>

Tabela 16 Dostęp do infrastruktury kulturalnej na terenie Miasta i Gminy Wodzisław

L.p.	Jednostka analityczna (sołectwo/miasto)	Budynek OSP	Biblioteka	Świetlica	Infrastruktura kultury (muzeum, izba regionalna inne - wymienić)
1.	Wodzisław	1	1	1	1

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miasta i Gminy Wodzisław

Tabela 17 Dostęp do infrastruktury sportowo – rekreacyjnej na terenie Gminy Wodzisław

L.p.	Jednostka analityczna (sołectwo/miasto)	Boisko trawiaste	Boisko typu "Orlik"	Siłownia wewnętrzna	Siłownia zewnętrzna	Korty tenisowe	Plac zabaw	Miejsce rekreacji altana/ miejsce na ognisko
1.	Wodzisław	1	1	1	1	1	2	-

Źródło: dane Urzędu Miasta i Gminy Wodzisław

Zdjęcie 2 Infrastruktura sportowa na obszarze rewitalizacji

Źródło: <https://ugwodzislaw.pl/asp/foto-galeria,236,,1>

Na obszarze rewitalizacji funkcjonują:

- Przedszkole Samorządowe w Wodzisławiu,
- Samorządowa Szkoła Podstawowa im. Wojska Polskiego w Wodzisławiu.

Na terenie gminy nie funkcjonuje żaden żłobek.

Tabela 18 Liczba uczniów w placówkach oświatowo-wychowawczych Gminy Wodzisław w roku szkolnym 2024/2025

Kategoria/wyszczególnienie	SP Wodzisław	Przedszkole w Wodzisławiu
Przedszkole/oddział przedszkolny/punkt przedszkolny	0	61
"O"	0	22

I klasa/szkoły podstawowej	21	0
II klasa/ szkoły Podstawowej	27	0
III klasa/-y szkoły podstawowej	18	0
IV klasa/-y szkoły podstawowej	17	0
V klasa/-y szkoły podstawowej	21	0
VI klasa/-y szkoły podstawowej	18	0
VII klasa/-y szkoły podstawowej	15	0
VIII klasa/-y szkoły podstawowej	18	0
Razem	155	83

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miasta i Gminy Wodzisław

Zdjęcie 3 Samorządowa Szkoła Podstawowa im. Wojska Polskiego w Wodzisławiu

Źródło: Urząd Miasta i Gminy w Wodzisławiu

Na obszarze rewitalizacji funkcjonuje **Gminny Ośrodek Zdrowia w Wodzisławiu** z filiami w: Lubczy, Niegosławicach. Do 31.12.1993r. Ośrodek Zdrowia działał w ramach ZOZ Jędrzejów. Od 01.01.1994r. organem tworzącym i nadzorczym dla placówki leczniczej jest Gmina Wodzisław, a pełna nazwa to Gminny Ośrodek Zdrowia w Wodzisławiu. Obecnie placówka realizuje umowy zawarte ze Świętokrzyskim Oddziałem Wojewódzkim Narodowego Funduszu Zdrowia w zakresie Podstawowej Opieki Zdrowotnej, gdzie zatrudnionych jest obecnie 13 lekarzy, z czego 2 świadczy usługi medyczne w działających filiach w Niegosławicach i Lubczy, świadczeń stomatologicznych, fizjoterapii ambulatoryjnej oraz Ambulatoryjnej Opieki Specjalistycznej (ginekologia).

Usługi ośrodka zdrowia to: opieka lekarska, opieka pielęgniarska, opieka położnej, opieka ginekologiczna, gabinet stomatologiczny, opieka szkolna POZ, badania laboratoryjne, badania EKG, gabinet zabiegowy, szczepienia, badania bilansowe.

Zdjęcie 4 Gminny Ośrodek Zdrowia w Wodzisławiu

Źródło: <https://gozwodzislaw.pl/filia/1/siedziba-glowna-w-wodzislawiu>

Obszar rewitalizacji posiada dobrze rozwiniętą sieć dróg publicznych. Miasto Wodzisław znajduje się w odległości ok. 16 km od Jędrzejowa (siedziby powiatu), ok. 55 km od Kielc (stolicy województwa). Pobliskie miasta to Chęciny, Pińczów i Włoszczowa. Przez teren miasta przebiega droga krajowa nr 7. Część dróg na obszarze rewitalizacji wymaga modernizacji w tym m.in. budowy chodników, oświetlenia, przejść dla pieszych.

Na obszarze rewitalizacji zlokalizowane są zabytki zarówno wpisane do Rejestru zabytków nieruchomych według rejestru zabytków Województwa Świętokrzyskiego jak i wpisane do Gminnej Ewidencji Zabytków.

Tabela 19 Wykaz zabytków znajdujących się na obszarze rewitalizacji wpisanych do rejestru zabytków nieruchomych

L.p.	Rejestr	Numer	Podnumer	Przedmiot i zakres ochrony	Miejscowość
1	A	170	1-2	- kościół par. pw. św. Marcina, 1621-44, 1787, 1910, - dzwonnica, 1815,	Wodzisław
2	A	171	-	- synagoga, XVI/XVII, XVIII, (dec. zbór kalwiński)	Wodzisław
3	A	172	1-4	- zespół pałacowy Brzezina, ul. Brzezina 21 pałac, k. XVIII, poł. XIX, 1 poł. XX - dwór, (XVI), poł. XIX - rządcówka (budynek gospodarczy), 1850 - park, (XVI), poł. XIX, X	Wodzisław

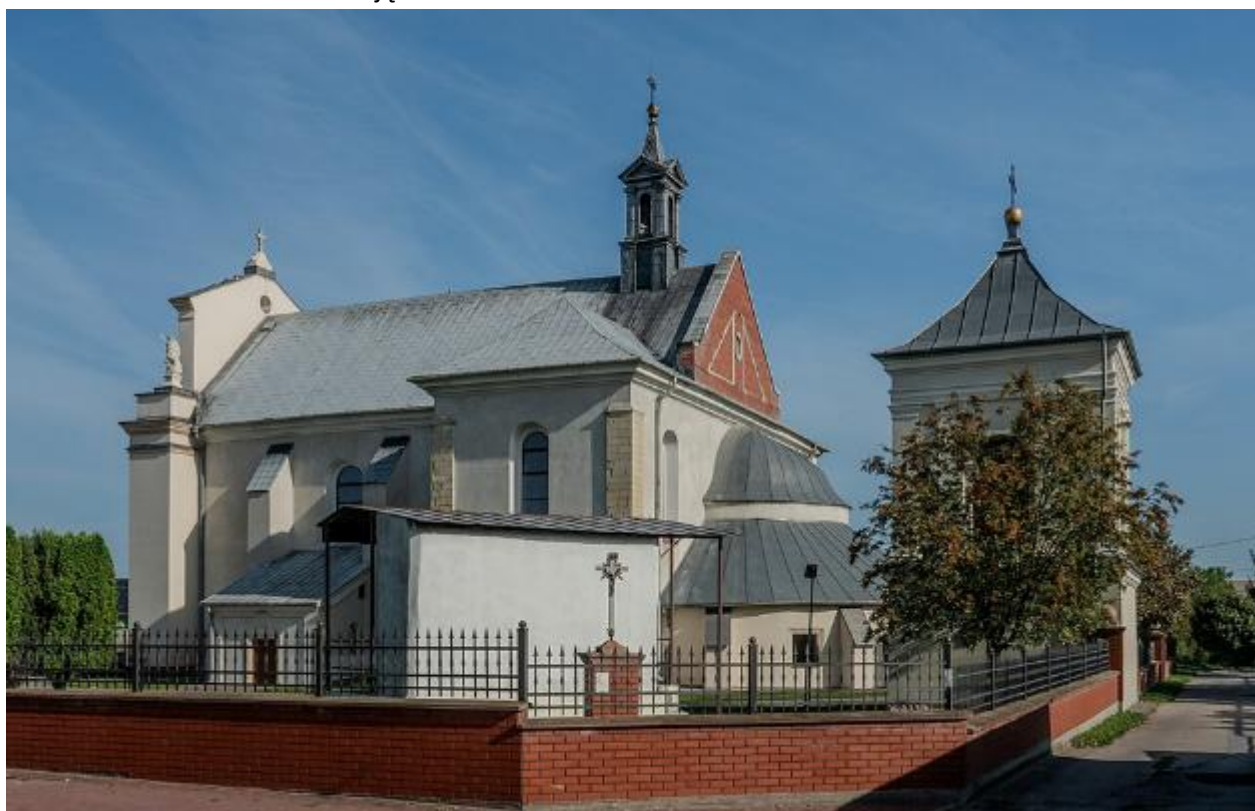
Źródło: Rejestr zabytków nieruchomych województwa świętokrzyskiego

Zdjęcie 5 Synagoga w Wodzisławiu

Źródło: https://pl.wikipedia.org/wiki/Synagoga_w_Wodzis%C5%82awiu

Zdjęcie 6 Kościół Św. Marcina w Wodzisławiu

Źródło: <https://parafiawodzislaw.pl/kontakt/>

Na obszarze rewitalizacji występuje jedno stanowisko archeologiczne wpisane do rejestru zabytków na terenie woj. świętokrzyskiego.

Tabela 20 Stanowiska archeologiczne wpisane do rejestru zabytków na terenie woj. świętokrzyskiego

L.p.	Obszar AZP/NR ST	Miejscowość	Określenie obiektu	Nr rej Aa	data wpisu
1	93-59/5	Wodzisław	Osada wczesnośredniowieczna	690	07.03.1972

Źródło: Rejestr stanowisk archeologicznych województwa świętokrzyskiego

Samorząd posiada Gminną Ewidencję Zabytków Gminy Wodzisław przyjętą Zarządzeniem nr 102/2014 Burmistrza Gminy Wodzisław z dnia 12 grudnia 2014r. Aktualizacja nastąpiła 15 czerwca 2023r. wprowadzona Zarządzeniem nr 66/2023 Burmistrza Miasta i Gminy Wodzisław z dnia 15 czerwca 2023r

Tabela 21. Wykaz obiektów wpisanych do Gminnej Ewidencji Zabytków - zabytki nieruchome znajdujące się na obszarze rewitalizacji

L.p.	Obiekt	Adres - położenie	Forma ochrony – wpis do rejestru zabytków
1.	Cmentarz Żydowski	Wodzisław, ul. Legionów, działka nr 560, Świątniki, działka nr 132	Wpis do Gminnej Ewidencji Zabytków
2.	Bożnica	Wodzisław, ul. Ariańska 1A	Wpis do rejestru zabytków województwa świętokrzyskiego nr A.171
3.	Cmentarz Parafialny	Wodzisław, działka nr 320	Wpis do Gminnej Ewidencji Zabytków
4.	Kapliczka p.w. Św. Jana Nepomucena	Wodzisław, ul. Jędrzejowska	Wpis do Gminnej Ewidencji Zabytków
5.	Dom mieszkalny	Wodzisław, ul. Jędrzejowska 3	Wpis do Gminnej Ewidencji Zabytków
6.	Dom mieszkalny	Wodzisław, ul. Kościelna 1D	Wpis do Gminnej Ewidencji Zabytków
7.	Dom mieszkalny	Wodzisław, ul. Kościelna 2	Wpis do Gminnej Ewidencji Zabytków
8.	Dom mieszkalny	Wodzisław, ul. Krakowska 3 (róg z ul. Sobieskiego)	Wpis do Gminnej Ewidencji Zabytków
9.	Dom mieszkalny	Wodzisław, ul. Pińczowska 29	Wpis do Gminnej Ewidencji Zabytków
10.	Dom mieszkalny	Wodzisław, Plac Wolności 1	Wpis do Gminnej Ewidencji Zabytków
11.	Dom mieszkalny	Wodzisław, Plac Wolności 11	Wpis do Gminnej Ewidencji Zabytków
12.	Dom mieszkalny	Wodzisław, Plac wolności 29	Wpis do Gminnej Ewidencji Zabytków
13.	Dom mieszkalny	Wodzisław, ul. Rolnicza 4	Wpis do Gminnej Ewidencji Zabytków
14.	Dom mieszkalny	Wodzisław, ul. Rolnicza 7	Wpis do Gminnej Ewidencji Zabytków
15.	Układ urbanistyczny	Wodzisław	Wpis do Gminnej Ewidencji Zabytków
16.	Założenie Folwarczne – młyn parowy Antonin	Wodzisław, ul. Brzezina 25	Wpis do Gminnej Ewidencji Zabytków

17.	Założenia Folwarczne - obora	Wodzisław, ul. Brzezcie 25	Wpis do Gminnej Ewidencji Zabytków
18.	Założenie Folwarczne – spichlerz, obecnie dom mieszkalny	Wodzisław, ul. Brzezcie 25	Wpis do Gminnej Ewidencji Zabytków
19.	Zespół Kościoła św. Marcina – cmentarz przykościelny	Wodzisław, ul. Kościelna 1B	Wpis do Gminnej Ewidencji Zabytków
20.	Zespół Kościoła św. Marcina - dzwonnica	Wodzisław, ul. Kościelna 1B	Wpis do rejestru zabytków województwa świętokrzyskiego nr A.170/1-2
21.	Zespół Kościoła św. Marcina - kościół	Wodzisław, ul. Kościelna 1B	Wpis do rejestru zabytków województwa świętokrzyskiego nr A.170/1-2
22.	Zespół Kościoła św. Marcina - ogrodzenie	Wodzisław, ul. Kościelna 1B	Wpis do Gminnej Ewidencji Zabytków
23.	Zespół Kościoła św. Marcina - organistówka	Wodzisław, ul. Pińczowska 11	Wpis do Gminnej Ewidencji Zabytków
24.	Zespół Rezydencjalny Brzezcie - dwór	Wodzisław, ul. Brzezcie 23	Wpis do rejestru zabytków województwa świętokrzyskiego nr A.172/1-4
25.	Zespół Rezydencjalny Brzezcie - park	Wodzisław, ul. Brzezcie 23	Wpis do rejestru zabytków województwa świętokrzyskiego nr A.172/1-4
26.	Zespół Rezydencjalny Brzezcie - pałac	Wodzisław, ul. Brzezcie 23	Wpis do rejestru zabytków województwa świętokrzyskiego nr A.172/1-4
27.	Zespół Rezydencjalny Brzezcie – rządówka, obecnie dom	Wodzisław, ul. Brzezcie 21	Wpis do rejestru zabytków województwa świętokrzyskiego nr A.172/1-4
28.	Dom mieszkalny	Wodzisław, ul. Żarnowska 3	Wpis do Gminnej Ewidencji Zabytków

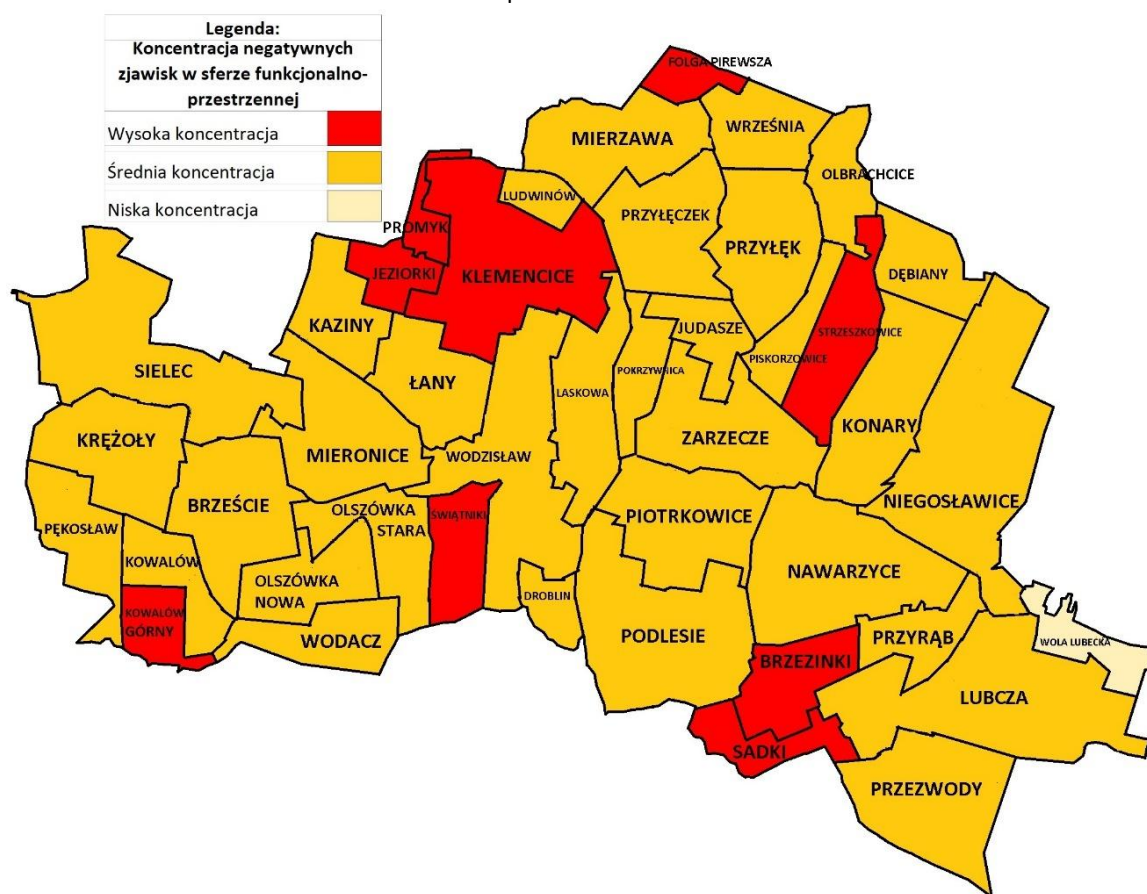
Źródło: Gminna Ewidencja Zabytków

Do gminnej ewidencji zabytków Gminy Wodzisław nie wpisano stanowisk archeologicznych

Potencjałem obszaru jest infrastruktura społeczna, sportowa i kulturowa. Istnieje jednak potrzeba jej modernizacji/rozbudowy i dostosowanie do potrzeb mieszkańców, w tym osób ze specjalnymi potrzebami.

Mapa 8 Koncentracja negatywnych zjawisk w sferze funkcjonalno - przestrzennej na terenie Gminy Wodzisław w podziale sołectwa

Źródło: Diagnoza służąca wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i rewitalizacji dla Gminy Wodzisław str. 102

Sfera techniczna

Analizując sferę techniczną wzięto pod uwagę następujące wskaźniki w podziale na sołectwa:

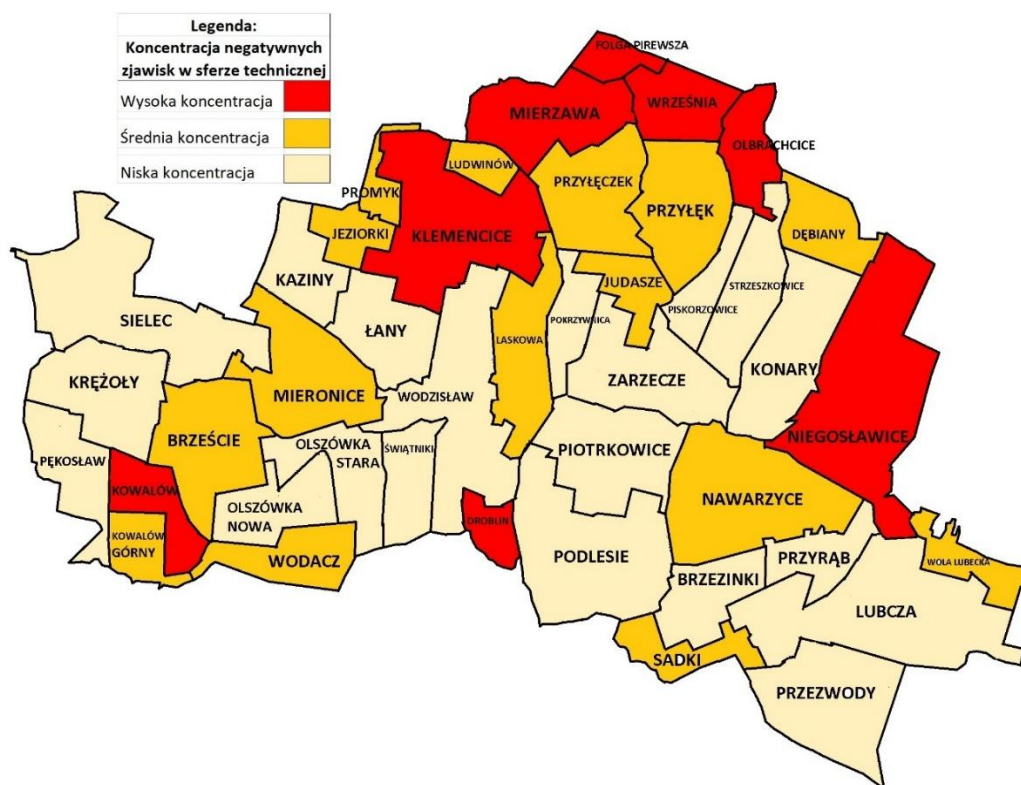
1. dostęp do infrastruktury wodociągowej,
2. dostęp do infrastruktury kanalizacyjnej,
3. dostęp do infrastruktury gazowej.

Obszar rewitalizacji jest w 100% zwodociągowany. Na obszarze rewitalizacji znajduje się – Ujęcie wody pitnej Wodzisław które zasila miejscowości: Wodzisław, Laskowa, Świątniki, Pokrzywnica, Łany, Stara Olszówka, Nowa Olszówka, Piotrkowice, Podlesie, Nawarzyce, Zarzecze, Konary, Niegosławice, Piskorzowice, Przyłek, Przyłeczek, Strzeszkowice, Olbrachcice, Dębiany. Ujęcie ma 2 odwierty pracujące na przemian i współpracuje z 2 zbiornikami na wodę pitną o pojemności 200 m³ każdy.

Miasto Wodzisław jest częściowo skanalizowane. Mieszkańcy nie podpięci do kanalizacji korzystają z przydomowych oczyszczalni ścieków lub ze zbiorników bezodpływowych. Na obszarze rewitalizacji funkcjonuje oczyszczalnia ścieków Wodzisław która współpracuje z dwoma przepompowniami. W 2024r oczyszczalnia oczyściła ścieki w ilości 83 789 m³.

Gmina Wodzisław nie jest zgazyfikowana. W latach 2020-2023 na terenie gminy Wodzisław oddano do użytku 56 budynków mieszkalnych. Żaden z nowo powstałych budynków nie był zlokalizowany na obszarze rewitalizacji Na obszarze rewitalizacji znajdują się budynku użyteczności publicznej które wymagają termomodernizacji oraz zastosowania OZE i EWE.

Mapa 9 Koncentracja negatywnych zjawisk w sferze technicznej w poszczególnych jednostkach referencyjnych Gminy Wodzisław

Źródło: Diagnoza służąca wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i rewitalizacji dla Gminy Wodzisław s. 110

3.6. Synteza diagnozy obszaru rewitalizacji wraz z analizą problemów, potrzeb i potencjałów rozwojowych, w tym wzajemnych powiązań gospodarczych, społecznych i środowiskowych

Szczegółowa diagnoza obszaru rewitalizacji objęła analizę negatywnych zjawisk społecznych, gospodarczych, środowiskowych, przestrzenno-funkcjonalnych oraz technicznych, a także zasoby dziedzictwa kulturowego. Prace diagnostyczne pozwoliły na identyfikację głównych problemów, potrzeb i potencjałów rozwojowych i umożliwiły wskazanie wzajemnych powiązań gospodarczych, społecznych i środowiskowych pomiędzy scharakteryzowanymi zjawiskami. Szczegółowa diagnoza spełnia tym samym wymagania, wynikające z *ustawy o rewitalizacji*.

Problemy i potrzeby

Obszar rewitalizacji charakteryzuje się wysoką koncentracją problemów społecznych, takich jak bezrobocie oraz uzależnienie mieszkańców od pomocy społecznej. Te trudności wpływają na utrwalenie negatywnego wizerunku miejscowości i prowadzą do jej społecznej stygmatyzacji. W związku z tym niezbędne jest wdrożenie długofalowych projektów, które będą wspierać najuboższe rodziny, uwzględniając potrzeby różnych grup wiekowych. Szczególną uwagę należy zwrócić na osoby z orzeczeniami o niepełnosprawności oraz ich opiekunów, dla których brakuje odpowiedniej oferty wsparcia, zwłaszcza w zakresie opieki wytnieniowej i dostępności bazy lokalowej. Ponadto, obszar rewitalizacji zmagają się z problemami bezradności i zagrożenia wykluczeniem społecznym, nasilanymi przez dynamiczne zmiany społeczno-gospodarcze. Coraz większa liczba dzieci i młodzieży wymaga specjalnego kształcenia, a rosnące problemy wychowawcze wskazują na konieczność realizacji projektów wspierających integrację społeczną, wsparcie rodzin oraz rozwój kompetencji wychowawczych rodziców. Wzmocnienie instytucji takich jak Ośrodek Pomocy Społecznej i Centrum Kultury i Biblioteka jest kluczowe, aby mogły one efektywnie realizować zadania edukacyjne, kulturalne oraz społeczne, w tym organizować atrakcyjne formy spędzania czasu wolnego dla młodzieży i całych rodzin. Dofinansowanie tych instytucji pozwoli na adekwatne reagowanie na potrzeby mieszkańców obszaru rewitalizacji.

Wyzwaniem i potrzebą w sferze społecznej jest także wspieranie integracji sąsiedzkiej i inicjatyw lokalnych. Barię w tym zakresie jest niewystarczająca ilość ogólnodostępnych miejsc spotkań i integracji na obszarze rewitalizacji. Wskazuje to na potrzebę tworzenia dostępnych i wielofunkcyjnych przestrzeni, z których będą mogły w różnym czasie korzystać nieformalne inicjatywy i niewielkie grupy mieszkańców, jak i organizacje pozarządowe. Ważną potrzebą w kontekście planowania przedsięwzięć rewitalizacyjnych jest również uporządkowanie harmonogramu imprez kulturalnych, sportowych i edukacyjnych organizowanych w gminie. W wyniku starzenia się społeczeństwa na obszarze rewitalizacji mieszka coraz więcej seniorów (wg stanu na koniec 2024r. to aż 232 os. tj. 22,65%). Wraz z rozwojem oferty kierowanej do najstarszych mieszkańców, pojawia się potrzeba inwestycji infrastrukturalnych poprawiających dostępność architektoniczną obiektów oraz przestrzeni publicznych, jak i działań wspierających dostępność cyfrową i informacyjno-komunikacyjną. Wyzwaniem w zakresie organizacji pomocy dla osób ze szczególnymi potrzebami jest też tworzenie oferty wsparcia, uwzględniającej ich rodziny oraz opiekunów. Na obszarze rewitalizacji istnieje szerokie pole do poprawy poczucia bezpieczeństwa mieszkańców. Istnieje w tym zakresie potrzeba realizacji różnorodnych przedsięwzięć infrastrukturalnych i społecznych oraz wdrażania

rozwiązań zarządczych, które poprawią komfort przebywania i poruszania się po obszarze rewitalizacji, a także korzystnie wpłyną na postrzeganie obszaru rewitalizacji przez pozostałych mieszkańców gminy.

Na obszarze rewitalizacji występuje kilka istotnych problemów, zarówno w sferze gospodarczej, jak i środowiskowej oraz infrastrukturalnej.

Wyzwania gospodarcze

Głównym problemem jest brak stałych mechanizmów współpracy pomiędzy samorządem a lokalnymi przedsiębiorcami. Brakuje również systemowego wsparcia dla osób planujących podjęcie działalności gospodarczej. W związku z tym istnieje potrzeba koordynacji działań w tym zakresie oraz stworzenia atrakcyjnej oferty wspierającej lokalny biznes. Ważnym elementem takiej oferty powinno być zapewnienie miejsc spotkań i nawiązywania relacji biznesowych dla przedsiębiorców działających na terenie obszaru rewitalizacji.

Problemy infrastrukturalne i społeczne

Na terenie rewitalizacji ograniczona jest dostępność obiektów usługowych dostosowanych do potrzeb osób ze szczególnymi wymaganiami. Konieczne jest zwiększenie dostępności tych miejsc, aby zapewnić pełne uczestnictwo wszystkich mieszkańców w życiu społecznym i gospodarczym. Na obszarze rewitalizacji występuje też potrzeba poprawy estetyki przestrzeni publicznych, ale bez ingerencji w jej naturalne walory. Taki kierunek interwencji pozwoli na realizację kompleksowych przedsięwzięć (infrastrukturalnych, społecznych, edukacyjnych), sprzyjających klimatowi oraz podnoszących świadomość ekologiczną mieszkańców.

Wyzwania środowiskowe

W zakresie ochrony środowiska problemem są przekroczenia norm emisji zanieczyszczeń na całym obszarze rewitalizacji. Pomimo dostępności licznych programów dotacyjnych, tempo wymiany przestarzałych źródeł ciepła w budynkach mieszkalnych, które naruszają obowiązujące normy, jest niewystarczające. W związku z tym konieczne jest zwiększenie skali działań antysmogowych oraz skuteczne zachęcanie mieszkańców do inwestowania w ekologiczne źródła ciepła.

Atuty obszaru

Mieszkańcy Wodzisławia wskazują na cenne przyrodniczo tereny, które stanowią ważny walor tego obszaru i mogą być podstawą do dalszego rozwoju oraz promocji regionu.

Główne problemy obszaru rewitalizacji w sferze przestrzenno-funkcjonalnej

W obszarze rewitalizacji występują istotne wyzwania związane z układem przestrzennym i funkcjonalnym, do których należą:

- bariery przestrzenne, przede wszystkim wynikające z niewłaściwego stanu infrastruktury drogowej, które utrudniają integrację poszczególnych części obszaru;
- ograniczony dostęp mieszkańców do atrakcyjnych terenów rekreacyjnych oraz zielonych przestrzeni;
- bariery architektoniczne utrudniające dostęp do obiektów użyteczności publicznej oraz lokali usługowych;
- niezadowalający stan infrastruktury przeznaczonej dla pieszych i rowerzystów.

Potrzeby do realizacji na obszarze rewitalizacji

Konieczne jest podjęcie działań obejmujących:

- wdrażanie rozwiązań promujących zrównoważoną mobilność oraz realizację inwestycji w zakresie błękitno-zielonej infrastruktury i rozwiązań opartych na przyrodzie (ang. nature-based solutions);
- wykorzystanie zmodernizowanej i nowej infrastruktury do wspierania integracji społecznej, przeciwdziałania wykluczeniu oraz tworzenia atrakcyjnej oferty spędzania czasu wolnego dla mieszkańców obszaru rewitalizacji

Przykładu inwestycji realizowanej w oparciu o przyrodę (Nature-based Solutions)

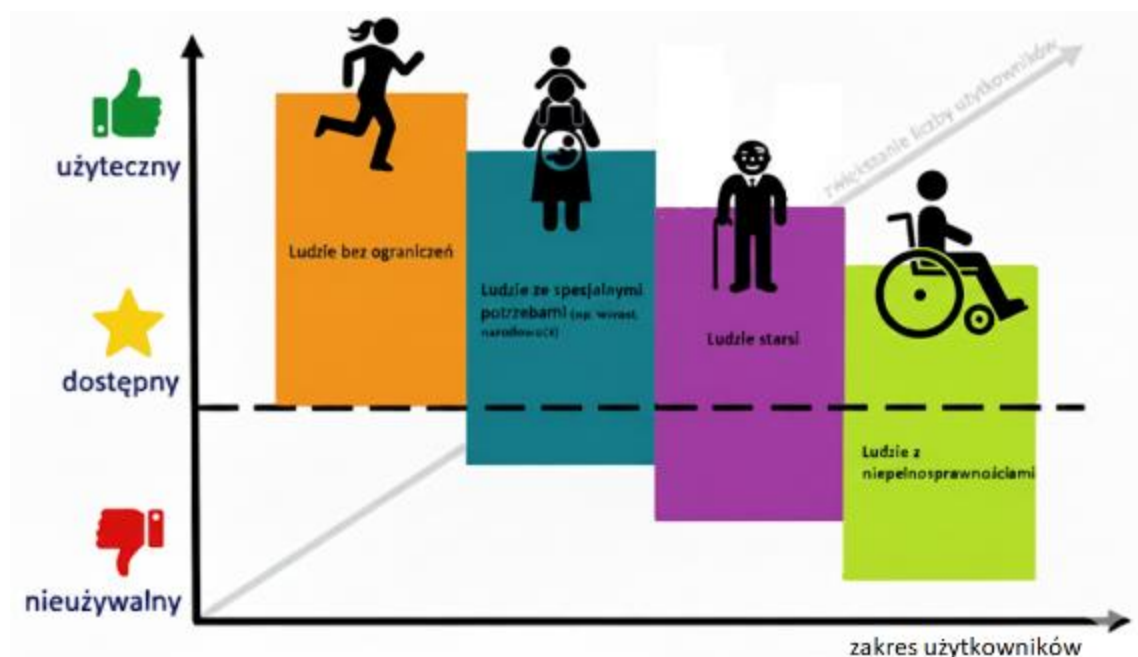

W obszarze rewitalizacji technicznym wyzwaniem pozostaje niezadowalający stan obiektów użyteczności publicznej, w tym budynku Szkoły Podstawowej. Dodatkowo, ze względu na niewystarczający stan części dróg oraz infrastruktury pieszo-rowerowej, istnieje konieczność realizacji inwestycji, które uwzględnią bezpieczeństwo oraz potrzeby wszystkich uczestników ruchu drogowego, ze szczególnym naciskiem na pieszych i rowerzystów.

Potencjały rozwojowe

Najważniejsze potencjały rozwojowe obszaru rewitalizacji, które mogą zostać wykorzystane w procesie rewitalizacji, to:

- **Zaangażowanie mieszkańców** – lokalna społeczność silnie identyfikuje się ze swoim otoczeniem, aktywnie uczestniczy w działaniach społecznych, często o charakterze nieformalnym. Wielu mieszkańców deklaruje gotowość do współpracy przy wdrażaniu Gminnego Programu Rewitalizacji.
- **Wysoki potencjał turystyczny gminy** – liczne walory środowiskowe i kulturowe stwarzają korzystne warunki do rozwoju turystyki, zwłaszcza agroturystyki, która jest optymalną formą zagospodarowania turystycznego na terenach chronionych.
- **Tereny zielone i nowe przestrzenie publiczne** – mieszkańcy obszaru rewitalizacji są mocno związani z terenami zielonymi i świadomi znaczenia działań na rzecz ochrony przyrody i klimatu. To stwarza potencjał do ich zaangażowania w tworzenie atrakcyjnych miejsc aktywności sąsiedzkiej, tzw. „miejsc trzecich” oraz otwartych przestrzeni publicznych.
- **Aktywność lokalnych przedsiębiorców** – biznes w Wodzisławiu od lat wspiera lokalną społeczność, m.in. poprzez współorganizację wydarzeń kulturalnych realizowanych przez Urząd Miasta i Gminy. Świadczy to o ich obywatelskiej wrażliwości oraz dostrzeganiu korzyści płynących z angażowania się w inicjatywy ważne dla mieszkańców.
- **Zasoby instytucjonalne i kompleksowe podejście do usług publicznych** – instytucje odpowiedzialne za opiekę społeczną, kulturę, sport, edukację, wsparcie seniorów, ochronę środowiska i klimatu, a także transport i inwestycje, posiadają doświadczenie w realizacji projektów podnoszących jakość usług publicznych. To umożliwia prowadzenie zintegrowanych działań ukierunkowanych na rozwiązywanie złożonych problemów społecznych.
- **Potrzeba uniwersalnego projektowania** – rewitalizacja powinna uwzględniać potrzeby różnych grup użytkowników, w tym osób:
 - ✓ poruszających się na wózkach, o kulach lub z ograniczoną mobilnością,
 - ✓ niewidomych i słabowidzących,
 - ✓ głuchych i słabosłyszących,
 - ✓ głuchoniewidomych,
 - ✓ z niepełnosprawnościami psychicznymi, intelektualnymi oraz zaburzeniami funkcji poznawczych,
 - ✓ starszych,
 - ✓ kobiet w ciąży,
 - ✓ osób z małymi dziećmi, w tym z wózkami dziecięcymi,
 - ✓ mających trudności w komunikacji werbalnej i pisemnej,
 - ✓ nietypowym wzroście (w tym dzieci),
 - ✓ wykluczonych cyfrowo,
 - ✓ z ciężkim lub nieporęcznym bagażem lub towarem,
 - ✓ oraz innych osób z tymczasowym wykluczeniem lub ograniczoną sprawnością manualną.

Wzajemne powiązania gospodarcze, społeczne i środowiskowe

Jak wynika z powyższego opisu, na obszarze rewitalizacji dochodzi do wzajemnego przenikania występujących tam problemów, potrzeb i potencjałów. Wynika to m.in. z faktu, że opisywane deficyty i szanse rozwojowe dotyczą zarówno mieszkańców, rodzin, przedsiębiorców, a także instytucji funkcjonujących na co dzień w tej samej przestrzeni. Z infrastruktury i przestrzeni publicznych (budynków użyteczności publicznej i budynków mieszkalnych, parków, skwerów, dróg, ścieżek i chodników) korzystają m.in. rodzice z dziećmi, młodzież, seniorzy i osoby z niepełnosprawnościami. Często są to równocześnie osoby korzystające z usług lokalnych przedsiębiorców. Standardy realizacji infrastruktury i sposób projektowania przestrzeni mają także wpływ na środowisko np. poprzez wykorzystywanie określonych źródeł ciepła w budynkach mieszkalnych lub stosowanie rozwiązań opartych o przyrodę.

Poprawa stanu zagospodarowania różnych elementów przestrzeni na obszarze rewitalizacji to szansa na rozwiązywanie problemów społecznych. Wspieraniu integracji sąsiedzkiej i budowie kapitału społecznego mogą służyć np. przedsięwzięcia związane z doposażeniem Centrum Kultury i Biblioteka oraz działania planowane przez Ośrodek Pomocy Społecznej.

4. Opis wizji stanu obszaru rewitalizacji po przeprowadzeniu działań w zakresie rewitalizacji

Na podstawie diagnozy szczegółowej obszaru rewitalizacji, a także biorąc pod uwagę lokalne potencjały obszaru oraz skalę i charakter potrzeb rewitalizacyjnych zdefiniowano wizję stanu obszaru po przeprowadzeniu rewitalizacji (w 2030 r.).

W 2030 roku Miasto Wodzisław będzie miejscem, które przyciąga mieszkańców, przedsiębiorców i turystów swoją atrakcyjnością i przyjaznym charakterem. Przeprowadzona rewitalizacja zaowocowała nowoczesną infrastrukturą funkcjonalno-przestrzenną oraz techniczną, a także przestrzenią publiczną dostępną dla każdego.

Obszar objęty rewitalizacją zostanie poddany kompleksowym działaniom, opartym na precyzyjnie zaplanowanej i skoordynowanej interwencji. Planowane rezultaty zostaną osiągnięte dzięki realizacji przedsięwzięć wpisujących się w określone cele rewitalizacji. Należy zaznaczyć, że wizja ma charakter optymalny i została opracowana na podstawie racjonalnych przesłanek, co umożliwia jej skuteczne wdrożenie.

5. Cele rewitalizacji oraz odpowiadające im kierunki działań służących eliminacji lub ograniczeniu negatywnych zjawisk

Realizacja wizji będzie możliwa dzięki wdrożeniu zaproponowanych celów strategicznych. Uzupełnieniem i jednocześnie rozwinięciem celów strategicznych jest katalog przypisanych kierunków działań, a następnie listy przedsięwzięć rewitalizacyjnych, których realizacja urzeczywistni wizję. Poniżej przedstawiono schemat logiczny poszczególnych elementów planowania strategicznego.

Główny cel rewitalizacji:

Wykorzystując bogactwo kulturowe i naturalne obszaru rewitalizacji, dążymy do podniesienia jakości życia jego mieszkańców oraz stworzenia dynamicznego środowiska sprzyjającego rozwojowi turystyki. To szansa na nową jakość życia i trwały rozwój lokalnej społeczności.

Cele strategiczne

1. Mieszkańcy obszaru rewitalizacji aktywni społecznie i zawodowo	2. Ożywienie gospodarcze obszaru rewitalizacji dla rozwoju przedsiębiorczości	3. Przyjazna i atrakcyjna przestrzeń publiczna sprzyjająca integracji społecznej	4. Sprawne kadry na rzecz rewitalizacji i rozwoju obszaru rewitalizacji
---	---	--	---

Mieszkańcy obszaru rewitalizacji aktywni społecznie i zawodowo

Aktywni społecznie i zawodowo mieszkańcy obszaru rewitalizacji tworzą silną i zintegrowaną wspólnotę, która wspólnie kształtuje swoje otoczenie. Ich udział w inicjatywach kulturalnych, edukacyjnych i zawodowych jest motorem pozytywnych zmian, podnosząc jakość życia i dając nadzieję na trwały rozwój lokalny

Ożywienie gospodarcze obszaru rewitalizacji dla rozwoju przedsiębiorczości

Ożywienie gospodarcze obszaru rewitalizacji polega na stworzeniu sprzyjających warunków dla rozwoju lokalnej przedsiębiorczości oraz nowych inicjatyw biznesowych. Poprzez adaptację przestrzeni miejskiej do potrzeb działalności gospodarczej oraz wsparcie przedsiębiorców, rewitalizacja przyczynia się do wzrostu konkurencyjności i atrakcyjności obszaru, a także do tworzenia nowych miejsc pracy, co przeciwdziała bezrobociu i wspiera rozwój społeczności lokalnej.

Przyjazna i atrakcyjna przestrzeń publiczna sprzyjająca integracji społecznej

Tworzenie przyjaznej i atrakcyjnej przestrzeni publicznej jest kluczowe dla integracji mieszkańców obszaru rewitalizacji. Przestrzenie te, dostosowane do potrzeb różnych grup wiekowych, stają się miejscem spotkań, rekreacji i wydarzeń kulturalnych, co wzmacnia więzi społeczne i podnosi jakość życia. Takie przestrzenie sprzyjają aktywizacji społecznej oraz budowaniu poczucia wspólnoty i bezpieczeństwa.

Sprawne kadry na rzecz rewitalizacji i rozwoju obszaru rewitalizacji

Skuteczna rewitalizacja wymaga wykwalifikowanych i zaangażowanych kadr, które potrafią realizować złożone działania rewitalizacyjne. Sprawne zespoły specjalistów, współpracujące z lokalną społecznością i przedsiębiorcami, są niezbędne do planowania, wdrażania i monitorowania procesów rewitalizacyjnych. Inwestowanie w rozwój kompetencji kadr przyczynia się do trwałego rozwoju obszaru oraz efektywnego wykorzystania jego potencjału

Kierunki działań przyporządkowane do czterech celów szczegółowych GPR:

Cel 1. Mieszkańcy obszaru rewitalizacji aktywni społecznie i zawodowo

Kierunki działań:

- 1.1. Przeciwdziałanie ubóstwu i wykluczeniu społecznemu na obszarze rewitalizacji
- 1.2. Wsparcie harmonijnego rozwoju rodzin na obszarze rewitalizacji
- 1.3. Kontynuacja i rozwój działań na rzecz seniorów
- 1.4. Inwestycja w dzieci i młodzież
- 1.5. Integracja mieszkańców obszaru rewitalizacji

Cel 2. Ożywienie gospodarcze obszaru rewitalizacji dla rozwoju przedsiębiorczości

Kierunki działań

- 2.1 Rozwój funkcji turystycznej
- 2.2. Tworzenie nowej infrastruktury dla integracji i usług publicznych na obszarze rewitalizacji
- 2.3. Wspieranie przedsiębiorczości na obszarze rewitalizacji

Cel 3. Przyjazna i atrakcyjna przestrzeń publiczna sprzyjająca integracji społecznej

Kierunki działań

- 3.1. Zrównoważone, przyjazne i bezpieczne miejsca na obszarze rewitalizacji
- 3.2. Rozwijanie zrównoważonej mobilności
- 3.3. Termomodernizacja i energomodernizacja
- 3.4 Zachowanie dziedzictwa kulturowego (zabytków)
- 3.5. Poprawa dostępności obiektów, miejsc/ przestrzeni i usług na obszarze rewitalizacji w tym dla osób ze szczególnymi potrzebami

Cel 4. Sprawne kadry na rzecz rewitalizacji i rozwoju obszaru rewitalizacji

Kierunki działań:

- 4.1. Aktywny Zespół ds. rewitalizacji
- 4.2. Uczący się Zespół ds. rewitalizacji
- 4.3. Współpracujący i innowacyjny Zespół ds. rewitalizacji

6. Przedsięwzięcia rewitalizacyjne

6.1. Podstawowe przedsięwzięcia rewitalizacyjne

Zgodnie z art. 15 ust. 1 pkt 5 lit. a ustawy o rewitalizacji, gminny program rewitalizacji (GPR) zawiera listę planowanych podstawowych przedsięwzięć rewitalizacyjnych. Obejmują one przede wszystkim działania o charakterze społecznym, gospodarczym, środowiskowym, przestrzenno-funkcjonalnym oraz technicznym. Lista ta zawiera kluczowe informacje niezbędne do realizacji celów programu, przy czym należy pamiętać, że na etapie tworzenia programu poziom gotowości realizacyjnej poszczególnych przedsięwzięć jest zróżnicowany. Ze względu na brak możliwości szczegółowego określenia wszystkich elementów realizacji projektów, ich zakres będzie uszczegóławiany w trakcie wdrażania GPR. Stałym punktem odniesienia przy kształtowaniu ostatecznej formy przedsięwzięć pozostają cele i kierunki działań określone w programie.

Priorytetowo traktowane są przedsięwzięcia o charakterze społecznym, jednak w wykazie uwzględniono także przedsięwzięcia infrastrukturalne. Należy podkreślić, że modernizacja i tworzenie nowej infrastruktury służą przede wszystkim rozwiązywaniu problemów oraz przeciwdziałaniu deficytom występującym na obszarze rewitalizacji.

Dla zapewnienia jakości i efektywności realizowanych przedsięwzięć przyjęto zasadę, że przystąpienie do ich realizacji będzie każdorazowo poprzedzone szczegółową analizą. Celem tej analizy jest pogłębienie wstępnych założeń na podstawie oceny praktyk i rozwiązań stosowanych w podobnych przedsięwzięciach. Podejście to dotyczy zarówno działań społecznych, jak i inwestycyjnych, a jego celem jest wybór najkorzystniejszej metody wdrażania, uwzględniającej lokalne uwarunkowania.

W ramach realizacji wybranych projektów mogą być powoływane zespoły robocze, które będą weryfikować założenia przedsięwzięć oraz prowadzić ich monitorowanie i ewaluację.

Podstawowe przedsięwzięcia realizujące cele GPR zaplanowano na obszarze rewitalizacji. Na etapie opracowywania programu nie zaistniała potrzeba wykorzystania zasobów spoza granic tego obszaru. Należy jednak pamiętać, że ze względu na techniczne uwarunkowania realizacji inwestycji, które zostaną dokładniej rozpoznane w trakcie wdrażania programu, istnieje prawdopodobieństwo, że niektóre działania mogą wymagać interwencji także poza granicami obszaru rewitalizacji.

Tabela 22 Lista podstawowych przedsięwzięć rewitalizacyjnych

L.p.	Nazwa przedsięwzięcia rewitalizacyjnego	Szacunkowa wartość
1.	Aktywizacja zawodowa osób bezrobotnych oraz poszukujących pracy	500 000 zł
2.	Rozwój oferty dla seniorów	500 000 zł
3.	Rozwój usług skierowanych do rodzin i osób potrzebujących	800 000 zł

4.	Mamy szansę na sukces - wyrównywanie szans edukacyjnych dzieci i młodzieży na obszarze rewitalizacji	1 000 000 zł
5.	Rozwój społeczeństwa obywatelskiego na rzecz rewitalizacji	150 000 zł
6.	Kompleksowa rewitalizacja miasta Wodzisław	20 000 000 zł
7.	Pracownicy administracji na obszarze rewitalizacji	7 000 zł
8.	Dialog społeczny w procesie rewitalizacji	14 000 zł
9.	Rozpoczęcie i rozwijanie dialogu Gminy Wodzisław z lokalnym biznesem dla efektywnego osiągnięcia celów GPR	14 000 zł
	Razem	22 985 000 zł

Przedsięwzięcie rewitalizacyjne nr 1	
1 Nazwa przedsięwzięcia	Aktywizacja zawodowa osób bezrobotnych oraz poszukujących pracy
2 Zakres	W ramach zadania realizowane będą usługi rynku pracy wskazane w ustawie o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy, w tym: - pośrednictwo pracy w zakresie uzyskania odpowiedniego zatrudnienia zgodnego z kwalifikacjami i kompetencjami wspieranej osoby lub poradnictwo zawodowe w zakresie wyboru odpowiedniego zawodu oraz pomoc w planowaniu rozwoju kariery zawodowej; - realizacja wysokiej jakości szkoleń służących zdobyciu, zmianie lub podniesieniu kompetencji lub kwalifikacji niezbędnych do wykonywania danego zawodu lub zadań na określonym stanowisku; - nabywanie lub uzupełnianie doświadczenia zawodowego oraz praktycznych umiejętności w zakresie wykonywania danego zawodu poprzez staże spełniające standardy wskazane w Europejskiej Ramie Jakości Praktyk i Staży; - wsparcie zatrudnienia osoby młodej u przedsiębiorcy lub innego pracodawcy, stanowiące zachętę do zatrudnienia m.in. poprzez pokrycie kosztów subsydiowania zatrudnienia, bonusy zatrudnieniowe lub bonusy na zasiedlenie dla osób, u których zidentyfikowano adekwatność danej formy wsparcia; - wsparcie osób młodych w zakładaniu i prowadzeniu własnej działalności gospodarczej poprzez udzielenie pomocy bezzwrotnej (dotacji) na utworzenie przedsiębiorstwa oraz szkolenia umożliwiające uzyskanie wiedzy i umiejętności niezbędnych do podjęcia i prowadzenia działalności gospodarczej.
3 Prognozowane rezultaty oraz sposób oceny	Rezultaty: - przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu, - zwiększenie wiedzy i umiejętności mieszkańców podobszarów rewitalizacji, - wsparcie osób młodych w zakładaniu i prowadzeniu firmy, - zwiększenie poziomu aktywizacji zawodowej osób bezrobotnych i poszukujących pracy.

	Wskaźniki produktu: - Liczba osób objętych wsparciem [osoby], - Liczba osób z niepełnosprawnościami objętych wsparciem w programie [osoby], - Liczba osób bezrobotnych, w tym długotrwale bezrobotnych, objętych wsparciem w programie [osoby]. Wskaźniki rezultatu: - Liczba osób, które uzyskały kwalifikacje po opuszczeniu programu [osoby], - Liczba osób pracujących, łącznie z prowadzącymi działalność na własny rachunek, po opuszczeniu programu [osoby].
4 Realizowane kierunki działań	1.1. Przeciwdziałanie ubóstwu i wykluczeniu społecznemu na obszarze rewitalizacji
5 Lokalizacja	obszar rewitalizacji miasto Wodzisław
6 Podmioty realizujące projekt	Ośrodek Pomocy Społecznej w Wodzisławiu Gmina Wodzisław Powiatowy Urząd Pracy w Jędrzejowie Powiat Jędrzejowski
7 Szacunkowa wartość/Główne źródła finansowania	500 000 zł Fundusze Europejskie dla Świętokrzyskiego 2021–2027 – EFS+ priorytet 10 Aktywni na rynku pracy Środki krajowe Środki własne gminy
8 Okres realizacji	2025-2030
9 Sposób zapewnienie dostępności	Dostosowanie infrastruktury i oferty wsparcia dla osób bezrobotnych, poszukujących pracy, zagrożonych wykluczeniem społecznym.

Przedsięwzięcie rewitalizacyjne nr 2	
1 Nazwa przedsięwzięcia	Rozwój oferty dla seniorów
2 Zakres	Placówki wsparcia dziennego pobytu typu Senior+ są przeznaczone dla osób, które wymagają opieki i nie są w stanie samodzielnie funkcjonować. W ramach projektu przewiduje się wyposażenie obiektu w niezbędny sprzęt i wyposażenie oraz likwidację barier architektonicznych (obiekt zostanie przystosowany do korzystania z niego przez osoby ze szczególnymi potrzebami). Przewidujemy także zapewnienie odpowiednio wykwalifikowanej kadry i przygotowanie zróżnicowanej oferty wsparcia w zakresie różnorodnych zajęć (sportowych, rehabilitacyjnych, kulinarnych, artystycznych, informatycznych, itp.) oraz różnego rodzaju wyjazdów np. do teatru, kina, itp.
3 Prognozowane rezultaty oraz sposób oceny	Rezultaty:

	- poprawienie dostępności oferty Gm. Wodzisław w zakresie usług i opieki nad seniorami, - uzupełnienie oferty Ośrodka Pomocy Społecznej o usługi opiekuńcze, - zmniejszenie liczby osób korzystających z opieki w Domach Pomocy Społecznej, Wskaźniki produktu: - Liczba obiektów dostosowanych do potrzeb osób z niepełnosprawnościami (szt.), - Liczba opiekunów faktycznych/nieformalnych objętych wsparciem w programie (osoby), - Liczba osób objętych usługami świadczonymi w społeczności lokalnej w programie (osoby), - Liczba osób z niepełnosprawnościami objętych wsparciem w programie (osoby) Wskaźniki rezultatu: - Liczba osób, które opuściły opiekę instytucjonalną dzięki wsparciu w programie (osoby), - Liczba osób świadczących usługi w społeczności lokalnej dzięki wsparciu w programie (osoby), - Liczba podmiotów, które rozszerzyły ofertę wsparcia lub podniosły jakość oferowanych usług (szt.), - Liczba utworzonych miejsc świadczenia usług w społeczności lokalnej (szt.) - Liczba utworzonych w programie miejsc świadczenia usług wspierania rodziny i pieczy zastępczej istniejących po zakończeniu projektu (szt.)
4 Realizowane kierunki działań	1.3. Kontynuacja i rozwój działań na rzecz seniorów 1.5. Integracja mieszkańców obszaru rewitalizacji 2.2. Tworzenie nowej infrastruktury dla integracji i usług publicznych na obszarze rewitalizacji
5 Lokalizacja	obszar rewitalizacji miasto Wodzisław
6 Podmiot realizujący	Ośrodek Pomocy Społecznej w Wodzisławiu Gmina Wodzisław Świętokrzyski Urząd Wojewódzki
7 Szacunkowa wartość/Główne źródła finansowania	500 000 zł Fundusze Europejskie dla Świętokrzyskiego 2021–2027 – EFS + Priorytet 9 Usługi społeczne i zdrowotne, Działanie FESW.09.04 Zwiększenie dostępności usług społecznych i zdrowotnych Środki krajowe Środki własne gminy
8 Okres realizacji	2025-2030
9 Sposób zapewnienie dostępności	Dostosowanie infrastruktury i oferty wsparcia dla osób starszych i wymagających opieki, jak również ich rodzin.

Przedsięwzięcie rewitalizacyjne nr 3	
1 Nazwa przedsięwzięcia	Rozwój usług skierowanych do rodzin i osób potrzebujących
2 Zakres	W ramach zadania realizowane będzie kompleksowe wsparcie na rzecz prawidłowego funkcjonowania rodzin, obejmujące m.in: • działania asystenta rodziny, • poradnictwo dla rodzin, • działalność świetlic środowiskowych, • powoływanie rodzin wspierających, • przeciwdziałanie przemocy, w tym wsparcie rodziny w ramach interwencji kryzysowej, • wsparcie preadopcyjne, • wsparcie postadopcyjne. Wspieranie tworzenia nowych miejsc opieki i wychowania w nowo tworzonych placówkach wsparcia dziennego lub wsparcie działalności istniejących placówek (typu świetlice środowiskowe). Podniesienie kwalifikacji i kompetencji osób działających na rzecz wspierania rodziny, w tym asystentów rodziny na potrzeby świadczenia usług w społeczności lokalnej (m.in.: działania podnoszące kwalifikacje i kompetencje w zakresie zapobiegania wszelkiego rodzaju dyskryminacji). Działania na rzecz dzieci oraz rodziców biologicznych dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej, obejmujące w szczególności: • grupy samopomocowe; • asystenturę rodziny; • konsultacje ze specjalistami w zakresie zdiagnozowanych problemów i deficytów w rodzinie; • terapię w rodzinie. Podniesienie kwalifikacji i kompetencji osób działających na rzecz wspierania rodziny, w tym asystentów rodziny na potrzeby świadczenia usług w środowisku lokalnym.
3 Prognozowane rezultaty oraz sposób oceny	Rezultaty: - wspieranie integracji społecznej osób/rodzin zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym, - utworzenie placówki wsparcia dziennego. Wskaźniki produktu: - Całkowita liczba osób objętych wsparciem [osoba], - Liczba osób objętych usługami w zakresie wspierania rodziny i pieczy zastępczej [osoba], - Liczba obiektów dostosowanych do potrzeb osób z niepełnosprawnościami [szt.], - Liczba osób z niepełnosprawnościami objętych wsparciem w programie [osoba].

	Wskaźnik rezultatu: - Liczba dzieci i młodzieży, które opuściły opiekę instytucjonalną dzięki wsparciu w programie (osoby), - Liczba utworzonych w programie miejsc świadczenia usług wspierania rodziny i pieczy zastępczej istniejących po zakończeniu projektu (szt.).
4 Realizowane kierunki działań	1.1. Przeciwdziałanie ubóstwu i wykluczeniu społecznemu na obszarze rewitalizacji 1.2. Wsparcie harmonijnego rozwoju rodzin na obszarze rewitalizacji 1.5. Integracja mieszkańców obszaru rewitalizacji
5 Lokalizacja	obszar rewitalizacji miasto Wodzisław
6 Podmioty realizujące	Ośrodek Pomocy Społecznej w Wodzisławiu Gmina Wodzisław
7 Szacunkowa wartość/Główne źródła finansowania	800 000 zł Fundusze Europejskie dla Świętokrzyskiego 2021–2027 – EFS + Priorytet 9 Usługi społeczne i zdrowotne, Działanie FESW.09.05 Wsparcie rodzin oraz pieczy zastępczej Środki krajowe Środki własne gminy
8 Okres realizacji	2025-2030
9 Sposób zapewnienie dostępności	Dostosowanie infrastruktury i oferty wsparcia dla rodzin wykluczonych społecznie i zagrożonych takim wykluczeniem, w tym dzieci.

Przedsięwzięcie rewitalizacyjne nr 4	
1 Nazwa przedsięwzięcia	Mamy szansę na sukces - wyrównywanie szans edukacyjnych dzieci i młodzieży na obszarze rewitalizacji
2 Zakres	W ramach projektu planowane są działania polegające na: 1. Rozbudowa, modernizacja i doposażenie oddziałów przedszkolnych: • tworzenie miejsc wychowania przedszkolnego w istniejących ośrodkach wychowania przedszkolnego (OWP), • dostosowanie miejsc wychowania przedszkolnego do potrzeb dzieci z niepełnosprawnościami, • rozszerzenie oferty ośrodków wychowania przedszkolnego o zajęcia rozwijające jakość edukacji m.in. poprzez: ✓ zajęcia dodatkowe dydaktyczno-wychowawcze w zakresie umiejętności podstawowych i przekrojowych, ✓ zajęcia dodatkowe wyrównujące szanse edukacyjne dzieci w zakresie stwierdzonych deficytów, ✓ zajęcia specjalistyczne, ✓ wsparcie w zakresie edukacji włączającej, • doskonalenie kompetencji kadry,

	wsparcie rodziców/opiekunów dzieci poprzez działania na rzecz wzmacniania współpracy kadry z rodzicami/opiekunami prawnymi. 2. Wsparcie uczniów szkół podstawowych m. in. poprzez zajęcia dodatkowe ukierunkowane na rozwijanie umiejętności podstawowych i przekrojowych, działania dwujęzyczne, edukację ekologiczną, zajęcia w ramach działań antydyskryminacyjnych, zajęcia psychologiczno-pedagogiczne, doradztwo zawodowe, wsparcie w zakresie edukacji włączającej, itp. 3. Podnoszenie kompetencji kadry nauczycielskiej /doradców zawodowych m.in: w zakresie pracy z uczniami o specjalnych potrzebach rozwojowych i edukacyjnych oraz w zakresie zapobiegania przemocy.
3 Prognozowane rezultaty oraz sposób oceny	Rezultaty: - nabycie i wzmocnienie kompetencji kluczowych dzieci z obszaru rewitalizacji, - zwiększenie kompetencji kadry nauczycielskiej, - zwiększenie poziomu integracji i aktywizacja, - zwiększenie dostępu do nowoczesnych technik i form nauczania oraz nowoczesnych pomocy naukowych. Wskaźniki produktu: - Liczba uczniów szkół i placówek systemu oświaty prowadzących kształcenie ogólne objętych wsparciem (osoby), - Liczba przedstawicieli kadry szkół i placówek systemu oświaty objętych wsparciem (osoby), - Liczba szkół i placówek systemu oświaty objętych wsparciem (podmioty), - Liczba dzieci lub uczniów o specjalnych potrzebach rozwojowych i edukacyjnych, objętych wsparciem (osoby). Wskaźnik rezultatu: - Liczba uczniów, którzy nabyli kwalifikacje po opuszczeniu programu (osoby), - Liczba przedstawicieli kadry szkół i placówek systemu oświaty, którzy uzyskali kwalifikacje po opuszczeniu programu (osoby).
4 Realizowane kierunki działań	1.1. Przeciwdziałanie ubóstwu i wykluczeniu społecznemu na obszarze rewitalizacji 1.4 Inwestycja w dzieci i młodzież
5 Lokalizacja	Obszar rewitalizacji miasto Wodzisław
6 Podmioty realizujące	Przedszkole Samorządowe w Wodzisławiu Samorządowa Szkoła Podstawowa im. Wojska Polskiego w Wodzisławiu

	Gmina Wodzisław Organizacje pozarządowe
7 Szacunkowa wartość/Główne źródła finansowania	1 000 000 zł Fundusze Europejskie dla Świątokrzyskiego 2021–2027 – EFS + Priorytet 8 Edukacja na wszystkich etapach życia, Działanie FESW.08.01 Wsparcie edukacji przedszkolnej, Działanie FESW.08.02 Podnoszenie jakości kształcenia podstawowego Środki krajowe Środki własne gminy
8 Okres realizacji	2025-2030
9 Sposób zapewnienie dostępności	Warunkiem realizacji inicjatyw w ramach projektu będzie zapewnienie dostępności dla osób ze szczególnymi potrzebami, m.in. dostosowanie oferty do szczególnych potrzeb edukacyjnych.

Przedsięwzięcie rewitalizacyjne nr 5	
1 Nazwa przedsięwzięcia	Rozwój społeczeństwa obywatelskiego na rzecz rewitalizacji
2 Zakres	Kontynuacja dotychczas prowadzonych oraz inicjowanie nowych działań, promujących aktywności obywatelską i zaangażowanie w sprawy ważne dla lokalnej społeczności. Wspieranie działalności istniejących organizacji społecznych (NGO's) na obszarze rewitalizacji, wspieranie powstawania nowych organizacji, a także animowanie inicjatyw nieformalnych m.in. poprzez wykorzystanie instrumentów finansowych (np. konkurs na realizację zadań publicznych dla NGO's), jak i pozafinansowych (doradztwo, szkolenia, udostępniania przestrzeni na spotkania). W programach współpracy Gminy Wodzisław z organizacjami pozarządowymi przewiduje się wprowadzenie preferencji dla projektów zgodnych z celami GPR.
3 Prognozowane rezultaty oraz sposób oceny	Rezultaty: - poprawa zdolności instytucjonalnych istniejących organizacji pozarządowych (społecznych), - zwiększenie liczby działających na obszarze rewitalizacji inicjatyw nieformalnych, - realizacja projektów organizacji społecznych wpisujących się w cele GPR. Wskaźniki produktu: - Liczba organizacji partnerów społecznych objętych wsparciem (szt.), - Liczba organizacji społeczeństwa obywatelskiego wspartych w co najmniej jednym z następujących obszarów: standardy i procedury zarządzania, refleksyjność, wydolność finansowa, rzecznictwo, jakość usług, współpraca międzysektorowa (szt.), - Liczba organizacji społeczeństwa obywatelskiego wspartych w zakresie wdrażania nowych metod działania lub rodzajów usług (szt.),

	- Liczba osób z niepełnosprawnościami objętych wsparciem w programie (osoby), - Liczba przedstawicieli organizacji partnerów społecznych objętych wsparciem (osoby), - Liczba przedstawicieli organizacji społeczeństwa obywatelskiego (w tym wolontariuszy) objętych wsparciem w programie (osoby). Wskaźniki rezultatu: - Liczba organizacji partnerów społecznych, które zwiększyły swój potencjał (szt.), - Liczba organizacji społeczeństwa obywatelskiego, które poprawiły lub wprowadziły nowe metody działania lub rodzaje usług (szt.), - Liczba przedstawicieli organizacji partnerów społecznych, którzy podnieśli kompetencje (osoby), - Liczba przedstawicieli organizacji społeczeństwa obywatelskiego, którzy zdobyli nowe umiejętności, wiedzę lub uzyskali kwalifikacje (osoby).
4 Realizowane kierunki działań	1.5. Integracja mieszkańców obszaru rewitalizacji 4.3. Współpracujący i innowacyjny Zespół ds. rewitalizacji
5 Lokalizacja	obszar rewitalizacji miasto Wodzisław
6 Podmioty realizujące	Gmina Wodzisław organizacje pozarządowe i grupy nieformalne działające na obszarze rewitalizacji
7 Szacunkowa wartość/Główne źródła finansowania	150 000 zł Fundusze Europejskie dla Świętokrzyskiego 2021–2027 – EFS + Priorytet 9 Usługi społeczne i zdrowotne, Działanie FESW.09.06 Podnoszenie potencjału partnerów społecznych i organizacji społeczeństwa obywatelskiego Środki krajowe Środki własne gminy
8 Okres realizacji	2025-2030
9 Sposób zapewnienie dostępności	Spełnianie wymogów dostępności cyfrowej i informacyjno-komunikacyjnej podczas promowania działań przewidzianych do realizacji w ramach projektów.

Przedsięwzięcie rewitalizacyjne nr 6	
1 Nazwa przedsięwzięcia	Kompleksowa rewitalizacja miasta Wodzisław
2 Zakres	Zadanie polega na realizacji zadań mających na celu zmniejszenie występowania negatywnych zjawisk społecznych, środowiskowych, gospodarczych, funkcjonalno – przestrzennych oraz technicznych. Zakres projektu obejmuje następujące zadania: 6.1 Modernizacja i termomodernizacja Szkoły Podstawowej w Wodzisławiu wraz z zagospodarowaniem terenu wokół (m.in.

	wymiana całej instalacji elektrycznej, wod-kan, dostosowanie łazienek do potrzeb OzN, wymiana c-o; EWE – docieplenie budynku, wymiana oświetlenia wewnętrznego/OZE + PV, modernizacja sal lekcyjnych, schodów i inne prace modernizacyjne). 6.2 Modernizacja i przebudowa Gminnego Ośrodka Zdrowia w Wodzisławiu m.in. dostosowanie obiektu OzN, poprawa jego estetyki i funkcjonalności, zagospodarowanie terenu wokół ZOZ (oświetlenie, wykonanie parkingu). 6.3 Zagospodarowanie turystyczne wokół zbiornika wodnego Brzezie w Wodzisławiu (m.in. wykonanie ścieżki turystycznej). 6.4 Wymiana dachu w zabytkowym Kościele pw. Św. Marcina. 6.5 Dostawa i montaż monitoringu na terenie miasta Wodzisław mająca na celu poprawę bezpieczeństwa. 6.6 Przebudowa remizy OSP mająca na celu wykonanie platformy widokowej i udostępnienie jej dla zwiedzających miasto Wodzisław. 6.7 Budowa kanalizacji ul. Żarnowska (pozwolenie na budowę wydane decyzją Starosty Jędrzejowskiego znak: 1.387.2024 z dnia 22.11.2024r.). 6.8 Budowa sieci wodociągowej dla wsi Droblin - na terenie miasta Wodzisław. 6.9 Budowa infrastruktury drogowej - kładka ul. Jędrzejowska. 6.10 Zagospodarowanie turystyczne skweru wraz z zewnętrzną instalacją oświetleniową (działki 273/10, 273/12). 6.11 Zachowanie dziedzictwa kulturowego – prace restauratorskie zabytkowa synagoga (remont istniejących reliktów synagogi). 6.12 Przebudowa drogi wewnętrznej działka numer 437, 73 obręb Wodzisław o długości 268m 6.13 Przeprowadzenie prac modernizacyjnych (remontowych) przy budynku dawnego dworu zlokalizowanego w m. Wodzisław przy ul. Brzezie 21 (nr działki 894)
--	---

	6.14 Zagospodarowanie skwerów w obrębie miasta – rynek oraz działki nr 126, 152, 225/2, i 272/3 pod względem zieleni (m.in. ogrody deszczowe)
3 Prognozowane rezultaty oraz sposób oceny	Rezultaty: - rozwój oferty turystycznej, - poprawa estetyki i funkcjonalności przestrzeni publicznej, - poprawa stanu obiektów zabytkowych. Wskaźniki produktu dla działania 6.2 FEŚ: - Liczba wspartych obiektów infrastruktury (innych niż budynki mieszkalne) zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach [szt.], - Powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją [ha]. Wskaźnik rezultatu dla działania 6.2 FEŚ: - Liczba osób odwiedzających obiekty kulturalne i turystyczne objęte wsparciem [osoby odwiedzające/rok].
4 Realizowane kierunki działań	2.1 Rozwój funkcji turystycznej 2.3. Wspieranie przedsiębiorczości na obszarze rewitalizacji 3.1. Zrównoważone, przyjazne i bezpieczne miejsca na obszarze rewitalizacji 3.4 Zachowanie dziedzictwa kulturowego (zabytków)
5 Lokalizacja	obszar rewitalizacji miasto Wodzisław
6 Podmiot realizujący	Gmina Wodzisław
7 Szacunkowa wartość/Główne źródła finansowania	20 000 000 zł Fundusze Europejskie dla Świętokrzyskiego 2021–2027 – działanie 6.2 Rewitalizacja miast (nie dotyczy infrastruktury rekreacyjnej i sportowej niekwalifikowalnej w ramach FEŚ) Środki krajowe Środki własne gminy
8 Okres realizacji	2026-2029
9 Sposób zapewnienie dostępności	Planowane do budowy obiekty (przestrzenie) będą dostosowane do potrzeb osób ze specjalnymi potrzebami

Przedsięwzięcie rewitalizacyjne nr 7	
1 Nazwa przedsięwzięcia	Pracownicy administracji na obszarze rewitalizacji
2 Zakres	Organizacja cyklicznych spacerów po obszarze rewitalizacji mających na celu bieżącą ewaluację prowadzonych przedsięwzięć i wejście w dialog z mieszkańcami. W spacerach będą brali udział – obok członków Zespołu ds. Rewitalizacji oraz Komitetu Rewitalizacji – przedstawiciele podmiotów takich jak na przykład Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Punkt Informacyjno-Konsultacyjny ds. uzależnień; Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie itd. Przewiduje się także zapraszanie do udziału w spacerach ekspertów zewnętrznych oraz

	przedstawicieli innych samorządów mających doświadczenie w realizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych.
3 Prognozowane rezultaty oraz sposób oceny	Rezultaty: - poszerzenie wiedzy członków Zespołu ds. rewitalizacji na temat zjawisk występujących na obszarze rewitalizacji, - zaangażowanie mieszkańców obszaru rewitalizacji w proces wdrażania GPR, - stałe weryfikowanie efektów procesu rewitalizacji. Wskaźnik produktu: - liczba spotkań Zespołu ds. Rewitalizacji, - liczba spotkań Komitetu Rewitalizacji.
4 Realizowane kierunki działań	4.1. Aktywny Zespół ds. rewitalizacji 4.2. Uczący się Zespół ds. rewitalizacji
5 Lokalizacja	obszar rewitalizacji miasto Wodzisław
6 Podmioty realizujące	Gmina Wodzisław Zespół ds. rewitalizacji Komitet rewitalizacyjny
7 Szacunkowa wartość/Główne źródła finansowania	7 000 zł Środki własne gminy
8 Okres realizacji	2025-2030
9 Sposób zapewnienie dostępności	Dostosowanie informacji dotyczącej rewitalizacji przekazywanej publicznie do potrzeb osób ze szczególnymi potrzebami

Przedsięwzięcie rewitalizacyjne nr 8	
1 Nazwa przedsięwzięcia	Dialog społeczny w procesie rewitalizacji
2 Zakres	Wypracowanie stałych kanałów komunikacji oraz współpracy i dialogu z organizacjami społecznymi i grupami nieformalnymi działającymi w sferach związanych z celami programu rewitalizacji; włączanie przedstawicieli organizacji społecznych w ewaluację przedsięwzięć rewitalizacyjnych, prowadzenie konsultacji w zakresie modeli wspierania inicjatyw nieformalnych, organizację cyklicznych ogólnodostępnych spotkań, seminariów i warsztatów; identyfikacja liderów społeczności lokalnych będących pośrednikami pomiędzy Zespołem ds. Rewitalizacji a mieszkańcami itd.
3 Prognozowane rezultaty oraz sposób oceny	Rezultaty: - zwiększenie zainteresowania organizacji społecznych przebiegiem i celami procesu rewitalizacji, - poszerzenie wiedzy rewitalizatorów na temat potrzeb konkretnych organizacji społecznych i inicjatyw nieformalnych działających na obszarze rewitalizacji, - zwiększenie świadomości mieszkańców obszaru rewitalizacji na temat przebiegu i celów procesu rewitalizacji.

	Wskaźniki produktu: - Liczba przedsięwzięć rewitalizacyjnych realizowanych z udziałem organizacji społecznych (szt.).
4 Realizowane kierunki działań	4.3. Współpracujący i innowacyjny Zespół ds. rewitalizacji
5 Lokalizacja	obszar rewitalizacji miasto Wodzisław
6 Podmioty realizujące	Gmina Wodzisław Zespół ds. rewitalizacji
7 Szacunkowa wartość/Główne źródła finansowania	14 000 zł Środki własne
8 Okres realizacji	2025-2030
9 Sposób zapewnienie dostępności	Dostosowanie informacji dotyczącej rewitalizacji przekazywanej publicznie do potrzeb osób ze szczególnymi potrzebami.

Przedsięwzięcie rewitalizacyjne nr 9	
1 Nazwa przedsięwzięcia	Rozpoczęcie i rozwijanie dialogu Gminy Wodzisław z lokalnym biznesem dla efektywnego osiągnięcia celów GPR
2 Zakres	Przewiduje się m.in. organizowanie cyklicznych spotkań tematycznych oraz włączanie przedsiębiorców w realizację przedsięwzięć ukierunkowanych na aktywizację zawodową i wspieranie lokalnej przedsiębiorczości; organizację wydarzeń sportowych i kulturalnych oraz adresowane do młodzieży; działania promujące aktywność obywatelską. Planowane jest też np. zapraszanie przedsiębiorców na spotkania Zespołu ds. rewitalizacji, jak i ich udział w spacerach po obszarze rewitalizacji.
3 Prognozowane rezultaty oraz sposób oceny	Rezultaty: - zwiększenie zainteresowania lokalnego biznesu przebiegiem i celami procesu rewitalizacji, - zaangażowanie lokalnych przedsiębiorców w realizowane przedsięwzięcia rewitalizacyjne, - poszerzenie wiedzy rewitalizatorów na temat potrzeb lokalnego biznesu na obszarze rewitalizacji. Wskaźniki produktu: - Liczba przedsięwzięć rewitalizacyjnych realizowanych z udziałem lokalnych przedsiębiorców (szt.)
4 Realizowane kierunki działań	2.3. Wspieranie przedsiębiorczości na obszarze rewitalizacji 4.3. Współpracujący i innowacyjny Zespół ds. rewitalizacji
5 Lokalizacja	obszar rewitalizacji miasta Wodzisław
6 Podmioty realizujący	Gmina Wodzisław we współpracy z przedsiębiorstwami działającymi na obszarze sołectwa

7 Szacunkowa wartość/Główne źródła finansowania	14 000 zł Środki własne
8 Okres realizacji	2025-2030
9 Sposób zapewnienie dostępności	Rozwiązania powstające w efekcie realizowanego przedsięwzięcia będą spełniały wymagania dotyczące dostępności w wymiarze: cyfrowym, informacyjno-komunikacyjnym.

6.2. Charakterystyka pozostałych dopuszczalnych przedsięwzięć rewitalizacyjnych

Poniższe zestawienie przedstawia charakterystykę pozostałych dopuszczalnych projektów rewitalizacyjnych. Przedsięwzięcia te nazywane są skrótowo „przedsięwzięciami uzupełniającymi” lub „projektami uzupełniającymi”. Ich realizacja przyczyni się do zwiększenia stopnia osiągnięcia celów rewitalizacji. Szeroka paleta i zakres przedsięwzięć uzupełniających daje szansę na angażowanie i aktywizowanie interesariuszy rewitalizacji na wszystkich etapach realizacji GPR. Realizację wszystkich projektów uzupełniających zaplanowano na obszarze rewitalizacji lub w jego bliskim sąsiedztwie, co zapewni ich oddziaływanie na obszar rewitalizacji.

Przedsięwzięcie uzupełniające nr 1	
1 Nazwa przedsięwzięcia	Innowacyjne projekty włączenia społecznego i wsparcia rodzin z obszaru rewitalizacji
2 Zakres	Realizacja kompleksowych działań, skierowanych do osób w różnym wieku i rodzin. Działania przeciwdziałające marginalizacji i wykluczeniu społecznemu, a także dysfunkcjom w zakresie budowania wzajemnego szacunku i instrumentów wsparcia. Rozwijanie oferty wsparcia uwzględniającej indywidualne potrzeby konkretnych osób i rodzin; przyznawanie wsparcia materialnego; rozwijanie oferty ogólnodostępnych i darmowych usług publicznych oraz zapewnianie bezpłatnego dostępu do oferty edukacyjnej, sportowej i kulturalnej dla osób i rodzin w trudnej sytuacji finansowej; zapewnianie opieki pedagogicznej, terapii (w tym dorosłych dzieci z rodzin dysfunkcyjnych), wsparcia wychowawczego, itp.
3 Realizowane kierunki działań	1.1. Przeciwdziałanie ubóstwu i wykluczeniu społecznemu na obszarze rewitalizacji 1.2. Wsparcie harmonijnego rozwoju rodzin na obszarze rewitalizacji

Przedsięwzięcie uzupełniające nr 2	
1 Nazwa przedsięwzięcia	Program zajęć profilaktycznych dla rodzin z obszaru rewitalizacji
2 Zakres	W ramach przedsięwzięcia w różnych formach (spotkania, warsztaty, dyskusje) będą organizowane zajęcia ze specjalistami dotyczące aktualnych wyzwań związanych z budowaniem relacji rodzinnych oraz przeciwdziałaniem zagrożeniom dla prawidłowego funkcjonowania rodzin. Tematyka wydarzeń będzie dotyczyła między innymi profilaktyki uzależnień (alkoholu, narkotyków i innych używek), zdrowia psychicznego oraz cyberprzemocy.
3 Realizowane kierunki działań	1.2. Wsparcie harmonijnego rozwoju rodzin na obszarze rewitalizacji

Przedsięwzięcie uzupełniające nr 3	
1 Nazwa przedsięwzięcia	Zwiększenie dostępności usług społecznych i zdrowotnych na terenie obszaru rewitalizacji
2 Zakres	Wsparcie członków rodzin lub opiekunów, którzy wymagają czasowej pomocy w sprawowaniu codziennej opieki nad osobami z niepełnosprawnościami w różnym wieku (wraz z podniesieniem umiejętności i wiedzy opiekunów). Zapewnienie dostępnych (bezpłatnych) usług opieki wytchnieniowej w zakresie odpowiadającym na zapotrzebowanie opiekunów osób ze szczególnymi potrzebami; rozwijanie oferty opieki wytchnieniowej m.in. poprzez rozbudowę infrastruktury umożliwiającej świadczenie usług w ramach pobytu dziennego poza miejscem zamieszkania, a także – poprzez stworzenie warunków do realizacji opieki wytchnieniowej w ramach pobytu całodobowego. Projekt obejmuje także: ▪ tworzenie miejsc świadczenia usług opiekuńczych w formie usług realizowanych w społeczności lokalnej w nowych jak i istniejących placówkach zapewniających opiekę dzienną; ▪ wsparcie dla usług asystenckich i specjalistycznych usług opiekuńczych w ramach opieki rodzinnej i środowiskowej; ▪ usługi świadczone w mieszkaniach treningowych lub wspomaganych; ▪ zapewnienie opieki nad osobami potrzebującymi wsparcia w codziennym funkcjonowaniu w zastępstwie za opiekunów (nieformalnych) będących członkami rodzin, w tym opieka wytchnieniowa; ▪ wsparcie psychologiczne lub szkolenia dla opiekunów faktycznych (nieformalnych), w szczególności członków rodzin, w zakresie opieki nad osobami potrzebującymi wsparcia w codziennym funkcjonowaniu; ▪ usługi towarzyszące, m.in.: teleopieka, wypożyczalnia sprzętu, codzienne dowożenie posiłków, drobne usługi remontowe, porządkowe, higieniczne, świadczone w domu oraz działania zapobiegające umieszczaniu osób w placówkach całodobowych; ▪ wsparcie procesu deinstytucjonalizacji instytucji całodobowych na rozszerzenie oferty o prowadzenie usług świadczonych w społeczności lokalnej; ▪ wsparcie działalności lub tworzenie nowych miejsc opieki medycznej w formach zdeinstytucjonalizowanych, ▪ długoterminową medyczną opiekę domową nad osobą potrzebującą wsparcia w codziennym funkcjonowaniu, w tym pielęgniarstwą opiekę długoterminową.
3 Realizowane kierunki działań	1.2. Wsparcie harmonijnego rozwoju rodzin na obszarze rewitalizacji 1.3. Kontynuacja i rozwój działań na rzecz seniorów

Przedsięwzięcie uzupełniające nr 4	
1 Nazwa przedsięwzięcia	Wspieranie inicjatyw oddolnych
2 Zakres	Tworzenie oraz funkcjonowanie w różnych częściach obszaru rewitalizacji tzw. miejsc trzecich tzn. miejsc spotkań poza domem i pracą, dostępnych o różnych porach dnia dla dzieci i młodzieży, rodzin z dziećmi, seniorów itd. Przewiduje się realizację działań infrastrukturalnych oraz organizację wydarzeń (np. spotkań, warsztatów grup młodzieży i sąsiadów).
3 Realizowane kierunki działań	1.5. Integracja mieszkańców obszarze rewitalizacji 3.1. Zrównoważone, przyjazne i bezpieczne miejsca na obszarze rewitalizacji

Przedsięwzięcie uzupełniające nr 5	
1 Nazwa przedsięwzięcia	Poprawa komunikacji publicznej obszaru rewitalizacji z innymi ośrodkami miejskimi i obszarami wiejskimi gminy Wodzisław
2 Zakres	Stałe rozwijanie oferty transportu publicznego (zwłaszcza autobusowego) na obszarze rewitalizacji w celu zwiększenia dostępności oferty usług publicznych i komercyjnych dla mieszkańców (zwłaszcza obszarów wiejskich Gminy Wodzisław, a także obszaru rewitalizacji z innymi większymi ośrodkami miejskimi np. zwiększenie liczby połączeń z Kielcami, Krakowem). Planuje się m.in. realizację projektów pilotażowych w zakresie częstotliwości i pór kursowania busów, jak i eksperymentowanie z modyfikowaniem istniejących tras lub wprowadzaniem do rozkładu nowych linii.
3 Realizowane kierunki działań	3.2. Rozwijanie zrównoważonej mobilności na obszarze rewitalizacji 3.6 Poprawa dostępności obiektów, miejsc/ przestrzeni i usług na obszarze rewitalizacji dla osób ze szczególnymi potrzebami

Przedsięwzięcie uzupełniające nr 6	
1 Nazwa przedsięwzięcia	Błękitno-zielony obszar rewitalizacji
2 Zakres	Wypracowanie oraz wdrażanie na etapie realizacji przedsięwzięć infrastrukturalnych standardów, które poprawią stan dostosowania infrastruktury do zmiany klimatu. Systematyczne uzupełnianie zieleni na obszarze rewitalizacji oraz realizacja instalacji, które sprzyjają zwiększaniu retencji (np. łąki kwietne i ogrody deszczowe) itp.
3 Realizowane kierunki działań	2.3. Tworzenie nowej infrastruktury dla integracji i usług publicznych na obszarze rewitalizacji 3.4. Rozwijanie i poprawa błękitno-zielonej infrastruktury

Przedsięwzięcie uzupełniające nr 7	
1 Nazwa przedsięwzięcia	Kompleksowe wsparcie przedsiębiorców na obszarze rewitalizacji

2 Zakres	Szeroka oferta wsparcia dla początkujących przedsiębiorców działających na obszarze sołectwa Wodzisław. Stworzenie miejsca inkubacji nowych firm, które jednocześnie ułatwi nawiązywanie relacji pomiędzy lokalnymi przedsiębiorcami. Oferta doradztwa, szkoleń i konsultacji itp., zwłaszcza w zakresie zakładania i prowadzenia firmy, marketingu i księgowości. Promowanie usług oferowanych przez przedsiębiorców na obszarze rewitalizacji m.in. poprzez stworzenie programu popularyzującego oferowane przez nich usługi wśród mieszkańców obszaru rewitalizacji.
3 Realizowane kierunki działań	2.4. Wspieranie przedsiębiorczości na obszarze rewitalizacji 4.3. Współpracujący i innowacyjny Zespół ds. rewitalizacji

Przedsięwzięcie uzupełniające nr 8	
1 Nazwa przedsięwzięcia	Tworzenie i wspieranie podmiotów ekonomii społecznej na obszarze rewitalizacji
2 Zakres	Powstanie na obszarze rewitalizacji podmiotu lub podmiotów ekonomii społecznej (np. spółdzielni socjalnej), które pozwolą na aktywizację społeczno-zawodową osób zagrożonych wykluczeniem społecznym i znajdujących się w trudnej sytuacji.
3 Realizowane kierunki działań	2.4 Wspieranie przedsiębiorczości na obszarze rewitalizacji 3.6 Poprawa dostępności obiektów, miejsc/ przestrzeni i usług na obszarze rewitalizacji w tym dla osób ze szczególnymi potrzebami

7. Mechanizmy integrowania działań oraz przedsięwzięć rewitalizacyjnych

Aby cele Gminnego Programu Rewitalizacji zostały osiągnięte, niezbędne jest jednoczesne realizowanie wielu zróżnicowanych przedsięwzięć rewitalizacyjnych. Ich integracja, a także koordynacja działań wszystkich zaangażowanych podmiotów i osób, wynika zarówno z kompleksowego charakteru, jak i szerokiego zakresu zidentyfikowanych projektów.

Kluczowe kierunki działań i komplementarność projektów

W oparciu o najważniejsze kierunki działań, wskazane w poprzednim rozdziale, przyszłe przedsięwzięcia powinny być **komplementarne**. Oznacza to, że projektowany program rewitalizacji musi być ściśle powiązany z innymi inicjatywami, które przyczyniają się do rozwiązania podobnych problemów na obszarze rewitalizacji oraz wspierają realizację zbliżonych lub powiązanych celów. Przykładem takiej komplementarności są projekty wspierające **integrację mieszkańców obszaru rewitalizacji**. Obejmują one zarówno przedsięwzięcia podstawowe, takie jak „Rozwój społeczeństwa obywatelskiego na rzecz rewitalizacji”, „Dialog społeczny w procesie rewitalizacji” czy „Rozpoczęcie i rozwijanie dialogu Gminy Wodzisław z lokalnym biznesem dla efektywnego osiągania celów GPR” jak i uzupełniające, np. „Wspieranie inicjatyw oddolnych”.

Mechanizmy koordynacji i monitoringu

Skuteczna integracja działań i przedsięwzięć GPR wymaga **cyklicznego przeglądu potrzeb interesariuszy** oraz bieżącego monitorowania stanu realizacji projektów. Kluczowym mechanizmem koordynacyjnym będą regularne spotkania Zespołu ds. Rewitalizacji. Podczas tych spotkań omawiane będą wzajemne powiązania między poszczególnymi przedsięwzięciami. Co ważne dla sukcesu programu, działania integrujące społeczność miasta Wodzisław będą realizowane równocześnie z poprawą i rozwojem infrastruktury służącej integracji, sportowi, zdrowiu i kulturze. Całość działań koordynacyjnych zostanie ukierunkowana na to, aby wszystkie przedsięwzięcia rewitalizacyjne efektywnie i trwale przyczyniły się do poprawy oferty usług publicznych, ulepszenia przestrzeni publicznej oraz minimalizacji wykluczenia społecznego na obszarze objętym rewitalizacją.

Komplementarność programu: synergia dla rewitalizacji

Rewitalizacja to złożony proces, który ma na celu wydobyć zdegradowany obszar z kryzysu. Przewidujemy kompleksowe działania, które będą integrować różnorodne przedsięwzięcia, aby skutecznie wspierać społeczność lokalną, przestrzeń i gospodarkę. Kluczem do sukcesu jest koordynacja działań na wyznaczonym obszarze, realizowana przez wielu interesariuszy w ramach spójnego programu rewitalizacji.

Co charakteryzuje ten proces?

- **interdyscyplinarność:** łączymy wiedzę i doświadczenie z różnych dziedzin, aby osiągnąć maksymalną synergię;
- **kompleksowość:** podchodzimy do problemów holistycznie, uwzględniając wszystkie potrzeby obszaru rewitalizacji;
- **partnerstwo:** współpracujemy ponad podziałami – z lokalną społecznością, instytucjami publicznymi i sektorem prywatnym;

- **reakcja na kryzys:** działamy szybko i efektywnie, odpowiadając na palące problemy społeczne, gospodarcze i przestrzenne.

Zakres i charakter działań

Przewidywane działania rewitalizacyjne to projekty planowane do realizacji w ramach programów unijnych oraz innych funduszy publicznych i prywatnych. Koncentrujemy się na aspekcie społecznym, ale zawsze uwzględniamy rozwój gospodarczy, funkcjonalno-przestrzenny, techniczny oraz środowiskowy. Nie chodzi o doraźne remonty, lecz o trwałe zmiany strukturalne, które zapewnią długofalowy rozwój.

Planowanie i realizacja przedsięwzięć

Wszystkie planowane inicjatywy mają na celu zaspokojenie najpilniejszych potrzeb obszaru rewitalizacji i przyniesienie trwałych, długoterminowych efektów. Kluczowa jest **kompleksowość interwencji** – nie dopuszczamy do realizacji wybiórczych projektów, które koncentrują się wyłącznie na szybkim efekcie estetycznym czy modernizacjach, bez wprowadzania istotnych zmian strukturalnych. Takie podejście gwarantuje wielowymiarowy i strategiczny charakter rewitalizacji, niezbędny dla skutecznego i trwałego rozwoju.

Komplementarność obszarowa: precyzyjne interwencje w kluczowych lokalizacjach

Komplementarność ta oznacza, że nasze działania rewitalizacyjne są precyzyjnie ukierunkowane na konkretne obszary, które najbardziej potrzebują wsparcia. Obszar rewitalizacji został wyznaczony na podstawie szczegółowej analizy, zawartej w dokumencie „Diagnoza służąca wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i rewitalizacji dla Miasta i Gminy Wodzisław”, a następnie formalnie przyjęty uchwałą nr XVI/146/2025 Rady Miejskiej w Wodzisław z dnia maja 2025r. w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji dla Gminy Wodzisław.

Struktura obszaru rewitalizacji

Obszar rewitalizacji obejmuje wszystkich mieszkańców **miasta Wodzisław**. To właśnie na terenie miasta zidentyfikowano największą koncentrację negatywnych zjawisk, zwłaszcza w sferze społecznej. Te problemy często współwystępują z trudnościami w innych obszarach, takich jak gospodarka, środowisko, sfera funkcjonalno-przestrzenna oraz infrastruktura techniczna. Jednocześnie teren miasta jest kluczowy dla rozwoju Gminy Wodzisław.

Cele i zakres przedsięwzięć rewitalizacyjnych

Przedsięwzięcia zawarte w Gminnym Programie Rewitalizacji są ukierunkowane na rozwiązywanie problemów specyficznych dla obszaru rewitalizacji. Dzięki temu, że obszar ten pełni funkcje centrowe (handlowo-usługowe, administracyjne, rekreacyjne, kulturalne), pozytywne efekty rewitalizacji wpłyną nie tylko na nie same, ale także na całą społeczność gminy.

Komplementarność i koncentracja działań

Podczas opracowywania Programu uwzględniono ścisłe powiązania pomiędzy przedsięwzięciami realizowanymi we wszystkich sferach kryzysowych. Dzięki temu planowane jest osiągnięcie wzajemnie dopełniających się efektów rewitalizacji, a rezultaty działań będą widoczne zarówno na obszarze rewitalizacji, jak i na terenach sąsiednich. **Przestrzenna komplementarność** jest zapewniona poprzez

koncentrację interwencji na terenie miasta, dostosowanej do jego specyficznych problemów, skali i wielkości.

Komplementarność problemowa: kompleksowa odpowiedź na wyzwania

Komplementarność ta oznacza, że wszystkie zaplanowane przedsięwzięcia rewitalizacyjne tworzą spójną i uzupełniającą się całość, a co za tym idzie wspólnie przyczyniają się one do łagodzenia lub rozwiązywania kluczowych problemów zdiagnozowanych w różnych sferach kryzysowych: społecznej, gospodarczej, środowiskowej, funkcjonalno-przestrzennej oraz technicznej. Szczególny nacisk położono na kwestie społeczno-gospodarcze, przestrzenno-funkcjonalne i środowiskowe.

Projekty społeczno-gospodarcze

Działania o charakterze społeczno-gospodarczym kierowane są przede wszystkim do grup najbardziej zagrożonych marginalizacją na obszarze rewitalizacji. Należą do nich osoby starsze, osoby z niepełnosprawnościami oraz młodzież z rodzin dotkniętych szeroko rozumianą bezradnością życiową. Celem tych przedsięwzięć jest przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu oraz zwiększenie aktywizacji zawodowej poprzez różnorodne projekty podnoszące kompetencje, umiejętności i przedsiębiorczość mieszkańców. Równocześnie wspieramy aktywizację społeczną i obywatelską, angażując mieszkańców w życie lokalnej społeczności.

Projekty przestrzenno-funkcjonalne i środowiskowe

Aktywizacji społecznej sprzyjają również projekty poprawiające warunki przestrzenne obszaru rewitalizacji. Kluczowe są przedsięwzięcia kompleksowo zmieniające przestrzeń publiczną, które mają wykreować bezpieczną, atrakcyjną i nowoczesną przestrzeń. Wspierają je inne inicjatywy poprawiające jakość przestrzeni publicznej, ułatwiające dostęp do oferty kulturalnej oraz promujące aktywne formy spędzania czasu wolnego. Dodatkowo, szeroko zakrojone działania mają na celu ograniczenie źródeł niskiej emisji, co korzystnie wpłynie na jakość środowiska naturalnego.

Zgodność z dokumentami strategicznymi

Wszystkie projekty są w pełni zgodne z celami określonymi w dokumentach strategicznych i planistycznych gminy. Dzięki temu skutecznie odpowiadają na zdiagnozowane problemy i potrzeby obszaru rewitalizacji, zapewniając spójność i efektywność działań.

Komplementarność proceduralno – instytucjonalna

System zarządzania Gminnym Programem Rewitalizacji oparty będzie na współpracy Zespołu ds. rewitalizacji oraz uspołecznionego Komitetu Rewitalizacji. Dzięki temu systemowi możliwe jest efektywne współdziałanie różnych instytucji oraz prowadzenie spójnych procedur zarządczych na etapie przygotowywania i wdrażania Programu.

Kompetencje i organizacja Zespołu zadaniowego

Nadzór nad pracą zespołu sprawuje Burmistrz Miasta i Gminy, natomiast funkcję przewodniczącego pełni Sekretarz. Zespół ds. rewitalizacji tworzą przedstawiciele wszystkich kluczowych komórek merytorycznych Urzędu Miasta oraz kierownicy jednostek organizacyjnych istotnych dla procesu rewitalizacji.

Zadania i funkcje Zespołu zadaniowego

Głównym zadaniem Zespołu jest koordynacja prac związanych z przygotowaniem i wdrażaniem Gminnego Programu Rewitalizacji, w tym realizacja przedsięwzięć rewitalizacyjnych oraz szerokie włączenie społeczne na wszystkich etapach tego procesu. Do obowiązków Zespołu należy również prowadzenie monitoringu realizacji poszczególnych działań rewitalizacyjnych, koordynacja współpracy pomiędzy jednostkami gminy, organizacjami pozarządowymi oraz innymi instytucjami zaangażowanymi w realizację programu. To Zespół będzie rekomendował zmiany i korekty w realizowanych zadaniach na podstawie regularnych sprawozdań dotyczących postępów.

Program Rewitalizacji: inicjatywy lokalnej społeczności na rzecz rozwoju

Gminny Program Rewitalizacji opiera się na realnych potrzebach mieszkańców. Przedsięwzięcia w nim ujęte to bezpośrednia odpowiedź na problemy zdiagnozowane na obszarze rewitalizacji. Co ważne, nie są to projekty narzucone "z góry", a takie, które powstały w drodze szerokich konsultacji społecznych, jako oddolne inicjatywy zgłaszane przez samych zainteresowanych. Każdy projekt jest spójny z celami Programu i uzupełnia inne działania w nim zawarte. Urząd Miasta i Gminy dysponuje również kadrą o niezbędnym potencjale do skutecznego przygotowania wniosków, wdrożenia i rozliczenia otrzymanych dotacji.

Komplementarność międzyokresowa: doświadczenie i plany na przyszłość

Gmina Wodzisław posiada doświadczenie we wdrażaniu rewitalizacji. Obecne działania stanowią naturalną kontynuację „Lokalnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Wodzisław na lata 2016-2025”. Dzięki wcześniejszym przedsięwzięciom zdobyto cenne doświadczenie w prowadzeniu złożonych procesów rewitalizacyjnych, opartych na szerokim włączeniu społecznym i zintegrowanych działaniach w obszarach kryzysowych.

Oto przykłady wcześniejszych przedsięwzięć realizowanych na terenie miasta w ostatnich latach:

- Przedszkole ze snów, projekt realizowany w ramach działania 8.3. Zwiększenie dostępu do wysokiej jakości edukacji przedszkolnej oraz kształcenia podstawowego, gimnazjalnego i ponadgimnazjalnego. Całkowita wartość projektu wynosiła 206 459,50 zł w tym dofinansowanie z UE 175 493,11 zł. Celem głównym projektu było zwiększenie szans edukacyjnych dzieci wiejskich z Gminy Wodzisław poprzez zapewnienie miejsc wychowania przedszkolnego dla 10 dzieci 3-4 letnich i rozszerzenie oferty edukacyjnej dla 32 dzieci, 3-5 latków w PS w Wodzisławiu w okresie IX.2016-VI.2017.
- Termomodernizacja budynków użyteczności publicznej – OSP Wodzisław, Brzeście, Niegostawice
- Modernizacja oświetlenia ulicznego na terenie gminy Wodzisław
- Kompleksowa poprawa bazy dydaktycznej i sportowej w placówkach oświatowych na terenie Gminy Wodzisław

Obecny Gminny Program Rewitalizacji kontynuuje wytyczone kierunki. Obszar rewitalizacji w nowym Programie jest szerszy niż w poprzednim dokumencie (choć także obejmuje miasto Wodzisław), co gwarantuje ciągłość i skuteczność działań, dostosowanych do zmieniających się potrzeb lokalnej społeczności.

Komplementarność finansowa

Projekty rewitalizacyjne ujęte w Gminnym Programie Rewitalizacji będą finansowane ze środków własnych gminy, uzupełnianych funduszami strukturalnymi Unii Europejskiej, krajowymi programami rządowymi oraz kapitałem prywatnym.

W ramach planowanych działań, obejmujących zarówno projekty społeczno-gospodarcze, jak i inwestycyjne, zapewniona zostanie różnorodność źródeł finansowania. Dzięki temu Gminny Program Rewitalizacji w pełni realizuje zasadę komplementarności finansowej, gwarantując stabilność i efektywność realizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych.

Tabela 23 Matryca powiązań między przedsięwzięciami rewitalizacyjnymi ujętym w GPR

Nr projektu	Nazwa projektu	Powiązania z innymi projektami
1	Aktywizacja zawodowa osób bezrobotnych oraz poszukujących pracy	Zadanie nr 3, 5, 6,
2	Rozwój oferty dla seniorów	Zadanie nr 3, 5, 6,
3	Rozwój usług skierowanych do rodzin i osób potrzebujących	Zadanie nr 1, 2, 4, 5, 6, 7, 8, 9
4	Mamy szansę na sukces - wyrównywanie szans edukacyjnych dzieci i młodzieży na obszarze rewitalizacji	Zadanie nr 3, 5, 6, 7, 8, 9
5	Rozwój społeczeństwa obywatelskiego na rzecz rewitalizacji	Zadanie nr 1, 2, 3, 4, 6, 7, 8, 9
6	Kompleksowa rewitalizacja miasta Wodzisław	Zadania 1, 2, 3, 4, 5,
7	Pracownicy administracji na obszarze rewitalizacji	Zadania 3, 4, 5,
8	Dialog społeczny w procesie rewitalizacji	Zadania 3, 4, 5
9	Rozpoczęcie i rozwijanie dialogu Gminy Wodzisław z lokalnym biznesem dla efektywnego osiągania celów GPR	Zadania 3, 4, 5

Źródło: opracowanie własne

8. Szacunkowe ramy finansowe programu

8.1. Ramy finansowe realizacji programu

Łączne szacunkowe środki finansowe przewidywane na realizację programu obejmują środki kierowane na realizację podstawowych przedsięwzięć rewitalizacyjnych w kwocie ponad 22 mln złotych oraz środki szacowane na realizację pozostałych dopuszczalnych przedsięwzięć rewitalizacyjnych (tzn. przedsięwzięć uzupełniających) w kwocie 3 mln złotych. Zgodnie z przyjętym założeniami podstawą finansowania GPR będą stanowić zewnętrzne środki finansowane (UE, środki krajowe). Z uwagi na ograniczone możliwości finansowe, Gmina Wodzisław będzie w pierwszej kolejności dążyła do współfinansowania planowanych projektów, a w drugiej do ewentualnego finansowania ich tylko i wyłącznie z budżetu gminy.

Możliwe źródła finansowanie projektów zostały szczegółowo opisane w kolejnym podrozdziale. W toku realizacji GPR znaczenie będą miały również zasoby własne interesariuszy procesu rewitalizacji zaangażowanych we wdrażanie przedsięwzięć rewitalizacyjnych. Będą to: praca wolontariuszy, społeczników i liderów lokalnych, zasoby lokalowe, specjalistyczny sprzęt, środki podmiotów prywatnych i organizacji pozarządowych, itp.

Tabela 24 Szacowane koszty realizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych wynikających z GPR

Rodzaj przedsięwzięć	budżet Gminy Wodzisław	Środki UE	Środki krajowe	Środki zwrotne	Środki prywatne	Szacunkowa wartość ogółem
Szacowane środki na realizację podstawowych przedsięwzięć rewitalizacyjnych	1 997 864,28 zł	18 545 301,60 zł	1 109 924,60 zł	887 939,68 zł	443 969,84 zł	22 985 000,00 zł
Szacowane środki na realizację pozostałych dopuszczalnych przedsięwzięć rewitalizacyjnych	450 000,00 zł	2 100 000,00 zł	150 000,00 zł	250 000,00 zł	50 000,00 zł	3 000 000,00 zł
Ogółem	2 447 864,28 zł	20 645 301,60 zł	1 259 924,60 zł	1 137 939,68 zł	493 969,84 zł	25 985 000,00 zł

Źródło: opracowanie własne

8.2. Potencjalne źródła finansowania programu

Zapewnienie kompleksowego podejścia do procesu rewitalizacji wiąże się z koniecznością oparcia realizacji programu na komplementarności źródeł finansowania. Polega ona na łączeniu środków własnych JST oraz innych interesariuszy (w tym prywatnych) ze środkami zewnętrznymi (dotacyjnymi lub pożyczkowymi na preferencyjnych warunkach) - europejskimi (w ramach różnych funduszy) i krajowymi. W tym celu w niniejszym programie ramowo określono potencjalne, możliwe do wykorzystania źródła finansowania przedsięwzięć rewitalizacyjnych. Należy przyjąć, że w okresie wdrażania GPR (tj. do 2030r.) pojawią się nowe źródła finansowania przedsięwzięć rewitalizacyjnych, inne – dostępne obecnie – wygasną, a zasady pozyskiwania jeszcze innych zostaną zmienione. Oznacza to konieczność stałego śledzenia i pozyskiwania dostępnych źródeł finansowania konkretnych projektów rewitalizacyjnych. Z kolei w przypadku braku uzyskania pierwotnie planowanego dofinansowania danego przedsięwzięcia z określonego źródła powinny być podejmowane próby wykorzystania innych możliwości lub wspieranie procesów rewitalizacyjnych środkami własnymi Gminy Wodzisław. Główne źródła zewnętrzne obejmują m.in.:

- Fundusze Europejskie dla Świętokrzyskiego na lata 2021-2027,
- Plan Strategiczny dla WPR na lata 2023-2027 (WPR 2021-2027),
- Krajowy Plan Odbudowy (KPO),

oraz środki z dotacji:

- Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej,
- Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej,
- Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa,
- Świętokrzyskiego Urzędu Wojewódzkiego,
- Urzędu Marszałkowskiego Województwa Świętokrzyskiego,
- Powiatowego Urzędu Pracy,

oraz pożyczki i kredyty bankowe.

Poniżej prezentuje krótki opis poszczególnych programów mogących stanowić źródła finansowania projektów opisanych w *Programie*.

Instrumenty wynikające z polityk rozwojowych Unii Europejskiej

Gmina Wodzisław będzie mogła skorzystać z instrumentów przygotowywanych na nową perspektywę finansową 2021-2027, a w przypadku PROW z dodatkowej puli wynikającej z wydłużenia horyzontu realizacji tego programu.

Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat, Środowisko (FEnIKS)

następca Programu Infrastruktura i Środowisko (POLiŚ). Program przyczyni się do rozwoju gospodarki niskoemisyjnej, ochrony środowiska oraz przeciwdziałania i adaptacji do zmian klimatu. FEnIKS wesprze również inwestycje transportowe oraz dofinansuje ochronę zdrowia i dziedzictwo kulturowe.

Fundusze Europejskie dla Nowoczesnej Gospodarki (FENG)

program jest kontynuacją dwóch wcześniejszych programów: Innowacyjna Gospodarka 2007-2013 (POIG) oraz Inteligentny Rozwój 2014-2020 (POIR). FENG będzie wspierał realizację projektów badawczo-rozwojowych, innowacyjnych oraz takich, które zwiększają konkurencyjność polskiej gospodarki. Z programu będą mogli skorzystać m.in. przedsiębiorcy, instytucje z sektora nauki, konsorcja przedsiębiorstw oraz instytucje otoczenia biznesu, w szczególności ośrodki innowacji.

Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego 2021-2027 (FERS)

to następca Programu Wiedza Edukacja Rozwój (POWER). Główne obszary działania FERS to: praca, edukacja, zdrowie oraz dostępność. Program będzie wspierał projekty z zakresu:

- poprawy sytuacji osób na rynku pracy,
- zwiększenia dostępności dla osób ze szczególnymi potrzebami,
- zapewnienia opieki nad dziećmi,
- podnoszenia jakości edukacji i rozwoju kompetencji, integracji społecznej, rozwoju usług społecznych i ekonomii społecznej oraz ochrony zdrowia,
- wsparcia systemu ochrony zdrowia, w tym kształcenie podyplomowe lekarzy, pielęgniarek, położnych oraz innych zawodów związanych z ochroną zdrowia,
- budowania potencjału partnerów społecznych i organizacji społeczeństwa obywatelskiego.

Fundusze Europejskie na Rozwój Cyfrowy (FERC)

jest następcą programu Polska Cyfrowa (POPC), który w latach 2014-2020 wspierał cyfryzację w Polsce. FERC będzie koncentrował się przede wszystkim na:

- budowie społeczeństwa gigabitowego w Polsce,
- zwiększeniu dostępu do ultraszybkiego internetu szerokopasmowego,
- udostępnieniu zaawansowanych e-usług pozwalających na elektroniczne załatwienie spraw obywateli i przedsiębiorców,
- zapewnieniu cyberbezpieczeństwa (w ramach nowego dedykowanego obszaru interwencji),
- rozwoju gospodarki opartej na danych wykorzystującej najnowsze technologie cyfrowe,
- rozwoju współpracy międzysektorowej na rzecz tworzenia cyfrowych rozwiązań problemów społeczno-gospodarczych,
- wsparciu rozwoju zaawansowanych kompetencji cyfrowych, w tym również w obszarze cyberbezpieczeństwa dla jednostek samorządu terytorialnego (jst) i przedsiębiorców.

Fundusze Europejskie dla Polski Wschodniej (FEPW)

jako jedyny program ponadregionalny realizowany będzie w Polsce po raz trzeci. Zakres wsparcia obejmuje dofinansowanie rozwoju przedsiębiorczości, rozwój i modernizację systemu dystrybucji energii, adaptację do zmian klimatu i ochronę przyrody, zrównoważoną mobilność miejską, gospodarkę o obiegu zamkniętym, zwiększenie dostępności transportowej (drogowej i kolejowej), miejsca aktywności społecznej oraz produkty turystyczne, wsparcie podmiotów świadczących usługi sanatoryjne/uzdrowiskowe.

Fundusze Europejskie dla Świętokrzyskiego na lata 2021-2027

Na poziomie regionalnym środki polityki spójności będą dostępne w ramach kontynuacji dotychczasowych Regionalnych Programów Operacyjnych.

Programy dedykowane obszarom wiejskim

Na nową perspektywę finansową przygotowany jest Plan Strategiczny dla WPR na lata 2023-2027, który zgodnie z założeniami Wspólnej Polityki Rolnej będzie koncentrował się na wspieraniu rozwoju sektora rolno-spożywczego (w szczególności w sektorze owoców i warzyw) oraz działaniom związanym z oddziaływaniem rolnictwa na klimat i środowisko.

Krajowy Plan Odbudowy (KPO)

przygotowywany na podstawie *Europejskiego Planu Odbudowy*; przeznaczony na zwiększenie produktywności gospodarki oraz tworzenie wysokiej jakości miejsc pracy w wybranych obszarach.

Inicjatywy zarządzane z poziomu europejskiego (np. **Erasmus+**, **LIFE**, **Cyfrowa Europa**, **Interreg**) lub dostępne na podstawie umów międzynarodowych (**Norweski Mechanizm Finansowy** oraz **Mechanizm Finansowy Europejskiego Obszaru Gospodarczego**).

Instrumenty finansowane z budżetu państwa, funduszy celowych i innych krajowych środków publicznych

Poza środkami wsparcia Unii Europejskiej Gmina Wodzisław będzie mogło ubiegać się o dofinansowanie działań w ramach dostępnych instrumentów krajowych. Do najważniejszych należą:

- **Rządowy Fundusz Rozwoju Dróg** w ramach którego finansowane będą projekty związane z budową, przebudową, remontem dróg powiatowych lub dróg gminnych oraz przebudową dróg wewnętrznych, które po uzyskaniu właściwych parametrów technicznych będzie można zaliczyć do odpowiedniej kategorii dróg publicznych;
- **Program Rozwoju Elektromobilności** w ramach którego finansowane będą projekty związane z rozwojem elektromobilności oraz transportem opartym na paliwach alternatywnych;
- **Program Społecznych Inicjatyw Mieszkaniowych** – to instrument wsparcia samorządów, które będą mogły realizować inwestycje w formule społecznego budownictwa czynszowego;
- pozostałe programy finansowane z budżetu państwa, m.in.:
 - ✓ w zakresie ochrony środowiska - realizowane przez NFOŚiGW, właściwy WFOŚiGW;
 - ✓ w zakresie opieki nad osobami niepełnosprawnymi – realizowane przez PFRON, a także Program Senior+, Program „Aktywni+” na lata 2021-2025;
 - ✓ w zakresie kultury – dotacje Ministerstwa Kultury i Dziedzicwa Narodowego.

Wskazane powyżej źródła finansowania należy rozpatrywać jako katalog otwarty, który może ulec zmianom. Z uwagi wejście w życie nowej perspektywy finansowania 2021-2027, czas realizacji projektów nastąpi w kolejnych kilku latach. Tym samym należy zakładać, że w tym okresie pojawią się również inne programy dotacyjne skierowane na rozwój inwestycji w samorządach. Identyfikacja i wybór potencjalnych źródeł, z których mogą być finansowane poszczególne przedsięwzięcia w ramach *GPR* wymaga właściwej organizacji i koordynacji procesu pozyskiwania tych środków. W związku z powyższym zakłada się bieżące monitorowanie źródeł finansowania przez pracowników Urzędu Miasta i Gminy w Wodzisławiu, co daje gwarancję ciągłej aktualizacji i dostosowywania najlepszych źródeł finansowych do realizacji zamierzonych inwestycji.

9. Struktura zarządzania programem

Realizacja procesu rewitalizacji zgodnie z przepisami ustawy o rewitalizacji wymaga podejmowania działań w sposób kompleksowy i zintegrowany. Wynika to między innymi z faktu, że Gminny Program Rewitalizacji (GPR) obejmuje przedsięwzięcia z różnych obszarów rozwoju społeczno-gospodarczego Gminy Wodzisław. W związku z tym konieczne jest ustanowienie stałych zasad współpracy wszystkich interesariuszy rewitalizacji na każdym etapie wdrażania GPR.

9.1. Opis struktury zarządzania realizacją GPR

Na mocy przepisów *ustawy o rewitalizacji* opracowanie, realizacja i nadzór nad realizacją GPR, między innymi poprzez prowadzenie oceny aktualności i stopnia realizacji, stanowi odpowiedzialność Burmistrza Miasta i Gminy Wodzisław. Wieloletni horyzont czasowy Programu, jak również szeroki zakres zadań oraz obowiązków o charakterze formalnym, które wynikają z wdrażania przepisów ustawy o rewitalizacji oraz przyjęcia GPR, wiążą się z koniecznością powierzenia zadań w zakresie bieżącej koordynacji procesu rewitalizacji utworzonemu w tym celu zespołowi roboczemu.

Zespół ds. rewitalizacji

Zespół ds. rewitalizacji, powoływany zarządzeniem Burmistrza Miasta i Gminy Wodzisław, pełni funkcję doradczą w procesie realizacji Gminnego Programu Rewitalizacji (GPR). W jego skład wchodzi przede wszystkim osoby, które aktywnie uczestniczyły w opracowaniu GPR, co zapewnia ciągłość i specjalistyczną wiedzę na każdym etapie wdrażania programu.

Główne zadania Zespołu:

Monitorowanie i raportowanie

Zespół odpowiada za bieżące monitorowanie realizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych oraz przygotowywanie rocznych raportów dotyczących postępów, które są przekazywane Burmistrz Miasta i Gminy.

Ocena realizacji celów rewitalizacji

Analiza stopnia realizacji celów rewitalizacyjnych na podstawie przyjętych kierunków działań oraz wdrażanych projektów, ze szczególnym uwzględnieniem ich wzajemnej integracji.

Zapewnienie komplementarności działań

Koordynacja i koncentracja działań podejmowanych przez Gminę Wodzisław w obszarze rewitalizacji, aby zapewnić ich spójność i efektywność.

Ocena śródkresowa GPR

Przygotowanie i przedstawienie Wójtowi oceny aktualności oraz stopnia realizacji Gminnego Programu Rewitalizacji w ramach oceny śródkresowej.

Koordynacja współpracy międzyinstytucjonalnej

Zapewnienie spójności działań różnych instytucji zaangażowanych w proces rewitalizacji, co sprzyja harmonijnemu przebiegowi przedsięwzięć.

Obsługa Komitetu Rewitalizacji

Organizacyjna obsługa Komitetu Rewitalizacji, wspierająca jego pracę i efektywne podejmowanie decyzji.

Zespół ds. rewitalizacji tworzą przedstawiciele wybranych komórek organizacyjnych Urzędu Miasta i Gminy oraz jednostek organizacyjnych, takich jak Centrum Kultury i Biblioteka czy OPS. Członkowie Zespołu realizują zadania w następujących obszarach:

- pomoc społeczna oraz reintegracja zawodowa i społeczna,
- rozwój oferty kulturalnej i sportowej skierowanej do mieszkańców,
- współpraca z organizacjami pozarządowymi,
- polityka przestrzenna,
- prowadzenie działalności gospodarczej,
- przygotowanie i realizacja zadań inwestycyjnych,
- strategia rozwoju oraz pozyskiwanie środków zewnętrznych na potrzeby realizacji programu rewitalizacji,
- gospodarowanie nieruchomościami gminy oraz zasobem mieszkaniowym,
- utrzymanie terenów zieleni i przestrzeni publicznej,
- gospodarka finansowa gminy w ramach budżetu oraz planów wieloletnich.

Rola Koordynatora Zespołu

Pracami Zespołu ds. rewitalizacji kieruje Koordynator, wyznaczony przez Burmistrza Miasta i Gminy Wodzisław. Do jego głównych obowiązków należą:

- ustalanie harmonogramu prac Zespołu, w tym organizacja regularnych spotkań oraz aktywności z udziałem interesariuszy procesu rewitalizacji,
- zapraszanie do współpracy ekspertów zewnętrznych oraz przedstawicieli innych jednostek samorządu terytorialnego realizujących proces rewitalizacji,
- zapewnienie spójności realizowanych przedsięwzięć rewitalizacyjnych z celami procesu rewitalizacji poprzez udział w pracach nad zlecaniem i opracowaniem dokumentacji przedsięwzięć,
- bezpośrednia współpraca z interesariuszami wymienionymi w art. 2 ust. 2 ustawy o rewitalizacji oraz podmiotami określonymi w art. 36 ust. 8 pkt 4 Ustawy z dnia 28 kwietnia 2022 r. o zasadach realizacji zadań finansowanych ze środków europejskich na lata 2021-2027. W ramach tych działań Koordynator wspiera i zapewnia ciągłość funkcjonowania Komitetu Rewitalizacji, organizując spotkania, sporządzając protokoły, obsługując zapytania członków oraz prowadząc sprawy związane z utrzymaniem pełnego składu Komitetu,
- prowadzenie działań w zakresie partycypacji społecznej, w tym wspieranie inicjatyw zwiększających udział interesariuszy w realizacji GPR oraz zapewnienie możliwości ich wypowiedzi podczas monitoringu i oceny rewitalizacji, zgodnie z art. 5 ust. 2 i 3 ustawy o rewitalizacji,
- sporządzanie projektów raportów podsumowujących stan realizacji GPR, które następnie są przedkładane do dyskusji Zespołowi oraz Burmistrzowi.

Regularne spotkania Zespołu ds. Rewitalizacji będą miały kluczowe znaczenie dla realizacji celów procesu rewitalizacji. Umożliwią one identyfikację przeszkód utrudniających realizację przedsięwzięć, rozwiązywanie bieżących problemów oraz skuteczne reagowanie na postulaty interesariuszy. W ramach działalności Zespołu przewiduje się także możliwość powoływania zespołów roboczych, które będą odpowiedzialne za przygotowanie dokumentacji oraz wdrażanie pojedynczych lub grup projektów rewitalizacyjnych. Do udziału w pracach Zespołu i zespołów roboczych mogą być

zapraszani dodatkowi pracownicy Urzędu Miasta i Gminy, przedstawiciele mieszkańców oraz eksperci zewnętrzni.

9.2. Zaangażowanie partnerów społecznych i gospodarczych w realizację Gminnego Programu Rewitalizacji

Gminny Program Rewitalizacji (GPR) zakłada aktywne włączenie partnerów społecznych i gospodarczych oraz podmiotów reprezentujących społeczeństwo obywatelskie na etapie realizacji programu. Wśród tych podmiotów znajdują się m.in. organizacje działające na rzecz ochrony środowiska, a także te odpowiedzialne za promowanie włączenia społecznego, praw podstawowych, praw osób z niepełnosprawnościami, równości płci oraz niedyskryminacji.

Już podczas prac nad GPR podejmowano liczne działania mające na celu zaangażowanie wymienionych podmiotów. Skierowano je do organizacji społecznych, różnych grup mieszkańców obszaru rewitalizacji oraz przedsiębiorców. Stworzono także mechanizmy umożliwiające identyfikację własnych inicjatyw, m.in. poprzez nabór fiszek z pomysłami na projekty rewitalizacyjne. Planowane jest również aktywne uczestnictwo tych podmiotów w realizacji wybranych przedsięwzięć rewitalizacyjnych, których zakres został określony w GPR.

Rola Komitetu Rewitalizacji jako kluczowego organu współpracy

Zgodnie z przepisami ustawy o rewitalizacji, podstawową formą zaangażowania partnerów społecznych i gospodarczych będzie Komitet Rewitalizacji. Jest to organ opiniodawczo-doradczy Burmistrza Miasta i Gminy Wodzisław, który stanowi forum współpracy i dialogu między interesariuszami procesu rewitalizacji a organami gminy odpowiedzialnymi za koordynację tego procesu. Komitet zajmuje się przygotowaniem, prowadzeniem oraz oceną działań rewitalizacyjnych.

Kompetencje Komitetu

Do kluczowych zadań Komitetu należy m.in.:

- opiniowanie oceny aktualności i stopnia realizacji GPR,
- opiniowanie projektu programu rewitalizacji lub jego zmian.

Organizacja i zasady działania Komitetu

Sposób wyznaczania składu oraz zasady funkcjonowania Komitetu określa Rada Miejska w drodze uchwały, zgodnie z art. 7 ust. 3 ustawy o rewitalizacji. Proces ten poprzedzają konsultacje społeczne projektu uchwały, które zapewniają wyłanianie interesariuszy przez ich przedstawicieli.

W celu zapewnienia efektywnej współpracy Komitet będzie działał na następujących zasadach:

1. Reprezentatywność

Komitet będzie reprezentować wszystkie grupy interesariuszy procesu rewitalizacji, w szczególności te wymienione w ustawie, dążąc do samodzielnego wyłaniania swoich członków spośród przedstawicieli interesariuszy.

2. Różnorodność członków

W skład Komitetu wejdą przedstawiciele grup i zespołów o charakterze doradczym, konsultacyjnym i inicjatywnym, reprezentujący m.in. środowiska seniorów, młodzieży oraz inne istotne grupy społeczne.

3. **Otwartość współpracy**

Współpraca z Komitetem będzie oparta na wzajemnej otwartości, co umożliwi swobodne podejmowanie inicjatyw wspierających proces rewitalizacji.

4. **Kadencja Komitetu**

Kadencja Komitetu będzie dostosowana do częstotliwości sporządzania oceny aktualności i stopnia realizacji GPR, czyli oceny śródkresowej.

9.3. Koszty zarządzania

Realizacja GPR opierać się będzie przede wszystkim na zaangażowaniu i udziale pracowników Urzędu Miasta i Gminy w Wodzisławiu oraz jego jednostek organizacyjnych. Pracownicy realizujący poszczególne przedsięwzięcia wykonują swoje zadania w ramach obowiązków służbowych, dlatego koszty zarządzania dotyczą wyłącznie tych działań i elementów procesu rewitalizacji, które Gmina Wodzisław zobowiązana jest realizować na podstawie bezpośrednich postanowień GPR, wytycznych oraz przepisów ustawy o rewitalizacji.

W trakcie realizacji programu koszty zarządzania obejmują następujące obszary:

- **Wsparcie i organizacja prac Komitetu Rewitalizacji**

Komitet pełni funkcję opiniotawczą-doradczą Burmistrza Miasta i Gminy Wodzisław. Koszty związane z jego obsługą będą ponoszone przez cały okres realizacji GPR.

- **Koordinacja prac Zespołu ds. rewitalizacji**

Zapewnienie ciągłości realizacji GPR poprzez wyznaczenie pracownika merytorycznego pełniącego funkcję koordynatora Zespołu. Koszty te obejmują cały okres realizacji programu.

- **Organizacja regularnych spotkań Zespołu ds. rewitalizacji**

Koszty związane z organizacją i prowadzeniem spotkań Zespołu będą ponoszone przez cały czas trwania realizacji GPR.

- **Monitorowanie i ocena realizacji GPR**

Koszty monitorowania postępów oraz przygotowania oceny aktualności i stopnia realizacji programu zgodnie z przyjętym systemem monitoringu i oceny będą ponoszone średnio raz na trzy lata.

Tabela 25 Przybliżone koszty zarządzania realizacją GPR

Rok realizacji Programu	Szacowana wysokość kosztów zarządzania realizacją programu
2025	15 000,00 zł
2026	15 000,00 zł
2027	25 000,00 zł
2028	15 000,00 zł
2029	15 000,00 zł
2030	25 000,00 zł
Razem	110 000,00 zł

Źródło: Urząd Miasta i Gminy w Wodzisławiu

Należy zwrócić uwagę, że dodatkowe środki usprawniające realizację programu przewidziano w ramach projektów rewitalizacyjnych określonych w kierunkach działań: „4.1. Aktywny Zespół ds. rewitalizacji”, „4.2. Uczący się Zespół ds. rewitalizacji” i „4.3. Współpracujący i innowacyjny Zespół ds. rewitalizacji”. Dla potrzeb skutecznej realizacji zadań w toku realizacji programu Gmina Wodzisław będzie dążyć do pozyskiwania wsparcia zewnętrznego na pokrycie przynajmniej części kosztów procesu zarządzania np. w ramach programów Pomocy Technicznej (o ile będzie taka możliwość).

9.4. Ramowy harmonogram realizacji GPR

Perspektywa realizacji *Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Wodzisław do 2030r.* obejmuje sześć lat. Obejmuje ona również rok 2025, w którym zainicjowano prace dotyczące opracowania GPR, jak również rozpoczęto przygotowania dla szeregu istotnych przedsięwzięć rewitalizacyjnych zgłaszanych przez interesariuszy procesu rewitalizacji.

Przyjęty harmonogram realizacji GPR opiera się na najważniejszych etapach i działaniach, które powinny zostać podjęte w toku realizacji programu przy uwzględnieniu, że kluczowym etapem realizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych będzie etap przygotowawczy. Etap ten obejmuje rzetelne opracowanie założeń przedprojektowych uzgadnianych między poszczególnymi interesariuszami.

Zgodnie z przyjętym systemem monitorowania i oceny w perspektywie do 2030r. opracowanych zostanie 5 raportów dotyczących stanu realizacji programu. Obejmą każdy pełen rok realizacji poczynając od 2026r. Ponadto, sporządzona zostanie ocena aktualności i stopnia realizacji GPR, o których mowa w art. 22 ust. 1 ustawy o rewitalizacji. Dodatkowo zaplanowano sporządzenie oceny efektów programu po zakończeniu jego realizacji (ocena ex post), co nastąpi w 2031 roku. Jej celem będzie weryfikacja zasadności kontynuacji procesu rewitalizacji w wyznaczonym obszarze oraz trafności założeń i skutków realizacji GPR.

W toku realizacji programu przewiduje się aktywny udział Komitetu Rewitalizacji w jego monitorowaniu i ewaluacji.

Tabela 26 Ramowy harmonogram realizacji GPR

Rok realizacji		Planowane działania
2025	I połowa roku	prace przygotowawcze dotyczące wybranych przedsięwzięć rewitalizacyjnych (opracowanie dokumentacji projektowej, koncepcji, kosztorysów, ew. Programów Funkcjonalno-Użytkowych)
	II połowa roku	przyjęcie uchwał Rady Miejskiej w Wodzisławiu - Gminnego Programu Rewitalizacji; prace przygotowawcze i wdrożeniowe dotyczące wybranych przedsięwzięć rewitalizacyjnych; przyjęcie uchwały określającej zasady działania Komitetu Rewitalizacji, nabór na członków i powołanie Komitetu Rewitalizacji pierwszej kadencji; przygotowanie i złożenie wniosku w ramach działania 6.5 <i>Rewitalizacja obszarów innych niż obszary miejskie</i> z programu Fundusze Europejskie dla Świętokrzyskiego na lata 2021-2027
2026	I połowa roku	wdrożenie systemu zarządzania określonego w GPR; przygotowanie i wdrażanie inwestycji rewitalizacyjnych;
	II połowa roku	przygotowanie Raportu dotyczącego stanu realizacji GPR za 2025 i 2026r. przygotowanie i wdrażanie kolejnych projektów rewitalizacyjnych
2027	I połowa roku	przygotowanie Raportu dotyczącego stanu realizacji GPR za 2026r. przygotowanie i wdrażanie przedsięwzięć rewitalizacyjnych oraz aktywne działania w zakresie pozyskiwania środków zewnętrznych na ich realizację,
	II połowa roku	przygotowanie i wdrażanie przedsięwzięć rewitalizacyjnych; przygotowanie pierwszej Oceny aktualności i stopnia realizacji (ocena śródkresowa);

2028	I połowa roku	przygotowanie Raportu dotyczącego stanu realizacji GPR za 2027r.; zakończenie prac Komitetu Rewitalizacji pierwszej kadencji i powołanie Komitetu drugiej kadencji; przygotowanie i wdrażanie projektów rewitalizacyjnych oraz aktywne działania w zakresie pozyskiwania środków zewnętrznych na ich realizację,
	II połowa roku	przygotowanie i wdrażanie przedsięwzięć rewitalizacyjnych
2029	I połowa roku	przygotowanie Raportu dotyczącego stanu realizacji GPR za 2028r. przygotowanie i wdrażanie przedsięwzięć rewitalizacyjnych; aktywne działania w zakresie pozyskiwania środków zewnętrznych na ich realizację,
	II połowa roku	przygotowanie i wdrażanie przedsięwzięć rewitalizacyjnych; aktywne działania w zakresie kształtowania zasad realizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych głównie w ramach kolejnej perspektywy unijnej na lata 2028-2035
2030	I połowa roku	przygotowanie Raportu dotyczącego stanu realizacji GPR za 2029r. przygotowanie i wdrażanie przedsięwzięć rewitalizacyjnych; aktywne działania w zakresie pozyskiwania środków zewnętrznych na ich realizację,
	II połowa roku	przygotowanie i wdrażanie projektów rewitalizacyjnych; aktywne działania w zakresie pozyskiwania środków zewnętrznych na ich realizację,
2031	I połowa roku	przygotowanie Raportu dotyczącego stanu realizacji GPR za 2030r. przygotowanie i wdrażanie przedsięwzięć rewitalizacyjnych; aktywne działania w zakresie pozyskiwania środków zewnętrznych na ich realizację, początek prac koncepcyjnych nad kolejnym GPR
	II połowa roku	przygotowanie Raportu dotyczącego stanu realizacji GPR; ocena osiągniętych efektów programu po zakończeniu jego realizacji

Źródło: opracowanie własne

10. System monitorowania i oceny Programu

Wdrażanie GPR następuje poprzez działania wielu podmiotów i instytucji, które będą realizować przedsięwzięcia rewitalizacyjne w sferach: społecznej, przestrzenno-funkcjonalnej, technicznej, środowiskowej i gospodarczej. Kompleksowy charakter GPR powoduje, że jego realizacja musi być stale analizowana przez Zespół ds. Rewitalizacji, przy udziale wiedzy i zaangażowania interesariuszy procesu rewitalizacji w ramach Komitetu rewitalizacji. Konieczna jest zarówno analiza bieżącej realizacji wdrażanych projektów, jak i szersza ocena skutków i efektów procesu rewitalizacji.

Zgodnie z art. 15 ust. 1 pkt 9 *ustawy o rewitalizacji* w GPR konieczne jest ustanowienie systemu monitorowania i oceny programu. Celem tego systemu jest stworzenie skutecznego mechanizmu reakcji na przebieg realizacji programu (który może odbiegać od założeń) oraz wprowadzania ewentualnych zmian w trakcie jego realizacji. Ponadto, sprawnie funkcjonujący system monitoringu i oceny GPR pozytywnie przekłada się na sposób zarządzania programem, wzmacnianie poczucia partnerstwa i „współwłasności” dokumentu wśród interesariuszy, a także na przepływ informacji pomiędzy realizatorami projektów rewitalizacyjnych a osobami i instytucjami zainteresowanymi przebiegiem procesu rewitalizacji.

System monitorowania i oceny programu składa się z dwóch podstawowych elementów. Pierwszym z nich jest monitorowanie postępów jego realizacji, które odbywa się poprzez raportowanie bezpośrednich rezultatów przedsięwzięć i jest prowadzone w odniesieniu do zapisów dotyczących ram finansowych i harmonogramów. Drugim jest natomiast ocena stopnia osiągnięcia zakładanych celów procesu rewitalizacji, które realizowane są poprzez kierunki działań oraz poszczególne przedsięwzięcia rewitalizacyjne. Ocena trafności i skuteczności przedsięwzięć rewitalizacyjnych często wymaga rozłożonej w czasie obserwacji, dlatego też ocena stopnia osiągnięcia zakładanych celów GPR jest prowadzona z mniejszą częstotliwością niż monitorowanie bieżących postępów we wdrażaniu programu.

Monitoring GPR będzie prowadzony w cyklu rocznym, a ocena stopnia osiągnięcia zakładanych celów procesu rewitalizacji i ogólnej aktualności programu raz na 3 lata. Ustalenia w tym zakresie są zgodne z wytycznymi wynikającymi z przepisów *ustawy o rewitalizacji*.

10.1. Monitorowanie postępów realizacji programu

Monitorowanie postępów realizacji GPR ma na celu bieżące śledzenie wdrażania programu, a w efekcie stworzenie sprawnego systemu realizacji jego najważniejszych postanowień. Wykorzystywanym w tym celu narzędziem będą sporządzane każdego roku raporty dotyczące stanu realizacji Programu. Sprawozdanie to sporządzane będzie za rok poprzedni i jego prezentacji nastąpi na sesji podczas której omawiany jest Raport o stanie gminy. Wcześniej wnioski z tego raportu będą omawiane przez Komitet Rewitalizacji. Podstawowym celem raportu będzie zebranie i usystematyzowanie informacji dotyczących postępów we wdrażaniu GPR. Zostaną one następnie wykorzystane do opracowania Raportu o stanie Gminy Wodzisław, który co roku jest sporządzany na podstawie art. 28aa Ustawy z dnia 8 marca 1990 roku *o samorządzie gminnym* oraz przedkładany Radzie Gminy. Dane zebrane w ramach Raportu zostaną również wykorzystane do udziału w obowiązkowym badaniu dotyczącym procesu rewitalizacji w gminach prowadzonym przez Główny Urząd Statystyczny w ramach systemu statystyki publicznej. Raport obejmie najważniejsze informacje dotyczące postępów realizacji ujętych w GPR przedsięwzięć rewitalizacyjnych. Znajdą się w nim

odniesienia do ram czasowych oraz finansowych przedsięwzięć, które zostały zidentyfikowane w GPR. Jeżeli zajdzie taka potrzeba, w Raporcie znajdą się informacje o kolejnych etapach już realizowanych projektów. Będą tam też dostępne zwięzłe, hasłowe informacje na temat aktualnego statusu realizacji przedsięwzięć (np. „w trakcie realizacji”, „zakończono realizację” itd.). Ważnym elementem corocznych raportów będzie bieżąca ocena i analiza osiąganych wskaźników. Poniżej zaprezentowano przykładowy, możliwy do rozbudowania zestaw wskaźników, które należy uwzględnić w corocznych raportach z realizacji GPR.

Przy opracowaniu poniższego przykładowego zestawu wskaźników wykorzystano informacje zawarte w opisanych podstawowych przedsięwzięć rewitalizacyjnych na temat sposobu oceny ich rezultatów. Liczba wskaźników przyporządkowanych do kolejnych celów odzwierciedla też charakter przedsięwzięć rewitalizacyjnych, które w pierwszej kolejności mają się koncentrować na rozwiązywaniu problemów społecznych na obszarze rewitalizacji. Przy doborze wskaźników uwzględniono też doświadczenia z prac nad wyznaczeniem granic obszaru rewitalizacji.

Tabela 27 Lista wskaźników wykorzystywanych do rocznej oceny stanu realizacji GPR

Wskaźnik	Oczekiwany kierunek oddziaływania	Wartość bazowa	Miernik osiągnięcia celu (strzałka wskazuje pożądany trend) (2030)
Poprawa warunków i jakości życia mieszkańców obszaru rewitalizacji poprzez pełniejsze wykorzystanie ich potencjału kulturowego i środowiskowego oraz stworzenie warunków do rozwoju branży turystycznej.			
Liczba mieszkańców obszaru rewitalizacji	Wzrost wartości wskaźnika	1099	↑
Cel szczegółowy 1. Mieszkańcy obszaru rewitalizacji aktywni społecznie i zawodowo			
Liczba osób korzystających z pomocy Ośrodka Pomocy Społecznej w Wodzisławiu	Spadek wartości wskaźnika	76	↓
Liczba realizowanych przedsięwzięć rewitalizacyjnych mających na celu integrację mieszkańców	Wzrost wartości wskaźnika	0	↑
Liczba organizacji pozarządowych i inicjatyw nieformalnych zaangażowanych w realizację przedsięwzięć rewitalizacyjnych	Wzrost wartości wskaźnika	0	↑
Cel szczegółowy 2. Ożywienie gospodarcze obszaru rewitalizacji dla rozwoju przedsiębiorczości			
Powierzchnia nowoutworzonych lub przebudowanych przestrzeni publicznych	Wzrost wartości wskaźnika	0	↑
Liczba podmiotów gospodarczych na obszarze rewitalizacji	Wzrost wartości wskaźnika	128	↑

Liczba obiektów użyteczności publicznej poddanych termomodernizacji	Wzrost wartości wskaźnika	0	↑
Liczba powstałych produktów turystycznych na obszarze rewitalizacji	Wzrost wartości wskaźnika	0	↑
Cel szczegółowy 3. Przyjazna i atrakcyjna przestrzeń publiczna sprzyjająca integracji społecznej			
Liczba oddanych do użytku placów zabaw/skwerów/miejsc integracji społecznej	Wzrost wartości wskaźnika	0	↑
Liczba dostosowanych obiektów do potrzeb osób ze specjalnymi potrzebami	Wzrost wartości wskaźnika	0	↑
Liczba wyposażonych obiektów kultury, szkół, przedszkoli	Wzrost wartości wskaźnika	0	↑
Cel szczegółowy 4. Sprawne kadry na rzecz rewitalizacji i rozwoju obszaru rewitalizacji			
Liczba spotkań Zespołu ds. Rewitalizacji	Wzrost wartości wskaźnika	0	↑
Liczba przedsięwzięć rewitalizacyjnych realizowanych w partnerstwie z interesariuszami rewitalizacji (spoza Urzędu Miasta i Gminy w Wodzisławiu i jej jednostek organizacyjnych)	Wzrost wartości wskaźnika	0	↑

Źródło: opracowanie własne

Za opracowanie rocznego Raportu dotyczącego stanu realizacji Gminnego Programu Rewitalizacji będzie odpowiadać Zespół do spraw rewitalizacji, będący zespołem roboczym powołanym przez Burmistrza Miasta i Gminy, przy jednoczesnej wiodącej roli koordynatora tego zespołu, który odpowiadać będzie za zebranie oraz usystematyzowanie niezbędnych dla jego powstania danych i informacji.

10.2. Ocena aktualności i stopnia realizacji programu

Ocena aktualności i stopnia realizacji Gminnego Programu Rewitalizacji będzie następować co trzy lata. Pierwsza ocena zostanie sporządzona w drugiej połowie 2027r.

W ocenie znajdzie się pogłębiona analiza rocznych raportów o stanie realizacji programu: stopnia osiągania wskaźników, jak i danych dotyczących kosztów oraz harmonogramu wdrażania poszczególnych przedsięwzięć. Dokument ten powinien obejmować ocenę prowadzonego procesu rewitalizacji tak, aby możliwe było sformułowanie wniosków w zakresie trafności i aktualności treści GPR (np. odnośnie tego, jak się sprawdza zaplanowany system zarządzania) oraz potrzeby ewentualnych zmian. Zasadne w tym celu będzie wykorzystanie jakościowych metod badawczych. I będą to np. spotkania Zespołu ds. Rewitalizacji z udziałem podmiotów odpowiedzialnych za realizację przedsięwzięć, wywiady indywidualne i fokusowe z interesariuszami procesu rewitalizacji, spacery badawcze itd.

W prowadzonej raz na trzy lata ocenie aktualności i stopnia realizacji GPR należy uwzględnić wnioski z badania społecznego, które ma na celu ocenę realizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych. Wnioski z w/w analizy pozwolą m.in. na ocenę stanu zagospodarowania i użyteczności przestrzeni publicznych lub dostępności obiektów użyteczności publicznej modernizowanych w ramach przedsięwzięć rewitalizacyjnych. W ramach przeglądu sporządzone zostaną także wykazy przedsięwzięć rewitalizacyjnych, których realizacja została zakończona, jest w trakcie lub nie została rozpoczęta; analiza potrzeb i zasobów instytucjonalnych (również po stronie partnerów spoza sektora publicznego) koniecznych do zarządzania procesem rewitalizacji; a także identyfikacja barier i priorytetów w kontekście pozostałych lat wdrażania GPR.

Podobnie jak w przypadku rocznych raportów, za sporządzenie oceny aktualności i stopnia realizacji *Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Wodzisław do 2030r.* będzie odpowiedzialny Zespół ds. Rewitalizacji. Ocena będzie przedkładana Komitetowi Rewitalizacji przez Burmistrza Miasta i Gminy. Zadaniem Komitetu będzie m.in. ocena czy w kontekście postępów realizacji GPR i osiągniętych efektów istnieje konieczność przystąpienia do jego aktualizacji.

11. Zmiany związane z wdrażaniem Programu

11.1. Zmiany w uchwałach dotyczących polityki mieszkaniowej gminy

W związku z realizacją postanowień „Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Wodzisław do 2030r.” nie przewiduje się konieczności wprowadzania zmian uchwały nr XL/391/2022 Rady Miejskiej w Wodzisławiu z dnia 30 marca 2022 r. w sprawie uchwalenia wieloletniego programu gospodarowania mieszkaniowym zasobem Gminy Wodzisław na lata 2022 – 2026.

11.2. Zmiany dotyczące planowania i zagospodarowania przestrzennego

W związku z realizacją postanowień *Gminnego Programu Rewitalizacji* nie przewiduje się konieczności wprowadzania zmian dotyczących Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Wodzisław. Nie przewiduje się aktualizacji *Miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Gminy Wodzisław* w przyjętego uchwałą nr XXI/142/2016 Rady Gminy Wodzisław z dnia 29 września 2016 r. w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Wodzisław] .

Ponadto w związku z realizacją GPR nie przewiduje się konieczności uchwalenia lub zmiany miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, jak również konieczności uchwalenia miejscowego planu rewitalizacji.

11.3. Specjalna Strefa Rewitalizacji

W związku z realizacją postanowień *Gminnego Programu Rewitalizacji* nie przewiduje się konieczności ustanowienia Specjalnej Strefy Rewitalizacji, o której mowa w art. 25 Ustawy z dnia 9 października 2015 roku o rewitalizacji.

Spis tabel

Tabela 1 Liczba mieszkańców objętych rewitalizacją do ogółu mieszkańców gminy	7
Tabela 2 Przedsięwzięcia rewitalizacyjne zrealizowane w ostatnich latach lub w trakcie realizacji obejmujące miejscowość Wodzisław	11
Tabela 3 Środki finansowe przeznaczone przez Gminę Wodzisław na realizację Programu współpracy z organizacjami pozarządowymi w latach 2015 - 2025	20
Tabela 4 Liczba osób korzystających z pomocy społecznej w mieście i Gminie Wodzisław w latach 2021-2023.	25
Tabela 5 Liczba rodzin korzystających ze wsparcia OPS w Wodzisławiu w 2023r. zamieszkująca obszar rewitalizacji	25
Tabela 6 Liczba wypłaconych zasiłków stałych, celowych, okresowych w latach 2022-2024 na obszarze rewitalizacji	25
Tabela 7 Liczba dzieci i młodzieży do 14 roku życia korzystająca z dożywiania w szkołach w latach 2022-2024 na obszarze rewitalizacji	26
Tabela 8 Liczba mieszkańców w poszczególnych sołectwach i na terenie Miasta Wodzisław wg stanu na koniec 2019r. i 2023r.	26
Tabela 9 Struktura demograficzna na obszarze rewitalizacji i w Gminie Wodzisław na koniec 2023r.	26
Tabela 10 Liczba osób zarejestrowanych w PUP w Jędrzejowie w podziale na sołectwa i miasto oraz na płeć w latach 2021-2023	27
Tabela 11 Liczba przestępstw i wykroczeń dokonanych przez mieszkańców poszczególnych sołectw/miasta Wodzisław w latach 2021-2023	27
Tabela 12 Frekwencja wyborcza w Gminie Wodzisław w różnych wyborach ostatnich lat.....	28
Tabela 13 Liczba organizacji społecznych na terenie Miasta i Gminy Wodzisław w latach 2020-2023 w podziale na sołectwa i miasto.....	28
Tabela 14 Ilość podmiotów wpisanych, nowo rejestrowanych ora wyrejestrowywanych na obszarze rewitalizacji w latach 2021-2023.....	30
Tabela 15 Azbest pozostający do utylizacji w poszczególnych sołectwach/mieście Wodzisław.....	33
Tabela 16 Dostęp do infrastruktury kulturalnej na terenie Miasta i Gminy Wodzisław	39
Tabela 17 Dostęp do infrastruktury sportowo – rekreacyjnej na terenie Gminy Wodzisław	39
Tabela 18 Liczba uczniów w placówkach oświatowo-wychowawczych Gminy Wodzisław w roku szkolnym 2024/2025.....	39
Tabela 19 Wykaz zabytków znajdujących się na obszarze rewitalizacji wpisanych do rejestru zabytków nieruchomych	41
Tabela 20 Stanowiska archeologiczne wpisane do rejestru zabytków na terenie woj. świętokrzyskiego	43
Tabela 21. Wykaz obiektów wpisanych do Gminnej Ewidencji Zabytków - zabytki nieruchome znajdujące się na obszarze rewitalizacji	43
Tabela 22 Lista podstawowych przedsięwzięć rewitalizacyjnych	56
Tabela 21 Matryca powiązań między przedsięwzięciami rewitalizacyjnymi ujętym w GPR	78
Tabela 23 Szacowane koszty realizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych wynikających z GPR.....	80
Tabela 24 Przybliżone koszty zarządzania realizacją GPR	87
Tabela 25 Ramowy harmonogram realizacji GPR	89
Tabela 26 Lista wskaźników wykorzystywanych do rocznej oceny stanu realizacji GPR	92

Spis map

Mapa 1 Lokalizacja obszaru rewitalizacji Gminy Wodzisław w „Lokalnym Programie Rewitalizacji Gminy Wodzisław na lata 2016-2025”	5
Mapa 2 Obszar zdegradowany oraz obszar rewitalizacji na terenie Gminy Wodzisław –miasto Wodzisław	9
Mapa 3 Koncentracja negatywnych zjawisk w sferze społecznej na terenie Gminy Wodzisław w podziale sołectwa/miasta	28
Mapa 4 Koncentracja negatywnych zjawisk w sferze gospodarczej na terenie Gminy Wodzisław w podziale sołectwa/miasto.....	30
Mapa 5 Obszary chronione na terenie miasta Wodzisław	35

Mapa 6 Mapa łącznego zagrożenia suszą suma klas zagrożenia suszą rolniczą, hydrologiczną i hydrogeologiczną – ocena w siatce pól podstawowych dla Miasta Wodzisław.....	36
Mapa 7 Koncentracja negatywnych zjawisk w sferze środowiskowej na terenie Gminy Wodzisław w podziale na sołectwa/miasta	37
Mapa 8 Koncentracja negatywnych zjawisk w sferze funkcjonalno - przestrzennej na terenie Gminy Wodzisław w podziale sołectwa	45
Mapa 9 Koncentracja negatywnych zjawisk w sferze technicznej w poszczególnych jednostkach referencyjnych Gminy Wodzisław.....	46